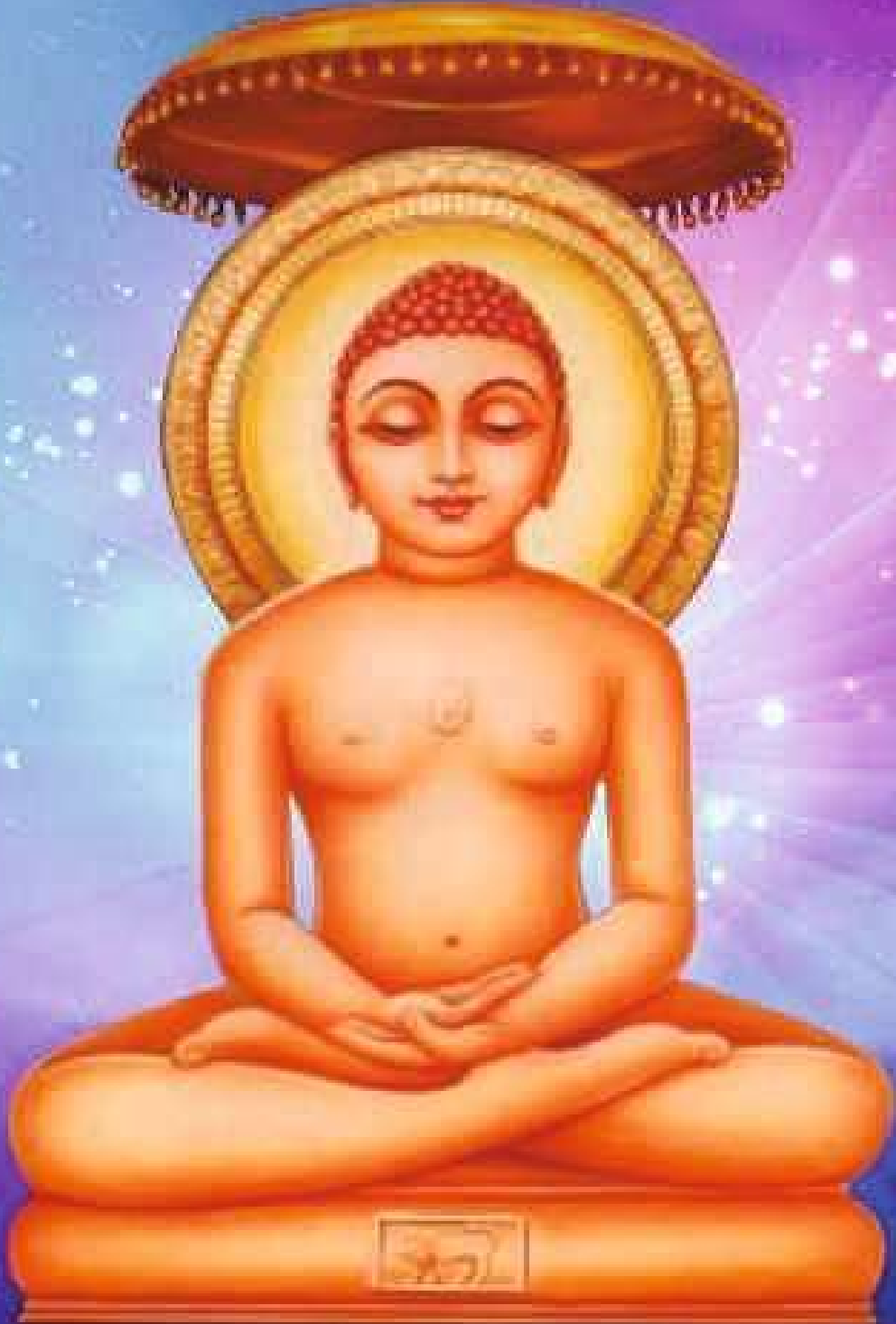

સોરઠ વિશાશ્રીમાળી

SORATH VISASHRIMALI - RNI NO.: 22805/73

Vol. No.: 52 ❖ Issue : 08 ❖ Pages : 44 ❖ Mumbai ❖ August - 2024 ❖ Price : Rs.8/-

સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ.

તારાસંદ ઘનશ્યામ મહેતા કાર્યાલય

બ્લોક નં ૭, રજે માળે, દેવકરણ મેન્શન, વીઠલદાસ રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૨

(Registered Under the Bombay Public Trust Act, 1950 - E-008474(Mum))

CSR Reg. No. - CSR 00055317 PAN No. AAATS2942P 80G Reg. No. AAATS2942P2021401

સ્વાસ્થ સહાય યોજના

- શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજ મુંબઈની સ્થાપના ૩.૧૦.૧૯૭૦ ના રોજ થઈ હતી અને આજે ૩.૧૦.૨૦૨૩ ના રોજ ૫૪માં વર્ષમાં પ્રવેશી રહ્યો છે.
- ૫૪માં વર્ષની સ્થાપનાની ઉજવણીના ભાગરૂપે સમાજ તેના સભ્યો માટે સ્વાસ્થ સહાય યોજના લાવી રહ્યું છે જેની વિગત નીચે મુજબ છે.

| બેંક વિગત.

સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ

યુનિયન બેંક ઓફ ઇન્ડિયા

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૨

એકાઉન્ટ નં. - ૩૧૯૧૦૨૦૧૦૦૫૪૩૬૪

એઈ.એફ.એસ.સી. કોડ - UNION0૫૩૧૯૦

રોકડ રકમ અસ્વીકાર્ય છે.

| ઉદ્દેશ

હોસ્પિટલના થતા અધિક ખર્ચમાં સહાય આપવાનો મુખ્ય હેતુ.

સ્વપનદષ્ટા એવા આપણા સમાજના પ્રમુખશ્રી તથા ટ્રસ્ટના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી કિરીટભાઈ મહેતા તથા કમિટીના સભ્યો અને ટ્રસ્ટિગણની આ યોજનામાં દાતાઓ તથા સભ્યોના અપ્રતિમ સહકારની અપેક્ષા છે.

| પેમેન્ટ ફેસીલીટી

ખાસ નોંધ: પ્લેટિનમ, ડાયમંડ અને ગોલ્ડ દાતાઓ દાનની રકમ બે ભાગમાં આપીને (૮૦%) નો લાભ લઈ શકશે.

શ્રી સોરઠ વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ

શ્રી તારાચંદ ધનજીભાઈ મહેતા કાર્યાલય,

૪, દેવકરણ મેન્શન, બિલ્ડીંગ નં.૭, બીજે માળે,
૨૪, વિહ્વલદાસ રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૨.

ફોન : ૦૨૨ - ૨૨૦૬૮૧૭૨

સમય : બપોરે ૧ થી સાંજે ૬ (1.00 pm to 6.00 pm)

E-Mail:svjainsamajmumbai2@gmail.com

data@svjainsamaj.com www.svjainsamaj.com

તંત્રી : શ્રી રાજેન્દ્ર ઓત્તમચંદ પુનાતર - મો. ૭૦૨૧૨૦૧૨૮૦

સમાજની કારોબારી સમિતિ

શ્રી કિરીટકુમાર પ્રભુલાલ મહેતા ----- પ્રમુખ
શ્રી મહેશભાઈ મથુરાદાસ સાવડીયા ----- ત.ભૂ.પ્રમુખ
શ્રી ધીરેનભાઈ દેવચંદ વસા ----- ઉપપ્રમુખ
શ્રી આશિષભાઈ વિનોદરાય મહેતા ----- માનદ્મંત્રી
શ્રી પરિમલભાઈ મનસુખલાલ ભીમાણી ----- માનદ્મંત્રી
શ્રી યોગેશભાઈ વિનોદરાય વોરા ----- ખજાનચી
શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ ઓત્તમચંદ પુનાતર ----- મુખપત્ર તંત્રી
શ્રી મહેશભાઈ કાંતિલાલ વોરા ----- સભ્ય
શ્રી કિશોરભાઈ લાલચંદ રામાણી ----- સભ્ય
શ્રી જયંતભાઈ યુનીલાલ દોશી ----- સભ્ય
શ્રી સંજયભાઈ ધનસુખલાલ મહેતા ----- સભ્ય
શ્રી કીર્તિભાઈ રસિકલાલ વસા ----- સભ્ય
શ્રી અતુલભાઈ ધનજીભાઈ વસા ----- સભ્ય
શ્રી જયેશભાઈ શરદચંદ્ર વસા ----- સભ્ય
શ્રી શૈલેષભાઈ વજલાલ વોરા ----- સભ્ય
શ્રી જયેશભાઈ યુનીલાલ વસા ----- કો-ઓપર
શ્રી પ્રવિણચંદ્ર ચીમનલાલ વોરા ----- કો-ઓપર

Bank Details

Name : SHRI SORATH VISA SHRIMALI JAIN SAMAJ

Banker : Bank of Baroda, M.J. Market, Mumbai-400003.

S.B. A/C No. 03870100000044

IFSC : BARB0BULLIO (fifth digit will be numerical zero),

MICR : 400012047

NAME : SORATH VISA SHRIMALI JAIN SAMAJ TRUST

Banker : Union Bank of India

Princess Street, Mumbai - 400002

S.B.A/C.No. 319102010054364

IFSC : UBIN0531910

કાનૂની કાર્યક્ષેત્ર મુંબઈનું રહેશે.

Auditor : Viren Vasa & Associates

Chartered Accountant, Mumbai

લવાજમ દરો ભારતમાં આજીવન : રૂ. ૨૭૦૦/-

મુદ્રણ અને પોસ્ટિંગ : લક્કી પ્રિન્ટર્સ

૪૦, મહેતા ઈન્ડ. એસ્ટેટ, લિબર્ટી ગાર્ડન કોસ રોડ નં. ૩,

મલાડ (વેસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦૦૬૪

પ્રાર્થના

હે પરમકૃપાળુ દેવ!

લાખો લાઈટમાં પ્રકાશ ઝળહળતો હોય પણ એક સૂર્યના આગમનથી એ ઝળહળાટ ઝાંખો પડી જાય છે, તેમ એક વખત જો ઉત્તમ વસ્તુનો અનુભવ થઈ જાય તો પછી બીજી કોઈ વસ્તુમાં મન માનતું નથી. એક વખત અમૃતનો આસ્વાદ ચાખ્યો હોય તો પછી બીજી બધી વસ્તુઓ ફીકી લાગે છે. અમારા જીવનમાં પણ એવું જ બન્યું છે. આ ભવમાં આપ મળ્યા તે પહેલા સંસારમાં સુખ, સંપત્તિ, મોજશોખ વગેરેમાં જીવનની સાર્થકતા લાગતી હતી; પરંતુ આપનું શરણ મળ્યું. સદ્ગુરુદેવના ચરણકમળમાં સ્થાન મળ્યું, સત્સંગ મળ્યો, આપના સદ્ગુપદેશથી સાચા સુખનો અહેસાસ આવ્યો. પરિણામે હવે સંસારની સર્વ વસ્તુઓ, વ્યક્તિઓ અને વૈવિધ્યતામાં અમારું મન લાગતું જ નથી!

આપે કહ્યું છે આ જગત સાવ સોનાનું થાય તો પણ એમને તૃણવત્ છે, અને પરમાત્માની ભક્તિરૂપે અમારું ભક્તિધામ છે.

અમને પણ પૂર્વના કોઈ ઋણસંબંધના કારણે આપના પ્રત્યે પરમભક્તિ, આત્મીયતા અને અહોભાવ આવે છે, અને આપ પણ એવા સમર્થસ્વામી, કરુણામૂર્તિ અને કૃપાસાગર જ છો ને! મને એક જ રટણ રાતદિવસ રહે છે -

નાથ છે એક મારો, રાજ દુલારો પ્યારો,

ઓર ન ચાહું રે કંત બીજો;

પ્યારો પ્યારો અતિશય પ્યારો,

તોલે ન આવે કઈ નાથ બીજો.

સાથ ન છોડું હું તો પ્રીત ન તોડું હું તો,

ચાહું ભવોભવ સાથ રહો;

અધરો પર રહો નામ રટણ તમારું,

મુજ હૃદયકમળમાં તુજ વાસ રહો.

ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

તંત્રી સ્થાને થી....

શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ પુનાતર
મો. ૭૦૨૧૨૦૧૨૮૦
૯૩૨૩૧૪૧૫૯૫

ક્ષમાપના

પર્યુષણ મહાપર્વ નજીક આવી રહ્યા છે. પર્યુષણના આઠ દિવસ તમામ સાંસારિક મોહ માયા ને ત્યાગી ને પ્રભુમય બની જવાનો મોકો મળે છે. યાથાશક્તિ તપશ્ચર્યા કરીને, કાયાને કષ્ટ આપીને પરમકૃપાળુ પરમાત્માને યાદ કરીએ છીએ. આ દિવસો દરમિયાન વિવિધ તપો ની અનુમોદના કરીને પુણ્યના ભાગીદાર બનવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ. સવાર સાંજ પ્રતિક્રમણ કરી પુણ્યનું ભાતું ખાંધીએ છીએ.

પવિત્ર પર્યુષણ મહાપર્વના સમાપન પછી એક સરસ મજાની પ્રથા શાસ્ત્રોમાં અરિહંત પરમાત્માએ સૂચવી છે. તે છે ક્ષમાપના વીતેલા વર્ષે દરમિયાન જાણતા કે અજાણતા આપણે કોઈના દિલ દુભાવ્યા હોય તો, મન વચન અને કાયાથી આપણે તેમની માફી માગીએ છીએ. મન વચન અને કાયા ના શ્રીવિદ્ય સંગમથી માંગવામાં આવતી માફી *મિચ્છામી દુક્કડમ જૈન ધર્મ સિવાય દુનિયાના કોઈ ધર્મમાં નથી.*

ઘીરે ઘીરે મિચ્છામી દુક્કડમ કહેવાનું એક ઔપચારિકતા થી વિશેષ કંઈ ન હોય તેવું બની રહ્યું છે. દર વર્ષે વિવિધ લોકો તરફથી આવતા મિચ્છામી દુક્કડમ ના સંદેશાઓ મળતા હોય છે. દર વર્ષે વિવિધ લોકો તરફથી આવતા મિચ્છામી દુક્કડમ ના સંદેશાઓ મળતા હોય છે, પરંતુ વાસ્તવિકતામાં ફરી એ જ રફતાર ચાલતી રહે છે. સોશિયલ મીડિયાના વપરાશ દ્વારા આપણે જેટલા નામ મોબાઇલ માં સેવ કર્યા હોય તેમાંથી માટેભાગના લોકોને ખમાવવાનો સંદેશો મોકલી આપીએ છીએ (કારણકે કે તેમાં કશો જ ખર્ચ કરવો પડતો નથી) પરંતુ જે કોઈ વ્યક્તિ સાથે વર્ષ દરમિયાન આપણો કોઈ જ સંપર્ક ન હોય તેમની માફી માગવાની જરૂર ખરી? આંખની ઓળખાણ વાળી વ્યક્તિ કે જે આપણને ટ્રેનમાં સોસાયટીમાં કે રસ્તે મળી જતી હોય, આપણે જય જિનેન્દ્ર, ગુડ મોર્નિંગ, હરિ ઓમ, જયશ્રી રામ કરીને અભિવાદન કરીએ છીએ તે ઔપચારિકતા જ છે. આ જ રીતે મિચ્છામી દુક્કડમ ને આપણે નરી ઔપચારિકતા બનાવી દીધેલ છે.

આપણે પોતે બરાબર જાણતા હોઈએ છી કે વિતેલા વર્ષમાં આપણે કોના કોના દિલને દુઃખ પહોંચાડ્યું છે. કેટલાકને તમારી ઈચ્છા ન હોવા છતાં તેમનું દિલ દુખાય એવું કંઈક વર્તન થઈ ગયું હશે. તો કેટલાકને અજાણતા દુખ પહોંચાડ્યું હશે.

આ વર્ષથી નક્કી કરીએ કે સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ કર્યા પછી જેના દિલ દુભાવ્યા હોય, તેમને વારાફરતી એક એક કરીને યાદ કરીએ અને શક્ય હોય તો રૂબરૂ મળીને અને શક્ય ન હોય તો ફોન પર વાત કરીને જે વાતમાં તેમને દુઃખ પહોંચાડ્યું હોય તે યાદ કરીને તેમની ખરા દિલથી માફી માગીએ અને ભવિષ્યમાં આ વાતનું પુનરાવર્તન નહીં થાય તેવી બાહેધરી આપીએ.

આટલું કરીશું તો તેમને અને આપણા દિલને જરૂર શાતા મળશે.

હવે જ્યારે કોઈ આપણી પાસે માફી માગે તો શું કરવું? તેને ખરા દિલથી માફ કરવા - મનમાં કોઈ કટુતા કે રંબ રાખ્યા વગર માફી આપવી. ભવિષ્યમાં તે વાત કે પ્રસંગને ક્યારે ફરી યાદ ન કરવી અને સામી વ્યક્તિને પણ લાગવું ખોઈએ કે તમે તેને હૃદય પૂર્વક ક્ષમા આપી છે અને બનેલા બનાવનો કોઈ ખટકો તમારા દિલમાં નથી.

જો યોગ્ય લાગે તો આ વર્ષથી આ વાતનો અમલ કરજો. દિલથી માંગેલી ક્ષમા પછી તમારા હૃદયનો ભાર એકદમ હવળો થઈ જશે અને જેમની માફી માંગો છો તે વ્યક્તિની નજરમાં તમારા માટેનો આદર ભાવ પુનઃ સ્થાપિત થશે.

‘સંસાર ભાવના’

- મહેન્દ્ર પુનાતર

સંસાર એટલે રાગ-દ્વેષનો સંગ્રામ

સંસારમાં ઘર, ક્ષેત્ર, પુત્ર, ધન, વગેરેમાં માણસ બંધાઈ જાય છે. એમાંથી હું અને મારું એવા સંકુચિત ભાવો ઉત્પન્ન થાય છે અને કર્મો બંધાય છે. સંસાર બંધન છે પણ આપણને કોઈએ બાંધ્યા નથી. આપણે મોહવશ થઈને જાતે બંધાઈ ગયા છીએ. હવે આમાંથી કઈ રીતે મુક્ત થવું એ સંસાર ભાવનાનું ચિંતન છે.

મનશુદ્ધિ, વિચારશુદ્ધિ અને કાર્યશુદ્ધિ દ્વારા જીવનપથને ઉજ્જવળ બનાવનારી બાર ભાવનાઓમાં અનિત્ય ભાવના અને અશરણ ભાવનાનો આપણે ખ્યાલ કર્યો. આ જગતમાં કશું કાયમી નથી. બધું નાશવંત છે. સમયની સાથે બધું વિલીન થાય છે. જીવન પણ ક્ષણ ભંગુર છે અને કોઈનું પણ શરણ કામ આવે એવું નથી. સુખ-દુઃખ બધું આપણે પોતે ભોગવવાનું છે. હવે ત્રીજી ભાવના સંસાર ભાવના આ સંસાર શું છે? આપણે ક્યાંથી આવ્યા, ક્યાં જવાના છીએ? આપણું મુખ્ય ધ્યેય શું છે. જીવનને કઈ રીતે સાર્થક અને આનંદપૂર્ણ બનાવી શકાય વગેરે બાબતોનું ચિંતન ધર્મ સાધનામાં આવશ્યક છે.

આ સંસારમાં આપણે સુખ-દુઃખ, રાગ-દ્વેષ, માન-અભિમાન, સફળતા-નિષ્ફળતા અને આશા-નિરાશાથી અટવાયેલા છીએ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ અને પરિગ્રહના કારણે જીવનનું મુખ્ય ધ્યેય ભૂલાઈ ગયું છે અને સાચો રસ્તો મળતો નથી. આસક્તિ, ઈચ્છા અને અપેક્ષાઓને કારણે સંસારનો રંગ વધુ ઘેરો બન્યો છે. આના કારણે આંતરિક વિકાસ અને આત્માનું કલ્યાણ સધાતું નથી. અંદર કચરો ભરેલો છે. એટલે સારું. સાત્ત્વિક, જીવનને ઊંડા અંધારેથી પ્રકાશ તરફ લઈ જાય એવું કશું પ્રવેશી શકતું નથી. અંદરનો આ મેલ સાફ ન થાય ત્યાં સુધી ધર્મનો રંગ અંદર ઊતરી શકતો નથી. શરીર અને શરીર સંબંધી મોહ અને આસક્તિ છૂટે નહીં ત્યાં સુધી જીવન પરિવર્તન શક્ય નથી. ધર્મનું યથાર્થ પાલન

જ માણસને સાચા માર્ગે લઈ જાય છે. સ્વાર્થ, કપટ, લોભ અને લાલચ માણસને ન કરવાનું કરાવે છે. સંસારના આ બધા બંધનોમાંથી મુક્ત થવાનું એટલું સરળ નથી. સત્ય, અહીંસા, પ્રેમ, દયા અને કરુણા દ્વારા સદ્ગુણોનો વિકાસ થાય છે અને જીવન નિર્મળ બને છે. મનુષ્યની સૌથી નબળી કડી તેનો અહંકાર છે તેના કારણે સાચું જ્ઞાન અને સાચી સમજ ઊભી થતી નથી.

આપણું સમગ્ર જીવન આપણા મનનું પરિણામ છે. આપણે કોઈથી છુટકારો મેળવવા માગીએ છીએ, રાગ, દ્વેષ અને મોહને દૂર, કરવા માગીએ છીએ, પરંતુ આપણે તેને ભૂલી શકતા નથી એટલે સતત તે વસ્તુ આપણા મનમાં રહે છે અને તે વધુ ને વધુ આપણા મન પર અંકુશ જમાવે છે. કોઈ એક ધારાને ભૂલવી હોય તો બીજી મજબુત ધારામાં જવું જોઈએ. નહીંતર તેને અતિક્રમાશે નહીં, જે વસ્તુ સબળ હોય તે ચિત્ત પર છવાઈ જાય છે. મન વિપરીતમાં રહેતું હોય છે, જ્યારે આપણે કોઈ વસ્તુ નહીં કરવાના સોગંદ ખાઈએ છીએ, વ્રત લઈએ છીએ કે મનસૂબો કરીએ છીએ ત્યારે તે વસ્તુ આપણને વધુ પકડે છે, કારણ કે નહીં કરવા માટે પણ તે વસ્તુને યાદ રાખવી પડે છે. તેનું રટણ કરવું પડે છે, જે વસ્તુ મન પર છવાઈ જાય છે તેને ભૂલવાનું મુશ્કેલ છે. સિવાય કે તેના કરતા બીજી કોઈ સબળ વસ્તુ આપણાં મન પર છવાઈ જાય. ધર્મનો રંગ જો સાચા અર્થમાં લાગી જાય તો આ બધા રંગો ઊતરી જશે.

ખોટાને દૂર કરવાની ઉતાવળ કરતા પહેલા સાચાને પકડવાની કોશિશ કરવી જોઈએ. સાચું પકડાઈ જશે તો ખોટું એની મેળે દૂર થઈ જશે અને નકામું તૂટતું જશે. નકારાત્મક વલણ, પશ્ચાતાપ, પીડા અને ઉદાસીનતા ઊભી કરશે. જે નથી છોડાતું તેનો અફસોસ રહેશે અને સાચાને પકડી શકાશે નહીં. સંસારને છોડવાની કોશિશ સાથે પરમાત્માને પામવાની અભિલાષા હોવી જોઈએ. ત્યાગની સાથે રાગની પક્કડ ઢીલી થવી જોઈએ. મનમાંથી મોહ દૂર ન થાય તો ત્યાગ વ્યર્થ બની જશે. આ સંસાર મનનો છે. જો મન ત્યાગી બની ગયું તો સંસારમાં રહેવા છતાં તમે સાધુ છો અને મનમાં રંગો ભરેલા હોય તો સાધુ થવા છતાં ત્યાગી બની શકાતું નથી. ત્યાગ અને રાગ બંને ભેગા થાય ત્યારે આત્મગ્લાની જન્મે છે અને અપરાધ ભાવ ઊભો થાય છે. શરીરની સાથે મન પર પણ અંકુશ હોવો જરૂરી છે.

જીવનમાં પ્રત્યેક સુખ સાથે દુઃખ જોડાયેલું છે. સુખ ક્યારે દુઃખ બની જશે અને દુઃખ ક્યારે સુખમાં પરિણમશે તેનો ખ્યાલ આવતો નથી. આજે જે સુખ લાગે છે તે કાલે દુઃખ પણ લાગે. બધું આપણા મન પર નિર્ભર છે. સુખને આપણે છોડવા માગતા નથી. આપણે તેને જોરથી પકડી રાખીએ છીએ, જે વસ્તુને આપણે જોરથી પકડી રાખીએ છીએ તેને જલ્દીથી છોડવી મુશ્કેલ છે અને દુઃખને આપણે છોડવા માગીએ છીએ એટલે દુઃખ આપણને વળગીને રહે છે. સુખની જેમ દુઃખનો પણ આપણે સ્વીકાર કરીએ તો દુઃખ જેવું કશું રહેશે નહીં. મોટેભાગના દુઃખો માનસિક છે તે આપણા મનના કારણે ઊભા થાય છે. સુખ અને દુઃખ બંને સરખા છે. બંનેથી બચવાનું છે. સુખ અને દુઃખ બંનેનો ભાવ ન રહે તો આસક્તિ છૂટી જશે. કોઈ પણ જાતનું વળગણ રહેશે નહીં. સુખમાં રહેવા છતાં સુખથી અલિપ્ત અને દુઃખમાં રહેવા છતાં દુઃખથી અલિપ્ત રહીએ તો બંનેમાંથી કોઈ પણ આપણને વિચલિત કરી શકશે નહીં.

સંસાર એટલે રાગ-દ્વેષનો સંગ્રામ. ઘર, ક્ષેત્ર, પુત્ર, ધન વગેરેમાં માણસ અટવાઈ જાય છે. આમાંથી 'હું અને મારું' ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે. અને કર્મો બંધાય છે. પોતાના સુખ માટે બીજાને હાનિ પહોંચાડવી, કષ્ટ આપવું, વેરઝેર રાખવું અને હિંસામા પ્રવૃત્ત રહેવાથી પાપકર્મો વધુ ઘેરા બને છે. ઇચ્છા, અપેક્ષા અને લાલસાના કારણે ગમે તેટલું મળે પણ સંતોષ થતો નથી. માણસ બધું ભગું કરતો રહે છે અને પરિગ્રહ પાપ વહોરી લે છે.

અહંકારના કારણે માણસને સાચી વાત સમજાતી નથી. ધન, પદ અને પ્રતિષ્ઠા ભલભલાને બહેકાવી દે છે. ધન હોય ત્યારે લોકોના ટોળાં ઊમટે છે. પ્રશંસા કરે છે, હાજી હા કરે છે ત્યારે માણસને એમ લાગે છે કે તેના જેવો હોંશિયાર, ચતુર કોઈ નથી. અહંકારના કારણે છેવટે માણસનું પતન થાય છે. ધન અને સત્તાને જીરવી ન

શકાય તો તે મુશ્કેલી ઊભી કરે છે. ભગવાન ઋષભદેવે પોતાના પુત્રોને જે ઉપદેશ આપ્યો હતો તેમાં તેમણે પોતાના પુત્રોને ઉદેશીને કહ્યું હતું કે 'હે પુત્રો અહંકારનો છૂટકારો નીચે પ્રમાણેના પચીસ સાધનો દ્વારા થઈ શકે છે. વિવેકી ગુરુ, પરમાત્માના વિષયમાં ભક્તિ અને તત્પરતા, તૃષ્ણાનો ત્યાગ, સુખ-દુઃખ દ્વન્દ્વોને સહેવા આ લોક અને 'પરલોકમાં સર્વત્ર દુઃખ જ છે એવું જ્ઞાન, તત્ત્વ અને અતત્ત્વને જાણવાની જિજ્ઞાસા, તપ, કામ્ય કર્મનો ત્યાગ, પ્રભુ પ્રત્યે સમર્પણ, ધર્મકથાઓનું શ્રવણ, સત્સંગ, પ્રભુના ગુણોનું કીર્તન, પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે ક્ષમા, બધા સાથે સમભાવ, બાહ્ય અને આંતરિક ઇન્દ્રિયો પર વિજય, શરીર અને ગૃહ પ્રત્યેના અભિભાવનો ત્યાગ, આધ્યાત્મ ગ્રંથોનો અભ્યાસ, એકાંત, મન પરનો અંકુશ, ધર્મ પ્રત્યે શ્રદ્ધા, પ્રમાદનો ત્યાગ, બ્રહ્મચર્ય, વાણીમાં સંયમ, પરમાત્માનો ભાવયુક્ત અનુભવ, જ્ઞાન અને ધ્યાન યોગ સમાધિ.

ભગવાન ઋષભદેવે માણસે સંસારમાં કેવી રીતે રહેવું તેનો બોધપાઠ આપ્યો છે. માણસ આટલી બાબતનો ખ્યાલ રાખે તો તેનો અહંકાર ઓગળી જાય અને સાથે સાથે તે સહજ અને સરળ બની જાય, કર્મની નિર્જરા થાય અને સાચા સુખનો અનુભવ કરી શકે.

બધા માણસો સંસાર છોડી ન શકે પણ સંસારમાં રહીને પણ સાધુ બની શકાય. સંસાર છોડીને સાધુ બન્યા પછી પણ મનથી આ બધું ન છૂટે તો તેનો કોઈ અર્થ નથી. સંસારમાં રહેવા છતાં જે નિર્લેપ રહી શકે તે ખરા અર્થમાં સંત છે. કમળ કાદવમાં રહે છે પણ કાદવનો તેને સ્પર્શ થતો નથી. માણસ ભલે સંસારમાં રહે પણ તેના મનમાં સંસાર રહેવો જોઈએ નહીં.

આ સંસાર એટલે સાચું, ખોટું, સ્વાર્થ લોભ, મોહ અને કપટ. કોઈ ને કોઈ રીતે માણસ આમાં ફસાયેલો છે. સ્વાર્થ અને લોભ આવે ત્યારે માણસ ન કરવાનું કરી બેસે છે. આમાંથી કઈ રીતે બચી શકાય તેનો માણસે વિચાર કરવો જોઈએ. સંસાર ભાવનાનો આ બોધ છે. ભગવાન મહાવીરે પ્રમાદ રહિત અને સર્વ હિતકારી વાણી બાબતે કહ્યું છે કે 'સમજી વિચારીને સત્ય બોલવું જોઈએ. ગુસ્સામાં, ભયમાં અને લોભવશ ખોટું બોલાય તે સંભવિત છે. એટલે કોધ, લોભ અને ભયથી દૂર રહેવું હિતાવહ છે.' હસવામાં અને મશ્કરીમાં પણ અસત્ય ન બોલવું જોઈએ. વાણીનો સંયમ બહુ જરૂરી છે તેનાથી અનેક દોષોમાંથી બચી શકાય છે.

ઇસપને એક વખત પૂછવામાં આવ્યું કે સંસારમાં સૌથી સારી વસ્તુ કઈ? ઇસપે કહ્યું: વાણીથી વધારે ઉત્તમ વસ્તુ સંસારમાં બીજી કોઈ નથી. વળી બીજી વાર પૂછવામાં આવ્યું કે સંસારમાં સૌથી વધારે ખરાબ વસ્તુ શું છે? તેમણે જવાબ આપ્યો કે સંસારમાં વાણીથી વધારે ખરાબ વસ્તુ બીજી કોઈ નથી. સાંભળવાવાળા

અચંબામાં પડી ગયા. આ શું, પહેલા તો આપે કહ્યું કે વાણીથી ઉત્તમ કોઈ વસ્તુ નથી અને હવે કહો છો વાણીથી વધારે ખરાબ કોઈ વસ્તુ નથી!

ઇસપે શાંત ભાવે કહ્યું : આ બન્ને વાત ખરાબર છે. વાણીનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ થાય તો તે સૌથી ઉત્તમ વસ્તુ છે અને વાણી જો કટુ હોય તો તે સૌથી ખરાબ વસ્તુ છે. વાણીથી શત્રુ પણ મિત્ર બની શકે છે. મધુર વાણી હોય તો જીવનમાં આનંદ, પ્રસન્નતા અને ખુશી ઊભી થાય છે. વાણી જો કટુ હોય તો લડાઈ, ઝઘડા અને સંઘર્ષમાં ઊતરવું પડે છે અને બીજાને દુઃખ પહોંચે છે. વાણીના કારણે અનેક મહાત્માઓ સર્જાયા છે અને અનેક આહુતિઓ અપાઈ છે. વાણીમાં નમ્રતા છે અને અહંકાર પણ છે.

જીવનમાં સારું-નરસું, ગુણ-અવગુણ બધાનો આધાર આપણા પર છે. સંસારને સાચી રીતે ન સમજીએ અને આપાધાપીમાં ડૂબ્યા રહીએ તો દુઃખ સિવાય બીજું કશું નથી. સંસાર અસાર છે. મૂળભૂત સારતત્ત્વ નથી એવું ચિંતન માણસને પારદર્શક બનાવે છે. સંસાર બંધન છે પણ કોઈએ આપણને બાંધી રાખ્યા નથી. આપણે મોહવશ થઈને જાતે બંધાઈ ગયા છીએ. આપણે બંધાઈએ નહીં તો કોઈ આપણને બાંધી શકે નહીં. કોઈને અંકુશમાં રાખવા માટે આપણે અંકુશમાં રહેવું પડે. જીવનનો બધો દોર આપણા હાથમાં નથી તેથી અહંકાર અને અભિમાન રાખવાથી જાતે જ દુઃખી થવાનું છે. જ્યાં બંધન છે ત્યાં મુક્તિ નથી. સંસાર ભાવનાના ચિંતનનો આ મુખ્ય સાર છે.

(હવે પછી એકત્વ ભાવના)

શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી શુભેચ્છક મિત્ર મંડળની ભેટ નીચે લખેલ બેંક ખાતામાં જમા કરશોજી.

Name : **Shri Sorath Visa Shrimali Subhechhak Mitra Mandal.**

Banker : **Bank of India**

Bullion Exchange Branch : **Mumbai**

A/c. No. : **000810100006108**

IFCI Code : **BKID0000008**

80/G : **AACT5 1446 GF 20214 dt. 28-05-21**

(આપની મોકલેલી રકમની દરેક વિગત, મોકલનારનું નામ, સરનામું, મોબાઈલ નંબર શ્રી વિનોદભાઈ મહેતાને મોબાઈલ નં. ૯૮૩૩૫૦૦૫૦૮ માં વોટસએપ ઉપર મોકલી આપવા વિનંતી.

સુલભા

- સંકલન: ભાવનાબેન અશોક પારેખ

૧) માતૃત્વ એ સ્ત્રીને નિર્સર્ગ દીધેલું સર્વશ્રેષ્ઠ વરદાન છે !

પરાક્રમનું માતૃત્વ પુરુષો પાસે હોય છે પરંતુ માતૃત્વનું પરાક્રમ ફક્ત સ્ત્રી જ કરી જાણે છે. માતૃત્વ એ સ્ત્રીની સૌથી શ્રેષ્ઠ અને સુંદર સાધના છે. માતૃત્વનો આનંદ સહજ સાધ્ય નથી. એ માટે સ્ત્રીને મૃત્યુ જેવી પ્રસવ વેદના સહેવી પડે છે. પ્રસવવેદનાની ભઠ્ઠીમાં તપીને બહાર આવે છે માતૃત્વનું સોનું !

૨) ખુબ દુઃખી હોય ત્યારે આવતી નિદ્રા સૌથી વધુ ઉદાર હૃદયી માતા છે ! પ્રત્યેક વ્યક્તિના વિભિન્ન દુઃખોને તે સમભાવે મમતાથી ભલે થોડા સમય માટે પણ નિશ્ચિતપણે પોતાનાં હૃદયમાં સમાવી લે છે !

૩) દરરોજ રાત્રે એકાંત મળે ત્યારે વિચારવું - આજનું નાટક પૂરું થયું !

૪) મૃત્યુ ને કરૂણા નથી હોતી, દયા નથી હોતી ! તો પછી મૃત્યુ નો ભય શા માટે રાખવાનો ? એવું કોઈ ઔષધ નથી કે જે મૃત્યુના કાળસર્પના ડંખથી બચાવી શકે ! માટે તમે ધર્મનું શરણ સ્વીકારો. મૃત્યુથી બચાવનાર એક માત્ર ધર્મ છે ! ધર્માત્મા મરતો નથી એનો દેહ મરે છે. આત્મા એક શરીર છોડી બીજું શરીર ધારણ કરે છે ! આત્મા મરતો નથી. એ આત્માની યાત્રા મોક્ષ સુધી નિરાબાધપણે ચાલતી રહે તે માટે ધર્મની આરાધના કરવી જોઈએ.

૫) મૃત્યુ એ અંત નથી આત્માની એક શરીરમાંથી બીજા શરીરમાં જવાની એક પ્રક્રિયા માત્ર છે. આત્માની ગતિનું પૂર્ણવિરામ તો સિદ્ધશીલા છે, મુક્તિધામ છે.

૬) સમગ્ર જીવનમાં કરેલા બધા જ ધર્મકાર્યોનું જો કોઈ વિશિષ્ટ ફળ છે તો તે સમાધિ મરણ છે. જીવન જો મંદિર છે તો સમાધિ મૃત્યુ મંદિરનો ઉપરનો સુર્વણ કળશ છે.

મને સદ્ભાગ્ય કે શબ્દો મળ્યા તારે નગર જાવા

ચરણ લઈ દોડવા બેસું તો વરસોના વરસ લાગે.

- મનોજ ખંડેરિયા

૦-૦-૦

કોઈ મારો ખેઈને ડરશો નહીં, પુષ્પના ડાઘા કદી પડતા નથી.

- ચિનુ મોદી

૦-૦-૦

ભૂલ જો થાય મિત્રોની તો માર કર,

જીભ કચડાય તો દાંત તોડાય નેં.

- અકિરશોજી.નલ ચાવડા

ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ

જન્મ:

૦૯-૦૮-૧૯૨૭

દેહવિલય :

૨૧-૦૮-૨૦૧૭

સ્વ. શ્રીમતી મંજુલાબેન પ્રભુદાસ સંઘવી

આપનું ધુપસળી જેવું સમગ્ર જીવન સ્વયંને ઓગાળી અમારું જીવન સુવાસથી ભરી દીધું. આપની પ્રેરણા અમને સતત મળતી રહે એ જ પ્રભુ પાસ પ્રાર્થના કરતું આપનું કુટુંબ તથા સગાંસંબંધી

પુત્રો

કિશોરભાઈ, રમેશભાઈ, ગિરીશભાઈ,
નિલેશભાઈ અને ચેતનભાઈ

પુત્રવધૂઓ

ભારતીબેન, સોનલબેન, મયુરીબેન,
રેખાબેન અને વૈશાલીબેન

પુત્રીઓ

સ્વ.ભાનુબેન મહેન્દ્રભાઈ વોરા,
પ્રતીભાબેન પ્રવીણકુમાર વોરા,
કોકીલાબેન જગદીશકુમાર શાહ,
મીનાબેન હિતેષકુમાર વોરા

પૌત્ર

નીલ, કપિલ, કેજલ, આકાશ,
બાદલ, સાગર, ઈશાન

પૌત્રી

આશના, સલોની, આશ્કા

દોહિત્ર

પુરબ

દોહિત્રી

મમતા, રિતુ, ડોલી,
જુલી, મીલી, અક્ષા

તેમજ સમસ્ત પ્રભુદાસ લીલાધર સંઘવી પરિવાર

Kayami - Aug.

શ્રદ્ધા સુમન

: જન્મ :
૦૧-૦૧-૧૯૩૩

: સ્વર્ગવાસ :
૧૬-૦૮-૨૦૧૬

રાણપુર (સોરઠ) નિવાસી

નિર્મળાબેન (નીમુબેન) વનસુખલાલ દોશી

જીવનમાં સુવાસ, પ્રભુમાં વિશ્વાસ, આંખમાં અમી, દરિયા જેવું દિલ,
મીઠી વાણી, સ્નેહની સરવાણી, સરળ અને મિલનસાર સ્વભાવ,
વ્યવહારિક સુઝ અને બીજાને ઉપયોગી થવાની ભાવનાવાળા,
સુખને છલકાવ્યું નહિ, દુઃખને દેખાડ્યું નહિ, હસતો રાખી ચહેરો,
કાયમી લીધી વિદાય અને મૃત્યુને પણ કર્યું અમર
પૈસો આપતા બધું ખરીદી શકાશે પણ મા તથા માની મમતા અને પ્રેમ ખરીદી શકાશે નહિ,
હે પરમકૃપાળુ પરમાત્મા, સદ્ગત આત્માને શાશ્વત સુખ અને
પરમ શાંતિ અર્પે એવી અમારા સહપરિવારની પ્રાર્થના

તમે આવ્યા અમારા જીવનમાં, ફૂલછડી બનીને, ધૂપસળી બની સર્વત્ર મહેંકી ઉઠયા,
યાદ તમારી આવતા, આંખલડી છલકાય છે. જોઈ તસવીર તમારી આંસુ ઉભરાય છે.

-: પ્રેમાળ પરિવાર :-

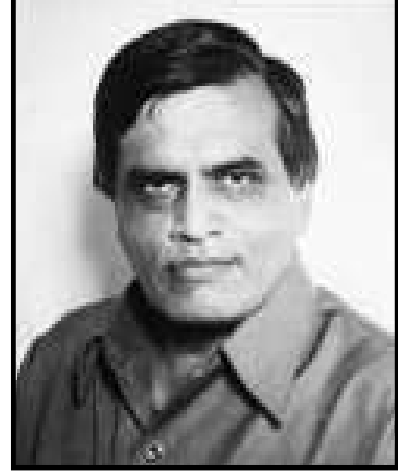
- પુત્ર-પુત્રવધુ : મનહર - મનોરમા, બિપીન - ભારતી, સતીશ - સુધા
પુત્રી - જમાઈ : ચંદ્રિકા - વિનોદરાય, યસુમતિ - નરેન્દ્રકુમાર, હર્ષા - અજયકુમાર
પૌત્ર - પૌત્રવધુ : બ્રિજેશ - મૌસમી, શ્રેયષ, અમિત તથા ભાવિન
પૌત્રી : નિધી, અવધી, રિયા તથા પરિતા
દોહિત્ર - દોહિત્રી : પ્રતીક, પ્રજ્ઞેશ, અક્ષય, દિપાલી, ફાલ્ગુની, કૃપાલી,
સિદ્ધિ તથા નિરાલી
પ્રપૌત્રી : આયુષી, મહેક, આરુષી

Kayami - Aug.

૧૬મી પુણ્યતિથિએ હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ

સુખ-દુઃખમાં સદાય હસતા રહ્યા તમે,
સૌના હૃદયમાં વસતા રહ્યા તમે,
હતા નજર સમક્ષ, પાપણ પલકારે મોક્ષ
પામી ગયા, જીવન એવું જીવી ગયા,
બધાને પ્રેરણા આપી ગયા, અણધાર્યા
છોડી ગયા જીવન છતાં જીવીત હોવાનો
ભાસ છે, દર્શન નથી તમારા દેહના પણ
હૃદયમાં તમારો વાસ છે.

સ્વ. શ્રી રમેશચંદ્ર નગીનદાસ મહેતા

જન્મ : ૧૨-૧૨-૧૯૫૨

સ્વર્ગવાસ : ૦૯-૦૮-૨૦૦૮

લિ. શ્રી નગીનદાસ કપુરચંદ મહેતા પરિવાર

- માતૃશ્રી : સ્વ. મંજુલાબેન નગીનદાસ મહેતા
પત્ની : શ્રીમતી મધુબેન રમેશચંદ્ર મહેતા
ભાઈ - ભાભી : મયુર નગીનદાસ મહેતા - શ્રીમતી કીર્તિબેન મયુર મહેતા
પુત્ર-પુત્રવધુ : સૌરભ રમેશચંદ્ર મહેતા - જનાલી સૌરભ મહેતા
અંકિત રમેશચંદ્ર મહેતા - કોમલ અંકિત મહેતા
મહેક મયુર મહેતા - પ્રગતિ મહેક મહેતા
રોનક મયુર મહેતા - અદિતિ રોનક મહેતા
પુત્રી : બિજલ જગરકુમાર વોરા
પૌત્ર : રીશાન, મનય
દોહીત્રી : પરી - ધનવી
બહેનો : ઊર્મિલાબેન હસમુખરાય શાહ, તુલાબેન કમલેશકુમાર મહેતા

કિર્તીકિયામ (જવેલર્સ)

૭/૮/૯, શંકર નગર, વલ્લભભાગ લેન, તિલક રોડ, કોર્નર,

ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦૦ ૭૭

ફોન : 022 2102 7083 / 2102 59 24

મયુર નગીનદાસ મહેતા : 98200 56226

મહેક મયુર મહેતા : 9930462343

ગં.સ્વ.વિજયાબેન ધીરજલાલ શૈઠ (ઉ.વર્ષ.૮૮)

સ્વર્ગવાસ : શુક્રવાર તા.૨૦-૦૮-૨૦૧૦

: અહર્નિશ વંદન :

સ્વ. છોટાલાલ હરખચંદ શેઠ (ઉના) ● જીવાલાલ બબજી ઠક્કર (રાણપુર-ભેંસાણા)

પુત્ર : શરદ - કિશોર ● પુત્રવધુ : મીના, જ્યોતિ ● પૌત્ર : ધવલ, સમીપ ● પૌત્રી : ધારા

પુત્રી - જમાઈ : કુમુદ પ્રવીણચંદ્ર શાહ, હસુમતી મણીકાંત મહેતા, કોકિલા શરદકુમાર મહેતા,

રેખા દિનેશકુમાર વડાલિયા, સ્મિતા મનીષકુમાર દોશી, નીતા મુકુન્દકુમાર પારેખ

દોહિત્ર - જમાઈ : મનીષ - મેઘાવી, હિરેન - ઊર્મિ, અમિત - અદિતિ, વિરલ - પીયુષા, દર્શન - ફેમિના

પ્રદોહીત્રી : મહેક, આરુષી ● પ્રદોહીત્ર : ક્રીશીવ

દોહીત્રી - જમાઈ : ખ્યાતી નિરવકુમાર પારેખ, સ્વાતી ભાવિકકુમાર ગોહિલ, વૈશાલી પ્રતિકકુમાર સરવૈયા,

વિધિ મીતકુમાર જાગાણી, રિદ્ધિ જેનીશકુમાર શાહ

પ્રદોહીત્ર : હર્ષિલ - ભવ્ય, વિહાન - હિતાંશ ● દોહિત્ર : સર્વેશ,

કિશોર ધીરજલાલ શેઠ

બી-૮૦૨, શુભમ લાવિસ્ટા, હેપ્પી હોમ કો.ઓ.હા.સો.લી., પંતનગર,

ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦૦૭૫

મો. : ૯૮૨૧૦૧૮૩૪૨

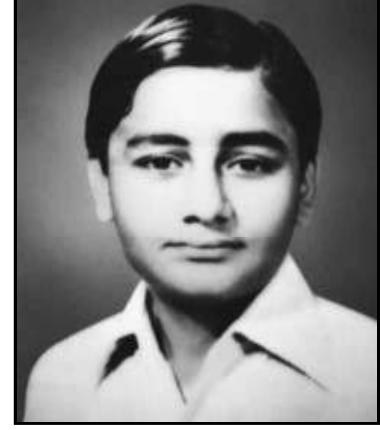
Kayami - Aug.

૪૬મી પુણ્યતિથિનો હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ

ચિ.સંજય

દેહવિલય :
તા. ૨૨ ઓગષ્ટ ૧૯૭૮

ચિ. પરેશ

૪૬ મી પુણ્યતિથિ
તા. ૨૨-૦૮-૨૦૨૪

ખીલીને કરમાય છે ફૂલો, એ તો નિયમ છે કુદરતનો,
અણખીલી કરમાય કળી, તો એ કુદરતને શું કહેવું ?
તમારી અણધારી વિદાયને ૪૬ વર્ષ પૂરા થયા.
તમારી સ્મૃતિઓ અને કાળના ફૂર જખમની યાદ હજુ રૂઝાઈ નથી
તમારો પ્રેમ, સ્નેહ અને માયાળુ સ્વભાવ અને
તમારા હસમુખા ચહેરાઓની સ્મૃતિની એ ઝલક
અમારા માટે જીવનનો સહારો બની છે.
તમારી યાદને અમારા હૃદયમાં સાચવીને
અશ્રુભીની આંખે શ્રદ્ધાંજલિ અર્પીએ છીએ.
પ્રભુ તમારા આત્માને ચિર:શાંતિ બક્ષે એવી અભ્યર્થના

પિતાશ્રી : સ્વ. અમીચંદ જીવનભાઈ વોરા
સ્વ. નરોત્તમદાસ જીવનભાઈ વોરા

માતૃશ્રી : સ્વ. કંચનબેન અમીચંદ વોરા
સ્વ. ગીરધરલાલ જીવનભાઈ વોરા

જીવનભાઈ લક્ષ્મીચંદ વોરા પરિવાર

રહેઠાણ : ડી-૫૦૮, કુશાલ ટાવર, શોપર્સ સ્ટોપ પાસે,
જી.એમ. રોડ, અમરમહાલ, ચેમ્બુર, મુંબઈ - ૪૦૦૦૮૯

Kayami - Aug.

શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી શુભેચ્છક મિત્રમંડળ - મુંબઈ

શ્રી કાંતિલાલ ભગવાનદાસ શાહ કાર્યાલય : ૨૦/૨૪, જૂની હનુમાન ગલી, પ્રાગજીવંદાવન પ્રીમાઈસીસ કો.ઓ.
સોસાયટી લી., રૂમ નં ૪૩, ૩ જે માળે મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨, ફોન : ૦૨૨ - ૨૨૪૦૦૨૪૦

રાહત દરે અનાજ વિતરણ યોજના
ઓગષ્ટ માસના અનાજ વિતરણના કાયમી દાતા પરિવાર

શેઠ શ્રી ગીરધરલાલ લવચંદ વસા
પરિવારના સૌજન્યથી

શેઠ શ્રી ગીરધરલાલ લવચંદ વસા

શ્રીમતી ગજરાબેન ગીરધરલાલ વસા

શેઠ શ્રી અમૃતલાલ રામજી શાહ
પરિવારના સૌજન્યથી

શેઠ શ્રી અમૃતલાલ રામજી શાહ

શ્રીમતી જેકુંવરબેન અમૃતલાલ શાહ

સપ્ટેમ્બર માસના અનાજ વિતરણના કાયમી દાતા પરિવાર

શેઠ શ્રી જીવણલાલ વીરચંદ મહેતા
પરિવારના સૌજન્યથી

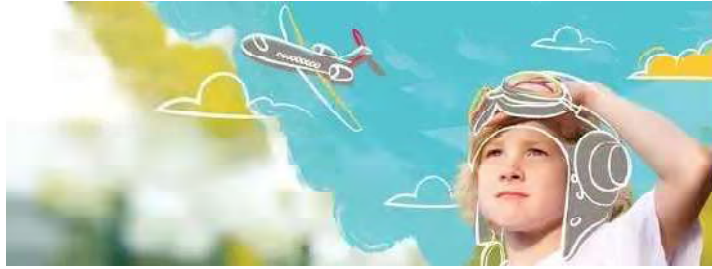
શેઠ શ્રી જીવણલાલ વીરચંદ મહેતા

શ્રીમતી જયાબેન જીવણલાલ મહેતા

શુ ખરેખર, નાના બાળકો કે બાળકીઓમાં ક્ષમતા ઓછી હોય છે ?

- આરતી રામાણી “એન્જલ” બેંગલોર

“બેટા, એમાં બહુ વજન છે. એ તારાથી ના ઉપાડાય,” “બેટા તું હજી નાનો અથવા નાની છે, તારે આટલું બધું કામ ના કરાય,” બિચારો અથવા બિચારી હજુ તો ઊગીને ઊભો કે ઊભી થાય છે. શું એનાં પર એટલું પ્રેશર નાખવાનું? મોટો અથવા મોટી થશે એટલે આપોઆપ બધું સંભાળી લેશે!” આવાં અનેક વાક્યો આપણે નાના બાળકો કે બાળકીઓ માટે સાંભળતા અને બોલતાં આવ્યાં છીએ, પણ શું ખરેખર, નાના બાળકો કે બાળકીઓમાં ક્ષમતા ઓછી હોય છે. ?

મગજની તાકાત કેટલી છે એ વિશે આપણે આગળના એક લેખ ‘પહેલી શાળા તે ઘર’ ને પહેલો શિક્ષક એ માં અંતર્ગત સમજી ગયાં જેમાં થોમસ એડિશનની માતાએ એમના મગજમાં એવું ઠસાવ્યું કે એ એટલા વધુ તેજ મગજવાળા છે કે જેને શિક્ષકો પણ શાળામાં ભણાવી શકવા સક્ષમ નથી! આ જ કારણથી તો એ એક વૈજ્ઞાનિક બન્યા હતા એમ કહી શકાય. પરંતુ આપણે આપણાં સંતાનોનાં મગજમાં નાનપણથી જ એવું ઠસાવતા આવ્યાં છીએ કે હજુ એ નાનું બાળ છે અને નાનાં બાળે ગજાં ઉપરનું કાર્ય ના કરવું જોઈએ! એવું કરવાથી એમનો માનસિક વિકાસ રૂંધાઈ જાય આપણે એવું માનીએ છીએ. બહારગામ જતી વખતે એ એક બેંગ ઉપાડવાનું પણ કરે તો આપણે એનાં હાથમાંથી તરત બેંગ લઈ લઈ છીએ કે ક્યાંક એ ગબડી ના પડે કે ઇજા ના પામે! શાળામાં શિક્ષકો જો થોડું પણ વધુ ગૃહકાર્ય આપે કે વધુ ભણાવે એટલે તરત કહીએ “બિચારો અથવા બિચારી હજુ તો સાવ નાનો કે નાની છે, એનું મગજ આટલું બધું બર્ડન ના સહન કરી શકે!” આમ બોલી બીજે દિવસે શિક્ષક વિરુદ્ધ ફરિયાદ લઈને આપણે શાળામાં જઈ છીએ. હાં, જો આખો દિવસ એને રમાડે તો ચાલે! આપણાં સંતાનનું નાનું મગજ એ સહી શકવા સમર્થ હોય, પરંતુ જો આખો દિવસ ભણવાનું આવે તો એનું મગજ અને એ પોતે નાનું બાળ બની જાય વળી ભણવાનું કહીએ તો બાળક પર ભણવાનું વધુ પ્રેશર ના નાખવું જોઈએ એ તણાવમાં આવી જાય! વધતા જતા હૃદયના હુમલાથી તો હવે માતા પિતા એટલા ડરી ગયા છે કે બાળકને કંઈપણ કહેવું

હોય તો કેટલી વાર વિચારે છે! આવું ફક્ત ભારતમાં જ નહીં, ભારત બહાર પણ જોવા મળે છે. બાળકોને કંઈ કહેવાનું નહીં. જો એ સહેજે તણાવમાં દેખાય કે એ માતા પિતાને પોતાનાં સંતાનથી દૂર કરી દેવામાં આવે! જ્યાં આપણે આપણાં સંતાનોને હજુ નાના બાળ કહીને પંપાળીએ છીએ, એનાં પર કોઈ ભાર

આવવા નથી દેતાં ત્યાં અનેક માતા પિતા એવા પણ છે જેમણે પોતાના દીકરીઓનાં ભવિષ્ય માટે એનાં પર ખૂબ ભાર મૂક્યો છતાં એમની દીકરીઓ તણાવમાં ગરકાવ નથી થઈ

કે નથી એને હૃદયનો હુમલો આવ્યો. જેમ આપણાં સંતાનો પર કોઈ પણ બાબતનો ભાર મૂકવાથી એ આત્મહત્યા કરી લેવાની ધમકી બતાવે છે તેમ નથી એ દીકરીઓએ એવી ધમકી બતાવી કે નથી આત્મહત્યા કરીને બતાવી. એમાંથી એક દીકરી એટલે Li Yiyi. એ દીકરી ઘણીવાર રડી પડી ખરાં, પરંતુ આજે નાની ઉંમરમાં જ એ ખૂબ પ્રસિદ્ધ પણ થઈ ગઈ છે. કંઈક પામવા કંઈક તો ગુમાવવું પડે. પાચ વર્ષની Li Yiyi ના માત પિતા ઇચ્છતાં હતાં કે એ એક ઉત્કૃષ્ટ ટેબલ ટેનિસ ખેલાડી બને. એ માટે એમણે નાનપણથી જ દીકરીને ટેબલ ટેનિસની તાલીમ આપવાનું શરૂ કર્યું. Li Yiyi ના કોચ ઘણીવાર એને ગજાં ઉપર પ્રેક્ટિસ કરાવતા જેથી એ ઘણીવાર રડવા પણ લાગતી. પરંતુ ના તો એના કોચે કે ના તો એનાં માતા પિતાએ એનાં ઉપર દયા બતાવી કેમ કે જો એનાં આંસુની ધારાને લાગણીની સરિતા મળી જતી તો એનો પ્રવાહ વિરુદ્ધ દિશામાં વહેવા લાગતો. એ દીકરી અત્યારે એટલી સુંદર રીતે ટેબલ ટેનિસ રમે છે કે એને જોતાં એમાં ભાવી ઉચ્ચ ટેબલ ટેનિસ પ્લેયર દેખાઈ આવે. એટલું જ નહીં, ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ માં ચાઇના મેટલ સોસાયટી દ્વારા ધાતુ શાસ્ત્ર માટે ‘લાઇફ ટાઇમ અચીવમેન્ટ એવોર્ડ’ થી પણ Li Yiyi ને સન્માનિત કરવામાં આવી હતી.

૧૪ વર્ષની જાનહવી પંવાર ‘વન્ડર ગર્લ ઓફ ઇન્ડિયા’ નો ખિતાબ મેળવી ચૂકેલી છે. એના પિતા વૃજ મોહનજીએ ધ બેટર ઇન્ડિયા સાથે થયેલ એક વાર્તાલાપમાં કહેલું કે એમની દીકરી જ્યારે એક વર્ષની હતી ત્યારે એ ૫૦૦ થી ૫૫૦ અંગ્રેજી શબ્દ

શીખી ગયેલી. ત્રણ વર્ષની વયે શાળામાં દાખલ કરતી વખતે એને સીધી સિનિયર કેજમાં લેવામાં આવી. કારણકે એણે બધું જ ધરેથી શીખેલું હતું! એની પ્રગતિ જોઈ અને એક જ વર્ષમાં શાળામાં એને બે વર્ગ એકસાથે જ પાસ કરવાની પરવાનગી પણ વિશેષ રૂપે આપી દીધી હતી! એ એક સાધારણ પરિવારમાં ઊછરતી દીકરી હતી, પરંતુ એના પિતા એને સદા ઉત્સાહિત કરતા રહેતા. જ્યારે એ ૧૧ વર્ષની હતી ત્યારે એણે આઠ ઉચ્ચારણોમાં મહાભારત શીખી લીધી હતી. એ ઘણી ભાષાઓમાં પારંગત પણ છે. પોતે બીબીસી એન્કર બનવા ઇચ્છે છે અને સાથે આઈપીએસ પણ બનવાની ઇચ્છા છે જેની તૈયારી પણ એણે અત્યારથી જ શરૂ કરી દીધી છે.

પોગાટ પરિવારથી તો આપણે બધાં મૂવીનાં માધ્યમથી પરિચિત છીએ. પોતાની દીકરીઓનાં ભવિષ્ય માટે કેટલા સંઘર્ષોમાંથી પિતા મહાવીરજીએ એમને પસાર કરાવી હતી! એમણે એમની બધી દીકરીઓને wrestler પણ બનાવી. જે ઉંમરે નાના વિસ્તારોમાં બાળકીઓને પરણાવવામાં આવતી ત્યાં મહાવીરજીએ પાતોની દીકરીઓને રણમેદાને ઉતારી હતી જેથી એ એમનું ભવિષ્ય બનાવી શકે.

નવ વર્ષની દિવા પટેલનાં ચોકીદાર દ્વારા કરાયેલા અપહરણનાં પ્રયાસ બાદ એની માતાએ એને કરાટેમાં ભરતી

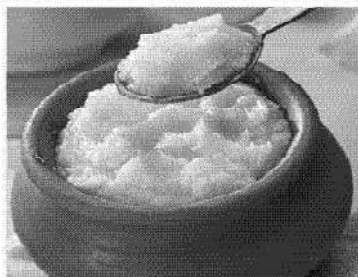
કરાવવાનો નિર્ણય કર્યો. સાસરીવાળા સામે દીકરીને જન્મ આપવા માટેનાં મહેણાં સહન કરી એમની સામે લડી અને પોતાની દીકરીની સુરક્ષા કેવી રીતે કરવી એ એણે મનમાં નક્કી કરી લીધું. પરિવાર, સમાજ અને દુનિયા સામે લડીને પણ માતાએ પોતાની દીકરી દિવાને કરાટેમાં આગળ વધારી જેથી બાળકી ઉપર થઈ રહેલાં દુષ્કૃતથી એ પોતાની દીકરીને બચાવી શકે અને સ્વરક્ષા પણ કેવી રીતે કરવી એ શીખવી શકે.

જ્યારે સમાજ કે દુનિયા કહે કે સંતાનો પર અતિ બોજ ના નાખવો જોઈએ ત્યારે આ બધાં સંતાનો ખરેખર, એમની આંખે ઊડીને આવવા જોઈએ. આપણાં સંતાનોને ક્યાં પહોંચાડવા એ ફક્ત આપણાં હાથમાં છે. એની સામે બોલીશું કે જો વધુ બોજો એમના પર નાખીએ તો એ આત્મહત્યા કરી લે અથવા તણાવમાં ચાલ્યાં જાય તો એનું મગજ એવું શીખવાનું અને એ સંતાન એવું જ કરવાનું. પણ જો એને એમ કહીશું કે તારામાં અસીમ શક્તિ છે અને તું જે ધારે એ કરી શકે એમ છે તો એને થોમસ એડિસન બનતા કોઈ જ રોકી ના શકે.

આપણું સંતાન કેવું બનાવવું એ છે આપણાં હાથમાં, ના છોડવું એને કદીએ નાસીપાસના સહેજે પાથમાં. ઊંચું બોલીશું તો એ કરી બતાવશે ઊંચું શિખર સર, પણ જો હલકું શીખવશું તો જશે ખીણ કરી બાથમાં.

॥ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

ગાય અને ભેંસનું શુદ્ધ ઘી

સ્વાદ વિજ્જતદાર - સુગંધ ખુશ્બુદાર
એક વાર ખાશો તો માંગશો વારંવાર
વિરમગામના પ્રખ્યાત જૈન દુગ્ધાલયનું
શુદ્ધ ઘી હવે મળશે મુંબઈમાં તમારા ઘર આંગણે

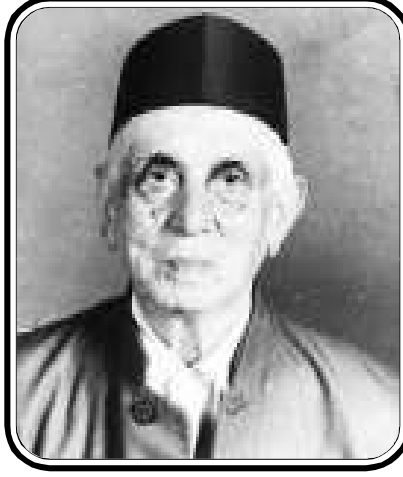
એક કિલો, પાંચ કિલો અને પંદર કિલોમાં ઉપલબ્ધ

હોલસેલ અને સ્ટિલમાં ઉપલબ્ધ

ફોન: ૭૨ - ૨૧૦૭ - ૨૧૦૭

રપમી પુણ્યતિથિએ માનભરી શ્રદ્ધાંજલી

સ્વ.શ્રી મહિલાલ પાનાયંદ વસા

જન્મ : ૧૨-૦૩-૧૯૧૪ ❖ સ્વર્ગવાસ : ૦૬-૦૮-૧૯૯૯

અન્યની વેદના જોયા પછી સંવેદના ન જાગો, તો આપણે માનવ કેમ કહેવાશું?
માનવતા વિના ધર્મ શોભે નહિં. ધર્મ વિના માનવતા દીપે નહીં ,
આપની વિદાયને રપમું વર્ષ પૂરું થયું. છતાં અમો હરપણે
આપની યાદ સદાય તાજી રાખીએ છીએ.

આપનું પ્રામાણિકતા, સૌજન્યશીલતા, વ્યવહારદક્ષતા તથા સદાય હસમુખ ચહેરો અને
કુંદુંબ ઉપયોગી સમર્પણની સુગંધ અમોને સદાય યાદ રહેશે.
આપની રમી પુણ્યતિથિએ એમો અમારી ભક્તિભાવભરી હૃદયના ઊંડાણથી
શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરીએ છીએ.

તમો ધૂપસળી જેવું જીવન જીવી ગયા, સુગંધ જેની ચોતરફ મૂકતા ગયા.

-: આપનાં :-

પુત્રો : હરકિશન, દિનેશ તથા જીતેન્દ્ર

પુત્રવધુઓ : કુસુમ, હંસા તથા હર્ષિદા

પુત્રીઓ : સ્વ. ભાનુબેન હસકિશનદાસ મહેતા

શારદાબેન પ્રમોદભાઈ વોરા, જ્યોતિબેન નરેશભાઈ શાહ

પૌત્ર : ગૌરવ, અંકિત પૌત્રવધુઓ : હિરલ, નીતિ

પૌત્રીઓ : અનિતા, સરીતા, સેજલ, પાયલ

૨૦૪, પોપ્યુલર એપાર્ટમેન્ટ. ૩૭ ટાગોર રોડ,

સાંતાક્રુઝ (વેસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦૦૫૪

મો.: ૯૮૧૯૮૪૩૪૨૫, ઘર : ૨૬૪૯ ૧૮૦૨

Kayami - Aug.

સંવત્સરી મહાપર્વે સર્વનું કર્તવ્ય

– પાર્શ્વભેન ભરતકુમાર ગાંધી (M.A.) રાજકોટ

પૂર્વના મહાન પુણ્યોદયે આ માનવભવ મળ્યો છે, ધર્મમય વાતાવરણ મળ્યું છે, અરે! શ્રાવકધર્મ મળ્યો છે. આ ભવને સાર્થક કેવી રીતે કરી શકાય? એનો જવાબ એ કે કરણી એવી કરવી જોઈએ કે જેથી જીવ ઓછામાં ઓછા સમયમાં મોક્ષમંજીલે પહોંચી શકે.

સંવત્સરી પર્વ દર વર્ષે આવે છે ને જાય છે, આપણે ઘણીવાર ઉજવણી પણ કરી પરંતુ હજુ આપણો ઉદ્ધાર થયો નથી, તેનું કારણ એ કે આપણે તેનું હાર્દ સમજયા નથી. વીરવાણીરૂપી વરસાદ ગમે તેટલો વરસે પરંતુ આપણો કોરા ને કોરા કારણ આપણે કષાયોનો, અહમનો રેઇનકોટ પહેર્યો છે. મૈત્રીભાવને હૃદયે ધર્યો નથી, ક્ષમાને અંતરમાં જીલી નથી, વેરના વળામણ કર્યા નથી. એ કરશું ત્યારે જ આપણે આપણા લક્ષ્યને પામી શકીશું.

સંવત્સરી પર્વ આપણને સંદેશ આપે છે કે હૃદયમાં ક્ષમાને ધારણ કરો. “ખમવું અને ખમાવવું” એ જ આ મહાપર્વનું હાર્દ છે. સમતા કે ક્ષમા એ અપૂર્વ ઔષધ છે. સઘળા સંતાપને પેદા કરનાર, ક્રોધ, વૈમનસ્ય, નફરત જેવા દુગુણોને તજી જીવ ક્ષમાને ધારણ કરે.

ક્ષમા એ અપૂર્વ ઔષધ છે. સઘળા સંતાપને ઉત્પન્ન કરનાર ક્રોધ અને વૈમનસ્યને તજીને જીવ જ્યારે સમતારૂપી અમૃતનું સીંચન કરે છે ત્યારે પરમ સુખનો અનુભવ કરે છે. ક્ષમા એ મોક્ષમંજીલે પહોંચવા માટેનું એક મહત્ત્વનું પરિબળ છે. જ્યારે વેરી પ્રત્યે વેરનું શમન ન થયું હોય, બદલાનો ભાવ ભૂલાતો ન હોય ત્યારે યાદ કરો ગજસુકુમારને! કેવી અસહ્ય વેદના મારણાંતિક (પરિષદ) ઉપસર્ગ, પોતે કૃષ્ણ વાસુદેવ જેવા સમર્થ રાજવીના ભાઈ-ધારે તો સોમિલને ઘડીમાં હતો ન હતો કરી શકે તેમ હતાં, છતાં તેમણે અવળું ન વિચારતા સવળું વિચાર્યું કે બધાના સસરા કપડાંની પાઘડી પહેરાવે જ્યારે મારા સસરાએ મને મોક્ષરૂપી પાઘડી પહેરાવી. મનના પરિણામ કેવા નિર્મળ! ભયંકર ઉપસર્ગ પણ અદ્ભુત સહનશીલતા! બસ, પરિણામ એ આવ્યું કે તેમનો આત્મા ક્ષપક શ્રેણીએ ચડતો ગયો અને કેવળ-જ્ઞાન-દેવળદર્શન પામી ગયો.

આપણા આગમના પાને પાને આવા દૃષ્ટાંતો ભરેલા પડયા છે. તેમને વાંચીએ, સમજીએ અને જીવનમાં ઊતારવા પ્રયત્ન કરીએ. સહનશીલતા માત્ર તેમની પાસે જ હોય એવું નથી. ધારીએ તો આપણે પણ કેળવી શકીએ. આ જીવન મળ્યું છે તે સફળ બનાવવું હોય તો અલ્પવિરામે અટકી જવાનું નથી, કારણ મનુષ્યભવ અલ્પવિરામ છે અને પરમાત્મપદ પૂર્ણવિરામ છે. આ બાબત જો બરાબર હૃદયમાં ઊતરી જશે તો કઠિનમાં કઠિન પુરૂષાર્થ પણ કરવામાં કોઈ વાંધો નહિ આવે. પછી પરમાત્મપદ હાથવેંતમાં જ

રહેલું છે.

ક્ષમા માટે કહેવાય છે કે “ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્” ક્ષમાને ધારણ કરનાર વીરલા હોય છે; કાયર નહિ. એમાંયે આપણે તો મનુષ્ય છીએ. તિર્યચની અપેક્ષાએ આપણામાં બુદ્ધિ, સમજણ બધું ઘણું વધારે છે. તિર્યચોનું નિરીક્ષણ કરીએ તો સમજાશે કે તિર્યચોમાં પણ સમજણ હોય છે. નિમિત્ત ન મળે તો કૂતરૂ પણ ભસતું નથી ને સર્પ પણ દંશ મારતો નથી, તો આપણે તો તેનાથી કંયાય ઊંચા છીએ. આપણે નિમિત્તમાં ભળી જઈને રાગ-દ્વેષ-ક્રોધ જેવા કષાયોના ગુલામ બની જઈશું તો આપણે સ્વયં વિચારવું પડશે કે આપણે કયાં છીએ?

ક્રોધના, ઝઘડાનાં, રાગ-દ્વેષનાં નિમિત્તો પણ કેવા ક્ષુલ્લક. દૂધ બિલાડી પી જાય એનો વાંધો નહિ પણ દેરાણીના છોકરાને પીવડાવી દીધું તો મહાભારત સર્જાય. અરે! એ તો વિચારીએ કે તિર્યચો પણ વહેંચી-બાટીને ખાય છે જ્યારે આપણે કયાં છીએ? વહેંચવાની વાત તો દૂર રહી પરંતુ અન્યનું કેમ છિનવી લેવું તેની જ વેતરણમાં મોટાભાગે બધા હોય છે. આથી જ આજે માણસ પાસે બધું હોવા છતાં સુખ-શાંતિ-સમાધિ નથી. “મને મળે” એટલું જ જો માણસ ઇચ્છતો હોત તો કશો વાંધો નહિ પરંતુ “બીજાને ન જ મળે” એવી ઇચ્છા તેના મનમાં હોવાથી જ ઘણું બધું હોવા છતાં માણસને સુખ નથી, આનંદ નથી, સંતોષ નથી.

આથી જ આજના મંગલ દિવસે આપણે કેટલાક સંકલ્પો કરીએ, જેમકે...

૧) વેરને ઉપશમાવી, પ્રેમને હૃદયમાં ધારણ કરવો. સર્વ જીવો સાથે મૈત્રીભાવ રાખીએ.

૨) ક્રોધ-માન-માયા-લોભ-રાગ-દ્વેષને હૃદયમાંથી કાઢી નમ્રતા-સરળતા-ક્ષમા-સંતોષ ધારી સર્વ જીવોને સુખી કેમ બનાવી શકાય એ બાબતો પર વિચાર કરી તેના પર અમલ કરીએ.

૩) મારું-મારુંનું મમત્વ છોડીએ, સર્વ જીવોના કલ્યાણ માટે ઉદ્યમવંત બનીએ.

૪) હકની ચીજ જતી કરવાની વૃત્તિ રામની છે અને અન્યની ચીજ છિનવી લેવાની વૃત્તિ રાવણની છે. અંતરમાં નિરીક્ષણ કરીએ કે આપણી વૃત્તિ કેવી છે રાવણની હોય તો તેને સત્વરે દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

૫) સામાયિક-પ્રતિક્રમણ આવશ્યક ક્રિયાઓ છે. રોજે અવશ્ય કરીએ.

૬) ધર્મભાવનાથી મોક્ષ મળે છે માટે ધર્મની આરાધના કરવી તેમ જ સમહિત મોક્ષને પાયો છે તેને મેળવવા યોગ્ય પુરૂષાર્થ કરવો.

૭) અહિંસા, સત્ય, અચોર્ય, બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ જેવા ગુણો કેળવીએ. જેવું વિચારીએ એવું જ કરીએ. દંભને જીવનમાંથી દેશવટો આપીએ.

૮) ધર્મને આભૂષણરૂપ નહિ જીવનમાં આચારવંત બનાવીએ. ઉપાશ્રયમાં ધર્મી અનેબહાર વ્યવહારુ બની જઈએ એવી બેવડીવૃત્તિ ન રાખી, જીવનને પારદર્શક બનાવીએ.

૯) મિથ્યાત્વ એ સંસારભ્રમણનું સૌથી મોટું કારણ છે, તથા ૧૮ પાપસ્થાનક માંનું સૌથી મોટું પાપ છે આથી તેને છોડીએ.

૧૦) જન્મ મળે છે... મૃત્યુ આવે છે પણ જીવન તો પેદા કરવું પડે છે. જીવનને એવું ધર્મમય બનાવીએ કે ઓછામાં ઓછા સમયમાં મોક્ષમંઝીલે પહોંચી શકાય.

બસ, માનવભવ મળ્યો છે તેને સફળ બનાવવા માટે ધર્મને શ્વાસમાં વણી લેવાની જરૂર છે. શ્વાસ વગર જિંદગી પૂર્ણ થઈ જાય તેમ ધર્મ વગરનું જીવન પણ પૂર્ણ થઈ જાય. એ વાત તો સમજી લઈશું તો સફળ બની જઈશું. અંતમાં એટલું જ કહેવાનું કે,

**પરપોટા જેવી જિંદગીમાં શું વેર કરી લઈએ ?
ફૂટી જઈએ એ પહેલા સૌને પ્રેમ કરી લઈએ.**

સંવત્સરીના હાર્દ ક્ષમાને હૃદયમાં ધારણ કરી જીવનને સફળ બનાવી લઈએ.

ચિંતનનો ચારો

- ધનનો સાથ પુણ્યવાણી સુધી,
તનનો સાથ આયુષ્ય સુધી,
પરિજનનો સાથ સ્વાર્થ સુધી,
ધર્મનો સાથ ભવોભવ સુધી
- ક્ષમાવાન છે સાચો ધનવાન, ક્ષમા અપાવે માન-સન્માન
- આતમને ક્ષમામાં સ્થાપો, પૂર્વવત કર્મને કાપો
- વિરોધને વળાવો, ઊભો ન રાખો વાંધો,
જ્યાં તુટતું હોય ત્યાં, ક્ષમા ઘેરથી સાંધો
- ક્રોધ હોય ત્યાં હોળી, ક્ષમા હોય ત્યાં દિવાળી
- ક્રોધ કષાય છોડી, દિલને રાખો સાફ,
ઉદારતા હૃદયની કેળવી, સૌને કરો માફ
- અંતરના ઊંડાણો જો ક્ષમા નહિ ધારો,
ભટકતા આતમનો, ક્યાં થશે ઊતારો ?

જીવનની કરૂણાતા

જીવનની કરૂણા એ છે કે માનવ પોતાના મૃત્યુને ભૂલી ગયો છે, તેના પ્રત્યે બેપરવા બની ગયો છે. આ બેપરવાઈએ તેના હૃદયને કઠોર બનાવી દીધું છે, જીવનને દોષોથી વ્યાપ્ત કરી દીધું છે. મોતના વિસ્મરણમાં ધર્મ કરવો ઘણો મુશ્કેલ છે. સાથે ચિંતન સુવિચારોથી સુવાસિત રાખવું મુશ્કેલ છે. માટે મૃત્યુનું વિસ્મરણ કરવા જેવું નથી.

શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજનું ગૌરવ

શ્રીમતી આશાબહેન અનિલભાઈ ભીમાણી એટલે શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજ મુંબઈના ટ્રસ્ટી અને સમાજના મુખપત્રના માજી તંત્રી શ્રી મધુકાંત હેમચંદ ભીમાણીના પુત્રવધુ છે. છેલ્લા બાવીસ વર્ષથી પ્રાર્થનાસભા, લગ્નગીતો તથા દરેક પ્રાસંગિક કાર્યક્રમો થકી રંગમંચ પર છવાયેલા છે. તેમના કાર્યક્રમો દેશવિદેશમાં જાય છે. શરૂઆતના દિવસોમાં સુંદર કંઠથી લોકોને મંત્રમુગ્ધ કર્યા અને સમય જતાં ગુજરાતી તથા હિન્દીભાષા પરના પ્રભુત્વથી દરેક કાર્યક્રમનું સંચાલન કરતા થયા.

આજે લોકો કોઈ પણ પ્રકારના કાર્યક્રમો માટે સંચાલક તરીકે શ્રીમતી આશાબહેનનો જ આગ્રહ રાખે છે અને જો કોઈ કારણોસર આશાબહેન હાજર ન રહી શકે તો તારીખમાં ફેરફાર કરવા તત્પર થઈ જાય છે.

છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી 'રંગમંચ કે સિતારે' નામના એવોર્ડથી (પારિતોષિક) રંગમંચના વિવિધ કલાકારોને નવાજવામાં આવે છે. આ વર્ષે ૨૬ જુલાઈના રોજ આ એવોર્ડનો વિતરણ સમારંભ યોજવામાં આવ્યો હતો. જેમાં આશાબહેનને 'Shining Anchor of Rangmanch' થી નવાજવામાં આવ્યા હતા. શ્રી સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન સમાજ માટે આ ગૌરવ લેવા જેવી વાત છે. સમાજ આશાબહેનને ખૂબ ખૂબ અભિનંદન આપે છે અને ભવિષ્યમાં પણ આવા એવોર્ડથી નવાજતા રહે એવી શુભેચ્છાઓ.

શ્રીમતી આશાબહેનને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ.....

મોત વેળાની આ ઐયાશી નથી ગમતી 'મરીઝ'

**હું પચારી પર રહું ને આખું ઘર જાગ્યા કરે
જિંદગીના રસને પીવામાં કરો જલ્દી 'મરીઝ'
એક તો ઓછી મદિરા, છે ને ગળતું જામ છે.
બસ, દુર્દશાનો એટલો આભાર હોય છે,
જેને મળું છું, મુજથી સમજદાર હોય છે.**

- મરીઝ

ડાચમંડ દાતાઓ રૂ. ૫,૪૦,૦૦૦/—

શ્રી શ્રીકાંતભાઈ સાકરચંદ વસા પરિવાર
શ્રી કિરીટકુમાર પ્રભુલાલ મહેતા પરિવાર

શ્રી પ્રકાશભાઈ રમણિકલાલ મહેતા પરિવાર
શ્રી હસુમખભાઈ ગુલાબચંદ મહેતા પરિવાર

ગોલ્ડ દાતાઓ રૂ. ૫૪,૦૦૦/—

સ્વ. મુગટલાલ માણેકચંદ વોરા હ. શ્રી મહેન્દ્રભાઈ વોરા
સ્વ. કાન્તાબેન મુગટલાલ વોરા હ. શ્રીમતી ઈન્દુમતીબેન વોરા
શ્રીમતી દર્શનાબેન પરિમલભાઈ ભીમાણી
શ્રી મુકેશભાઈ મનસુખલાલ ભીમાણી
શ્રી પિયુષભાઈ મનસુખલાલ ભીમાણી
શ્રીમતી ગુલાબબેન છગનલાલ ભણશાણી હ. હરેન્દ્રભાઈ-રાજેશભાઈ
શ્રીમતી મુક્તાબેન ગુલાબચંદ કોરડીયા હ. કનકભાઈ
શ્રી જયપ્રકાશભાઈ પ્રભુલાલ મહેતા
શ્રી ભોગીલાલ ઝવેરચંદ વસા
શ્રીમતી અનસુયાબેન ભોગીલાલ વસા
શ્રી નવિનચંદ્ર રમણિકલાલ દોશી
સ્વ. હસુમતીબેન નવીનચંદ્ર દોશી હ. નવિનચંદ્ર
સ્વ. મંજુલાબેન હિંમતલાલ શાહ, (યુએસએ)
શ્રી હિંમતલાલ ન્યાલચંદ શાહ, (યુએસએ)
શ્રી જયંતભાઈ ન્યાલચંદ શાહ હ. આરતીબેન
શ્રીમતી જયાબેન લલિતભાઈ મહેતા હ. લલિતભાઈ
શ્રી લલિતભાઈ દામોદરદાસ મહેતા
શ્રીમતી હીનાબેન હરેશભાઈ મહેતા હ. હરેશભાઈ
શ્રીમતી માધુરીબેન પ્રાણલાલ દોશી
શ્રી પ્રાણલાલ કપૂરચંદ દોશી
શ્રી ખુશાલચંદ પાનાચંદ વસા હ. શ્રીમતી ચંદનબેન અ. મહેતા
શ્રીમતી લાભુબેન ખુશાલચંદ વસા હ. શ્રીમતી ચંદનબેન અ. મહેતા
શ્રીમતી વિજયાબેન વ્રજલાલ વોરા હ. શ્રીમતી રૂપલબેન
શ્રી વ્રજલાલ જગજીવનદાસ વોરા હ. શ્રી શૈલેષભાઈ
શ્રી પ્રવિણચંદ્ર પોપટલાલ દોશી હ. પરાગભાઈ
શ્રી જયંતભાઈ વ્રજલાલ મહેતા
શ્રી સુરેશભાઈ જયંતીલાલ શાહ હ. શ્રીમતી સરલાબેન
સ્વ. અરવિંદકુમાર લક્ષ્મીચંદ પારેખ હ. કૌશલભાઈ, (જર્મની)
સ્વ. શ્રીમતી ઉષાબેન ભૂપેન્દ્રભાઈ સંઘવી હ. ભૂપેન્દ્રભાઈ
શ્રીમતી નિર્મળાબેન જેઠાલાલ શાહ હ. વર્ષાબેન અને ગીતાબેન
શ્રી નટવરલાલ મોહનલાલ શાહ હ. શ્રી સંજયભાઈ

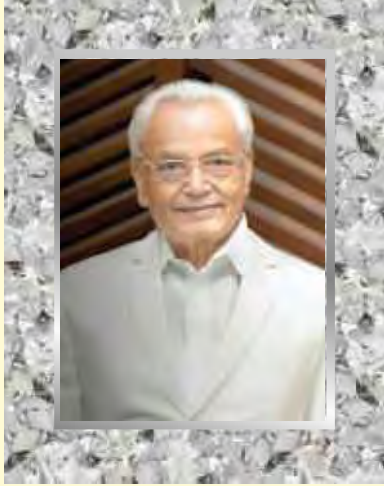

સોરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

ડાયમંડ ઘાતાઓ ₹ 5,40,000/-

શ્રી શ્રીકાંતભાઈ સાકરચંદ વસા પરિવાર

શ્રી શ્રીકાંતભાઈ સાકરચંદ વસા

શ્રીમતી ઈન્દુબેન શ્રીકાંતભાઈ વસા

ડાયમંડ ઘાતાઓ ₹ 5,40,000/-

શ્રી કિરીટકુમાર પ્રભુલાલ મહેતા પરિવાર

શ્રી કિરીટકુમાર પ્રભુલાલ મહેતા

શ્રીમતી રીટાબેન કિરીટકુમાર મહેતા

સોરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

ડાયમંડ ઘાતાઓ ₹ 5,40,000/-

શ્રી પ્રકાશભાઈ રમણીકલાલ મહેતા પરિવાર

શ્રી પ્રકાશભાઈ રમણીકલાલ મહેતા

શ્રીમતી વીણાબેન પ્રકાશભાઈ મહેતા

ડાયમંડ ઘાતાઓ ₹ 5,40,000/-

શ્રી હસમુખભાઈ ગુલાબચંદ મહેતા પરિવાર

શ્રી હસમુખભાઈ ગુલાબચંદ મહેતા

શ્રીમતી વર્ષાબેન હસમુખભાઈ મહેતા

સૌરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

ગોલ્ડ ઘલાઓ

₹ 54,000/-

શ્રી મુગુટલાલ માલોઠ્ઠચંદ વોરા

શ્રીમતી કાન્તાબેન મુગુટલાલ વોરા

શ્રીમતી દર્શનાબેન પરિમલભાઈ ભીમાણી

શ્રી મુકેશભાઈ મનસુખલાલ ભીમાણી

શ્રી પિયુષભાઈ મનસુખલાલ ભીમાણી

શ્રીમતી ગુલાબબેન જગનલાલ ભણશાલી

શ્રીમતી મુક્તાબેન ગુલાબચંદ કોરકીયા

શ્રી જયપ્રકાશ પ્રભુલાલ મહેતા

શ્રી ભોગીલાલ ઝવેરચંદ વસા

શ્રીમતી અનસુયાબેન ભોગીલાલ વસા

શ્રી નવીનચંદ્ર રામણીકલાલ દોશી

શ્રીમતી હસુમતીબેન નવીનચંદ્ર દોશી

સ્વ. મંજુલાબેન હિંમતલાલ શાહ
(યુષેસથે)

શ્રી હિંમતલાલ વ્યાલચંદ શાહ
(યુષેસથે)

શ્રી જયંતભાઈ વ્યાલચંદ શાહ

શ્રીમતી જયાબેન લલિતભાઈ મહેતા

શ્રી લલિતભાઈ દામોદરસ મહેતા

શ્રીમતી માધુરીબેન પ્રાણલાલ દોશી

શ્રી પ્રાણલાલ કપૂરચંદ દોશી

શ્રીમતી હીનાબેન હરેશભાઈ મહેતા

સૌરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

ગોલ્ડ દાતાઓ

₹ 54,000/-

શ્રી ખુશાલચંદ પાનાચંદ વસા

શ્રીમતી લાભુબેન ખુશાલચંદ વસા

શ્રીમતી વિજયાબેન વ્રજલાલ વોરા

શ્રી વ્રજલાલ જગજીવનદાસ વોરા

શ્રી પ્રવિણચંદ પોપટલાલ દેશી

શ્રી જયંતભાઈ વ્રજલાલ મહેતા

શ્રી સુરેશભાઈ જયંતીલાલ શાહ

શ્રી અરવિંદકુમાર લક્ષ્મીચંદ પારેખ
(જર્મની)

સ્વ. ઉપાબેન ભૂપેન્દ્રભાઈ સંઘવી

શ્રીમતી નિર્મળાબેન જેઠાલાલ શાહ

શ્રી નટવરલાલ મોહનલાલ શાહ

અનુમોદના...

સોરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

સિલ્વર ઘાતાઓ

₹ 5,400/-

શ્રી શરદચંદ્ર ઘેલાભાઈ વસા

માતૃશ્રી નવલબેન શરદચંદ્ર વસા

શ્રીમતી ચંદ્રકાન્તા પ્રવીણભાઈ શેઠ

શ્રીમતી લતાબેન જવાહરભાઈ શેઠ

સ્વ. માતૃશ્રી સમરતબેન લલચંદ વોરા

શ્રી પ્રવિણચંદ્ર વીઘનલાલ (પી સી) વોરા

શ્રી જ્યોતિબેન પ્રવિણચંદ્ર વોરા

શ્રીમતી રૂબાબેન રાજેનભાઈ સથાવે

શ્રી રાજનભાઈ કૃપાકુમાર સથાવે

શ્રીમતી જયશ્રીબેન રવીચંદ્રભાઈ વોરા

શ્રી દીપકભાઈ દલસુખભાઈ મહેતા

શ્રી પ્રતીક દિપકભાઈ મહેતા

શ્રી નીરવભાઈ દીપકભાઈ મહેતા

શ્રીમતી નેહાબેન જવાભાઈ મહેતા

શ્રી જવાભાઈ નરેન્દ્રભાઈ મહેતા

શ્રી વસંતભાઈ મનસુખલાલ વસા

શ્રી પ્રવીણભાઈ લક્ષ્મીચંદ સંઘવી

શ્રીમતી કુસુમબેન પ્રવીણભાઈ સંઘવી

શ્રીમતી સુધાબેન જીતેન્દ્રભાઈ વોરા

શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ રતિલાલ વોરા

શ્રી બાબુભાઈ અનેચંદ વોરા

સ્વ. લીલાવતીબેન આનંદ વોરા

શ્રી જયેશભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ વોરા

સ્વ. ચંદનબેન વાડીલાલ દોશી

શ્રી મધુકાંતભાઈ હેમચંદભાઈ નીમાણી

સોરઠ વિસા શ્રીમાળી જૈન સમાજ ટ્રસ્ટ આરોગ્ય આર્થિક સહાય યોજના

સિલ્વર ઘલાઓ

₹ 5,400/-

શ્રીમતી સ્મીતાબેન અચિનભાઈ મહેતા

શ્રીમતી મહુબેન ભાવચંદ શેઠ

શ્રી મહેન્દ્રભાઈ જ્યોતીલાલ પારેખ

શ્રી કિરીટભાઈ યુનીલાલ પારેખ

શ્રી સોરઠ વિસાશ્રીમાળી જૈન મંડપ-ગોરેગમ

શ્રી ગુલાબચંદ ભગવાનજી મહેતા

શ્રીમતી આરતીબેન વિનોદભાઈ વસા

સ્વ. મહેન્દ્રભાઈ અમીચંદ શાહ

શ્રી હસમુખભાઈ ભાઈભાઈ મહેતા

શ્રીમતી નયનાબેન ભગવલાલ પુનાતર

સ્વ. સુશીલાબેન લક્ષ્મીચંદ વસા

સ્વ મહુલાબેન પ્રભુદાસ ડોરડિયા

સ્વ. હંસાબેન મનસુખભાઈ વસા

શ્રી સુરેશભાઈ મોહનલાલ મહેતા

શ્રી કિરીટભાઈ કાંતિલાલ શાહ

માતૃશ્રી મંગળાબેન યુનીલાલ દોશી

અનુમોદના...

સિલ્વર ઢાતાઓ રૂ. ૫,૪૦૦/—

શ્રી શરદચંદ્ર ઘેલાભાઈ વસા હ. જયેશભાઈ
માતૃશ્રી નવલબેન શરદચંદ્ર વસા હ. દર્શનાબેન
શ્રીમતી ચંદ્રકાન્તા પ્રવીણભાઈ શેઠ હ. કૌશલભાઈ
શ્રીમતી લતાબેન જવાહરભાઈ શેઠ હ. પ્રવિણભાઈ
સ્વ. સમરતબેન લવચંદ વોરા હ. યોગેશભાઈ
શ્રી પ્રવિણચંદ્ર ચીમનલાલ વોરા (પી.સી.)
શ્રીમતી જ્યોતિબેન પ્રવિણચંદ્ર વોરા
શ્રીમતી રૂપાબેન રાજનભાઈ સચદેવ
શ્રી રાજનભાઈ કૃષ્ણકુમાર સચદેવ
શ્રીમતી જયશ્રીબેન રવીન્દ્રભાઈ વોરા હ. રવીન્દ્રભાઈ
શ્રી દીપકભાઈ દલસુખભાઈ મહેતા
શ્રી પ્રતીક દિપકભાઈ મહેતા
શ્રી નીરવભાઈ દીપકભાઈ મહેતા
શ્રીમતી નેહાબેન જયભાઈ મહેતા
શ્રી જયભાઈ નરેન્દ્રભાઈ મહેતા
શ્રી વસંતભાઈ મનસુખલાલ વસા
શ્રી પ્રવીણભાઈ લક્ષ્મીચંદ સંઘવી
શ્રીમતી કુસુમબેન પ્રવીણભાઈ સંઘવી
શ્રીમતી સુધાબેન જીતેન્દ્રભાઈ વોરા
શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ રતિલાલ વોરા
શ્રી બાબુભાઈ અભેચંદ વોરા હ. શ્રી મિલનભાઈ
શ્રીમતી લીલાવતીબેન ન્યાલચંદ શાહ હ. નીખીલભાઈ ટી. શાહ
શ્રી જયેશભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ વોરા
સ્વ. ચંદનબેન વાડીલાલ દોશી હ. અરવિંદભાઈ
શ્રી મધુકાંતભાઈ હેમચંદભાઈ ભીમાણી
શ્રીમતી સ્મિતાબેન અશ્વિનભાઈ મહેતા હ. અશ્વિનભાઈ
શ્રી મધુબેન બાવચંદભાઈ શેઠ હ. મિલનભાઈ
શ્રી મહેન્દ્રભાઈ જયંતીલાલ પારેખ
શ્રી કિરીટકુમાર ચુનીલાલ પારેખ હ. અભયભાઈ
શ્રી સોરઠ વિશાશ્રીમાળી જૈન મંડળ, ગોરેગામ હ. અરુણભાઈ વોરા
શ્રી ગુલાબચંદ ભગવાનજી મહેતા હ. હરેન્દ્રભાઈ
શ્રીમતી આરતીબેન વિનોદભાઈ વસા હ. વિનોદભાઈ
શ્રી મહેન્દ્રભાઈ અમીચંદ શાહ હ. મૃદુલાબેન
શ્રી હસમુખભાઈ ભાણજીભાઈ મહેતા હ. રુચિતભાઈ નીતિનભાઈ
શ્રીમતી નયનાબેન મગનલાલ પુનાતર હ. મનીષભાઈ
શ્રીમતી સુશીલાબેન લક્ષ્મીદાસ વસા હ. હર્ષાબેન બી. વસા
શ્રીમતી મૃદુલાબેન પ્રભુદાસ કોરડીયા હ. પ્રતિકભાઈ બી. વસા
સ્વ. હંસાબેન ધનસુખલાલ વસા હ. રોહિતભાઈ
શ્રી સુરેશભાઈ મોહનલાલ મહેતા
શ્રી કિરીટભાઈ કાંતિલાલ શાહ
માતૃશ્રી મંગળાબેન ચુનીલાલ દોશી

વિવેકનું આલમ્બન

મનની એ સ્વાભાવિક પ્રવૃત્તિ છે કે તે જે સુખનો એકવાર ઉપભોગ કરી લે છે, એને સદાને માટે ચાહે છે. તે સંબંધમાં ફરીફરીથી વિચારે છે. એ વિચારવાની રીત આસક્તિમાં બદલાઈ જાય છે. અને મન અનાયાસ જ પોતાની ઉપભક્ત વસ્તુમાં બંધાઈ જાય છે; આસક્ત અને પરવશ થઈ જાય છે. મન એ પરવશમાંથી છુટી શકતું નથી. તે જેમ જેમ પોતાની ભોગવેલી વસ્તુનું ધ્યાન કરે છે, તેમ તેમ તેના પ્રત્યે તૃષ્ણા વધતી જાય છે. આ તૃષ્ણા એની સ્વાભાવિક પ્રવૃત્તિમાં બદલાઈ જાય છે. અને સાંસારિક પદાર્થોને માટે શોચવું, તૃષ્ણા રાખવી અને એમને ન પામતાં વ્યગ્ર થવું એ તમારી આદત બની જાય છે. એ અવસર પર કદાચિત વિવેકનો ઉદ્ધ થાય તો મનની આ અધોમુખી વૃત્તિ જ્યાં ને ત્યાં ફરી જાય છે. અને જેટલી તે આગળ વધી ચૂકી છે, ત્યાંથી પશ્ચાતાપપૂર્વક પાછી વાળવાનું વિચારવા માંડે છે. અને હંમેશ એવું જ થાય છે. મનનાં વિખરાયેલાં બધાં કિરણો એકત્ર થઈને પોતાના મૂળ નિવાસમાં દ્વેયના દિવ્ય પ્રકાશમાં આવી પહોંચે છે. વિવેકના અભ્યુદયથી આ સર્વ કાંઈ બને છે - અજ્ઞાનનો નાશ, માનસિક વૃત્તિઓનાં અધોમુખી પ્રવાહમાં ગતિરોધ ત્યાર બાદ મન પોતાના દિવ્યપક્ષથી પરિચિત થાય છે. અને ત્યારે એના સંકલ્પ દઢ અને મજબૂત થાય છે.

યોગીમાં વિવેક નો અભ્યુદય કમશ: સાત ભૂમિકાઓ દ્વારા થાય છે. પહેલી ચાર તો આત્મજ્ઞાનથી થોડી દૂર છે, પરંતુ છેલ્લી ત્રણ ભૂમિકાઓમાં આત્માજ્ઞાનનું જ નિદર્શન છે. પહેલી ભૂમિકામાં યોગીને માટે કાંઈ જાણવાનું રહી જતું નથી. મનની વિક્ષિપ્ત અવસ્થા સમાપ્ત થઈ જાય છે; તથા બધી સાંસારિક યાતનાઓથી પાર નીકળી જાય છે. ત્રીજી ભૂમિકામાં તે વિચારે છે કે કેવલ્યના લાભથી એણે સર્વ કાંઈનો લાભ મેળવી લીધો છે. ચોથી ભૂમિકામાં એ નિશ્ચિત થઈ જાય છે. કે એનાં બધા કર્તવ્યો પૂરાં થઈ ચૂક્યાં છે. તે કૃત કૃત્યતાની અવસ્થા છે. પાંચમી ભૂમિકામાં સંપૂર્ણ રીતે વિશ્રાંતિ થઈ જાય છે. છઠ્ઠી ભૂમિકામાં પ્રકૃતિના ગુણદોષ એને માટે નિષ્પ્રભાવ થઈ જાય છે. સાતમી ભૂમિકામાં યોગી પોતાના આત્મસ્વરૂપ પુરુષ સાથે એકાકાર થઈ જાય છે - જે સત, ચિત્ અને આનંદનો સમન્વય છે.

મનોજયના પ્રકાર

મન એ શી ચીજ છે? વાસનાઓ, સંકલ્પવિકલ્પો અને ઘોર રાગદ્વેષોનો સમૂહ છે. એનો નાશ મનોનાશ કહેવાય છે. થોડા વખતને માટે મનનું ચુપચાપ બેસવું મનોલય કહેવાય છે. મનની એ શાંતિ અસ્થાયી હોય છે, એથી એ મોક્ષમાં સહાયક નથી. મનોનાશ દ્વારા મનનો સર્વથી નિષેધ કરી દેવામાં આવે છે. ત્યારે એ પ્રકારનું મન મોક્ષમાં સાધક છે.

૧) મનના ત્રણ દોષોનું નિરાકરણ

મનના ત્રણ દોષો છે. મળ, વિક્ષેપ અને આવરણ કામ, ક્રોધ, લોભાદિ દોષને મળ કહેવામાં આવે છે. જ્યારે મનની ચલાયમાન વૃત્તિને વિક્ષેપ અને અજ્ઞાનાવાચ્છિન્ન અવસ્થાને આવરણ કહે છે. નિષ્કામ સેવાથી મળ, ઉપાસના ત્રાટક અને પ્રાણાયામ થી વિક્ષેપ તથા વેદાંતના શ્રવણ અને મનનથી આવરણનો નાશ થાય છે.

૨) મનોજયમાં અસુવિધાઓ

સમુદ્રને ઉઠાવીને પી જવું પણ કઠણ નથી. આગ અને પાણીમાં ચાલવું અથવા હવામાં ઉડવું પણ મુશ્કેલ નથી, હિમાલયને જડમૂળથી ઉખેડીને ફેંકી દેવો પણ શક્ય છે, આગની ચિનગારીઓને ચાવી શકાય છે, પરંતુ મનનો વિરોધ કરવો એ બધાથી વધારે અશક્ય છે. મનના નિરોધની પ્રારંભિક સાધના જ ભારે દુ:ખી છે. તમે થોડા ઘણા શ્રમથી મનને બાંધી લેવાશે એમ માનશો નહીં. ગુરુ અને ઇશ્વરની કૃપા પણ બહુ જ આવશ્યક છે. મનનો વિરોધ આધ્યાત્મિક પ્રગતિનું પહેલું સોપાન છે. મનને જીતવું એ જગતને જીતવા જેવું છે. આત્મવિજય અથવા મનોવિજય બધાથી મોટો વિજય છે. યોગાભ્યાસનું લક્ષ્ય છે મનની ઉપરામતા અને ત્યાર પછી જ ધ્યાનનો માર્ગ પ્રશસ્ત થાય છે.

૩) યોગ અને જ્ઞાનથી મન પર વિજય

તમે યોગ અને જ્ઞાનથી મનને જીતી શકો છો. કોઈને માટે યોગ સુલભ છે અને કોઈને માટે જ્ઞાન. મનને એકાગ્ર કરીને સમાહિત કરી દેવું એ જ યોગાભ્યાસનું લક્ષ્ય છે. જ્યારે કોઈ વાર મન બહાર નીકળીને ભટકે છે ત્યારે તેને અંતર્મુખ કરો, અને પોતાના અંત:કરણમાં ટકાવી રાખો. જ્યારે તે ચંચળ બને છે, ત્યારે તેને શાંતિની શિખામણ આપો અને શાંત રહેવા કહો. વિવેક, આત્માનુશીલન અને ધ્યાનનાં માધ્યમથી મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

૪) સમ્યક્ રીતિનું આલમ્બન

મન પર જબરજસ્તી કરવી નહીં જોઈએ. એમ કરવાથી તમે સદંતર નિષ્ફળ નીવડશો. મનને સમ્યક્ રીતિથી કાબુમાં રાખવું જોઈએ. વાસનાઓ અને કામનાઓને નિદિધ્યાસનથી પરાસ્ત કરો. અનૈતિક ચિંતનથી મનને વિમુખ કરીને આત્મસાત કર્યા પછી પરમશાંતિ અને વિશ્રાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે. નિષ્કામ સેવા દ્વારા મનની વિકૃતિઓ દૂર થાય છે અને મન સાત્ત્વિક વિચારોમાં રસ લેવા માંડે છે. જીવાત્મા અને પરમાત્માની વચ્ચે આ મન જ વિભાજક રેખા છે. એ રેખાને મિટાવવામાં આવે તો પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર સહજમાં થઈ શકે. જેમ દીવામાં તેલ સમાપ્ત થઈ જાય છે તો દીવાની જ્યોત પોતાની મેળે હોલવાઈ જાય છે, તેમ જ મનના વિકારો જ્યારે શાંત થઈ જાય છે, ત્યારે મન પરમાત્મસ્વરૂપમાં લીન થઈ જાય છે. ત્યારે મન પરમાત્મસ્વરૂપમાં લીન થઈ જાય છે.

પ્રતિક્રમણ : પાપમાંથી પાછા ફરવું

- શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

પ્રતિક્રમણ એટલે પાપથી પાછું ફરવું. આવા પ્રતિક્રમણના અર્થ પ્રમાણે દુનિયાના જે જે મનુષ્યો પાપથી પાછા ફરે છે પ્રતિક્રમણ કરનારા અવબોધવા. મન, વચન અને કાયાથી જે જે પાપો કરાતાં હોય તેથી પાછા ફરવાની જરૂર છે. દિવસમાં જે જે મન-વચન અને કાયાથી પાપો થયાં હોય તેની માફી માગવી તેને દૈવસિક પ્રતિક્રમણ કહે છે. રાત્રિમાં મન, વચન અને કાયાવડે જે પાપ થયાં હોય તેનો પ્રાતઃસંધ્યા વિષે પશ્ચાતાપ કરવો તેને રાત્રિક પ્રતિક્રમણ કહે છે. ગૃહસ્થ પ્રતિક્રમણ સુત્ર અને સાધુએ શ્રમણસૂત્રના ભાવાર્થ ઉપર લક્ષ દઈ

શ્રાવક સામયિક પ્રતિક્રમણ સૂત્ર

પ્રતિક્રમણ આવશ્યક કરવું જોઈએ. એક પક્ષમાં જે જે મન-વચન અને કાયા વડે પાપો કર્યા હોય તેનો પ્રશ્ચાતાપ કરવો તેને પાશ્વિક પ્રતિક્રમણ કહે છે. મન વચન કાયા વડે ચાતુર્માસ સંબંધી પાપોનો પશ્ચાતાપ કરી તેની નિંદા-ગર્હા કરવી તેને ચાતુર્માસિક પ્રતિક્રમણ કહે છે. વર્ષ સંબંધી થયેલા પાપોનો પશ્ચાતાપ કરવો અને તેની નિંદા-ગર્હા કરવી તેને સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ કહે છે. નામ સ્થાપના, દ્રવ્ય અને ભાવ પ્રતિક્રમણ એ ચાર નિક્ષેપે પ્રતિક્રમણનું સ્વરૂપ વિચારવું. ભાવ પ્રતિક્રમણસાધ્ય છે. એવો ઉપયોગ રાખીને પ્રતિક્રમણ કરવું. દ્રવ્ય પ્રતિક્રમણ તે ભાવ પ્રતિક્રમણના હેતુભૂત છે. વ્યવહાર પ્રતિક્રમણ તે નિશ્ચય પ્રતિક્રમણના હેતુભૂત છે. દરરોજ પ્રતિક્રમણ આવશ્યક કરવામાં આવે અને દુર્ગુણો ન ટળે તથા નીતિના માર્ગ પર સ્થિર ન રહેવાય તો સમજવું કે પાપની ગર્હા-નિંદારૂપ પશ્ચાતાપ બરાબર કરી શક્યો નથી.

પ્રતિક્રમણરૂપ અધ્યવસાય થવાથી ભૂતકાલીન કર્મની નિર્જરા થાય છે. અને આત્માની શુદ્ધિ થાય છે. અનેક જીવો પ્રતિક્રમણ કરી મુક્તપદ પામ્યા અને પામશે. જે જે પાપો કર્યા હોય તેનો અંતઃકરણમાં ઊંડો પશ્ચાતાપ કરવો જોઈએ. મન, વચન અને કાયાની ચેષ્ટાઓ પ્રતિક્રમણ યોગ્ય થવી જોઈએ. પ્રતિક્રમણનાં અધ્યવસાયોથી આચારમાં સદ્ગુણો દેખાવા જોઈએ. પ્રતિક્રમણ કરવાથી નૈતિક ગુણોની વૃદ્ધિ થવી જોઈએ. અને અનીતિથી પાછું હટવાનું થવું જોઈએ. શબ્દોમાં થયેલું પ્રતિક્રમણ જે સદ્ગુણો અને શુભાચાર પર અસર ન કરે તો વાસ્તવિક પ્રતિક્રમણ કર્યું એમ કહેવાય નહિ. પ્રતિક્રમણ કષાયનો ઉપશમ થવો જોઈએ. કષાય ઘટે નહિ અને ઉલટી દરરોજ કષાયની વૃદ્ધિ થાય ત્યાં પ્રતિક્રમણ કર્યું એમ કહી શકાય નહિ. અન્યોને રંજન કરવા માટે પ્રતિક્રમણ ક્રિયા નથી પણ

પોતાના આત્માની શુદ્ધિ કરવા માટે પ્રતિક્રમણ છે. અંતરમાં ભાવ પ્રતિક્રમણના ઉપયોગે પ્રતિક્રમણના વિચારો પ્રકટાવવા જોઈએ. નૈગમનયની કલ્પનાએ પ્રતિક્રમણની અનેકાન્ત માન્યતા માનીને સાપેક્ષ ઉત્તરોત્તરનયથી આત્મશુદ્ધિ કરવી જોઈએ. નિષ્કપટી મનુષ્ય અને આત્માર્થી ગુરુભક્ત મનુષ્યે પ્રતિક્રમણ શુદ્ધિ તરફ લક્ષ દેવું જોઈએ ઉપયોગ વિનાનું દ્રવ્ય પ્રતિક્રમણ છે. અને ઉપયોગપૂર્વક ભાવ પ્રતિક્રમણ કહેવાય છે. નૈગમ સંગ્રહ વ્યવહાર ઋજૂસૂત્ર શબ્દનય સમભિરૂઢ અને એવંભૂતનય

એ સાત નયથી પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ. આત્માથી પ્રતિક્રમણ ભિન્ન છે કે અભિન્ન છે તેનો નયો વડે સાપેક્ષ વિચાર કરીને શુદ્ધ પ્રતિક્રમણની આરાધના કરવી. જે જે શબ્દો વડે પ્રતિક્રમણ કરવું તે તે શબ્દોનો સાત નયોવડે સમ્યગ્ અર્થનો વિચાર કરવો જોઈએ. ગાડરીયા પ્રવાહ રીતિએ પ્રતિક્રમણ કરવામાં સુધારો કરીને દરરોજ દુર્ગુણોમાંથી મુક્ત થવાય અને સદ્ગુણોની વ-દ્ધિ થાય એવો દરરોજ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. પાપોના પશ્ચાતાપથી અંતઃકરણ ઘણું કુમળું થવું જોઈએ અને આત્માની શુદ્ધતાનો ઉપયોગ પ્રગટવો જોઈએ. આત્માની નિર્મલતા કરવા માટે પ્રતિક્રમણ એ ગંગાના સમાન છે. આખી દુનિયાના મનુષ્યો પાપોથી પાછા ફરવારૂપ પ્રતિક્રમણ કરે તો આ દુનિયા દિવ્ય દુનિયા બની શકે.

જે જે દોષો ઉત્પન્ન થાય તેનાથી પાછા ફરવામાં ન આવે તો પ્રતિક્રમણ કર્યું એમ કહેવાય નહીં. એમ ખાસ લક્ષ્યમાં રાખીને પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ. ગૃહસ્થોએ અને ત્યાગીઓએ કર્મના પ્રદેશમાંથી પાછા ફરીને આત્મપ્રદેશમાં આવવા માટે પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ. ચોરી-વ્યાભિચાર-હિંસા-જૂઠ-લોભ-ખોટી સાક્ષી-ચાડી-ચુગલી-વિશ્વાસઘાત-કોધ-કલેશ-ઝઘડા-ટંટા-વૈર-અહંકાર કપટ અને નિંદા વગેરે દોષોથી પાછા ફરાય અને અસ્તેય બ્રહ્મચર્ય-સત્ય-નિર્લોભતા-વિશ્વાસ-મૈત્રાદિ, ભાવના-પ્રમાણિકતા-સરલતા-ક્ષમા-લઘુતા-ક્ષમાપના અને આત્મભાવના વગેરે ગુણોમાં આગળ દરરોજ વધાય તો અવબોધવું કે પ્રતિક્રમણ ખરેખરૂં થાય છે. દુર્ગુણોથી અર્થાત્ પાપથી પાછા ફરવાનો પરિણામ ન હોય ત્યાં પ્રતિક્રમણ નથી. રાત્રિ અને દિવસમાં ક્યા ક્યા અનિતિદોષો કરાયા તેની જેઓને યાદી ન હોય અને જે ક્યાંથી પાછા ફરીને ક્યાં આવવાનું છે તે જાણતા ન હોય તેઓ પ્રતિક્રમણના અધિકારી થયા

નથી એમ અવબોધવું. ગૃહસ્થો અગર ત્યાગીઓમાં પાપથી પાછા ફરવારૂપ પ્રતિક્રમણ પરિણામ થાય અને તે પ્રમાણે વર્તાય તો તેની છાપ જેઓ પ્રતિક્રમણ ન કરતા હોય તેઓના ઉપર પડે છે. અને તેથી તેઓ પ્રતિક્રમણ આવશ્યકનો સ્વીકાર કરે છે. પાપ અર્થાત દુર્ગુણો-અનીતિ અને અપ્રમાણિકતાથી પાછો ફરનારો મનુષ્ય ખરેખર પ્રતિક્રમણ શબ્દની અને તેના રહસ્યની છાપ બોલ્યા વિના અન્ય મનુષ્યો પર પાડી શકે છે. આખી દુનિયામાં પ્રતિક્રમણ અથવા પાપથી પાછા ફરવાનું આવશ્યક મહત્ત્વ ફેલાવવામાં આવે તો દુનિયાના મનુષ્યોમાંથી પાપો ટળી જાય. શ્રી સર્વજ્ઞ વીર પ્રભુએ પ્રતિક્રમણને આવશ્યક તરીકે ઉપદેશ્યું છે. તે ખરેખર યર્થાથ છે. પ્રતિક્રમણના અધ્યવસાય ઉત્પન્ન થવાથી દુરાચારી પાપી મનુષ્યો સદાચારી ધર્મી બન્યા છે. બને છે અને બનશે. ભૂતકાળમાં અનંત જીવો પ્રતિક્રમણ કરીને મુક્તિ પામ્યા, વર્તમાનમાં મહાવિદેહમાં પામે છે અને ભવિષ્યમાં પામશે. દરેક મનુષ્યે રાત્રિ અને દિવસમાં જે જે પાપો કર્યા હોય તેને આલોચવાં જોઈએ અને મન તથા ઇન્દ્રિયોને દુર્ગુણોથી પાછી હટાવવી જોઈએ. રાગદ્વેષ પરિણામ પામેલા મનને રાગદ્વેષ રહિત કરવું તે પ્રતિક્રમણ છે. સંસાર સમ્મુખ થનાર મનને આત્મ સમ્મુખ કરવું તે પ્રતિક્રમણ છે. મોહથી પાછા ફરવું તે પ્રતિક્રમણ છે. જે જે અંશે દોષોથી પાછા ફરવાનો પરિણામ તથા તેવી પ્રવૃત્તિ થાય તે પ્રતિક્રમણ છે. ગૃહસ્થો અગર ત્યાગીઓએ પ્રતોમાં લાગેલા અતિચારોને આલોચવા તે પ્રતિક્રમણ છે. દોષોથી પાછા ફરવાનો પરિણામ તથા આચાર સેવનારા ગૃહસ્થો તથા ત્યાગીઓમાં પ્રતિક્રમણ ગુણ વધે છે.

પાપથી પાછા ફરવારૂપ વિચારો વડે કાયા ઉપર અસર થાય છે. અને તેથી કાયાવડે થતા દોષો અટકે છે. મનની અસર કાયા પર તથા વાણી પર થાય છે. મન-વાણી અને કાયાના દોષોને ટાળવા માટે થતા પરિણામ તથા કાયવ્યાપારને પ્રતિક્રમણ કહેવામાં આવે છે. એમ અંતરમાં ઊંડા ઉતરી વિચાર કરતાં સમ્યગ્ રીતે બોધાશે. બહેનો અને પુરુષોમાંથી દરરોજ પ્રતિક્રમણથી દુર્ગુણો ન્યૂન થવા જોઈએ. ગૃહસ્થોમાં નીતિ-પ્રતિક્રમણતાપણું વધે અને અન્યાય અનીતિ વગેરે દોષો ટળે તો સમજવું કે તેઓનામાં પ્રતિક્રમણની શક્તિ ગમે તે રૂપે જાગ્રત થઈ છે અને તેઓને પ્રતિક્રમણનો લાભ સમજાયો છે. સજ્જનપણાને ઉત્પન્ન કરના પ્રતિક્રમણ છે. દુનિયામાં જન્મથી કોઈ સદ્ગુણી હોતો નથી. પ્રતિક્રમણથી સર્વે મનુષ્યો ગુણી થાય છે. પ્રતોમાં લાગેલા મેલને પ્રતિક્રમણ રૂપ સાબુથી ધોઈને પ્રતોની નિર્મલતા કરી શકાય છે. ભૂતકાળના અનંત ભવોનાં કર્મોનો ક્ષય કરનાર પ્રતિક્રમણ છે. જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર અને વીર્યાચારો સેવતાં જે કંઈ ભૂલો થઈ હોય તેનો પ્રશ્નાતાપ નિંદા અને ગર્હારૂપ પ્રતિક્રમણ છે. મગજની સમાનતા રાખીને સેવા આદિ કર્મયોગનાં કાર્યો કરતાં સમભાવ ન રહ્યો હોય અને વિષમભાવ થયો હોય તો ત્યાંથી પાછા ફરીને સમભાવમાં

ગમન કરવું તે પ્રતિક્રમણ છે. અસત્ય વિચારોમાંથી સત્ય વિચારોમાં આવવા પ્રયત્ન કરવો; દષ્ટિરાગમાંથી નીકળી મધ્યસ્થભાવમાં આવવા પ્રયત્ન કરવો; એકાંતવાદમાંથી અનેકાંતવાદમાં ગમન કરવું; નિરપેક્ષ વ્યવહારમાંથી સાપેક્ષ વ્યવહાર માનવા પ્રયત્ન કરવો; અશુભ વ્યવહારથી શુભ વ્યવહારમાં પાછા ફરવું અને અસત્ય વર્તનથી પાછા ફરીને સત્ય વર્તનમાં આવવા પ્રયત્ન કરવો ઇત્યાદિ પ્રતિક્રમણ અવબોધવું. અનંતાનુબંધી કષાયના પરિણામથી પાછા હટવું; અપ્રત્યાખ્યાનથી કષાયથી પાછા હટવું; પ્રત્યાખ્યાની કષાયના પરિણામથી પાછા હટવું. અને સંજવલન-ક્રોધ માન-માયા-લોભ કષાયોથી પાછું ફરવું તે પ્રતિક્રમણ છે. પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિએ ધ્યાનમાં પ્રતિક્રમણ કરી ક્ષેપકશ્રેણી ચઢી કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું હતું.

અસંતોષપણાના વિચારોને આલોચી સંતોષના વિચારો તરફ પ્રવૃત્તિ કરવી તે પ્રતિક્રમણ છે. તૃષ્ણાના વિચારોને નિંદી ગર્હી તેનાથી પાછા ફરી સંતોષના વિચારોમાં આરૂઢ થવું તે પ્રતિક્રમણ છે. મહાત્માઓને અવિનય અને આશાતના કરી હોય તેનાથી પાછા હટી મહાત્માઓને વિનય અને તેમની ભક્તિ કરવી તે પ્રતિક્રમણ છે. કોઈપણ જીવ સંબંધી ખરાબ અભિપ્રાય બાંધ્યા હોય અને તેનું અશુભ ચિંતવ્યું હોય તેનાથી નિંદા ગર્હી કરીને ફરી પાછા સત્ય અભિપ્રાય અને શુભ ચિંતનમાં પોતાના આત્માને સ્થાપન કરવો તે પ્રતિક્રમણ છે. જગત એક શાળા છે, તેમાંથી સાર ગ્રહણ કરવા પ્રયત્ન કરવાની જરૂર છે. જગતના પદાર્થોમાં આસક્તિ કરી હોય તેનાથી પાછા ફરીને નિરાસક્તપણામાં પ્રવેશ કરવો એ પ્રતિક્રમણ છે. જગતના સર્વ જીવોને સ્વાતંત્ર્ય ગમે છે - તેમાંથી કોઈ જીવને પરતંત્રતાની બેડીમાં નાખવા વિચાર કર્યો હોય તે અકાર્યથી પાછા ફરીને સુકાર્યમાં આત્માને યોજવો એ પ્રતિક્રમણ છે. જગત એ કેદખાનું છે તેમાંથી છૂટવા જે જીવો જે જે અંશે પ્રયત્ન કરતા હોય તેઓને તે તે અંશોમાંથી પાછા ફરવાનો અસદ્ઉપદેશ દીધો હોય તેથી પાછા ફરીને શુભોપદેશમાં પ્રવૃત્તિ કરવી તે પ્રતિક્રમણ છે. વિરતિની બહિર જઈ અવિરતિ ભાવમાં ગમન કર્યું હોય તેનાથી પાછા ફરીને વાસ્તવિક વિરતિ તરફ પ્રવૃત્તિ કરવી તે પ્રતિક્રમણ છે. આત્માના શુદ્ધધર્મની રમણતામાંથી બહિર્મુખવૃત્તિ કરીને અશુદ્ધ ધર્મમાં રમણતા કરી હોય તે અશુદ્ધ ધર્મને નિંદીને અને ગર્હીને આત્માના શુદ્ધધર્મમાં રમણતા કરવા જે પ્રવૃત્તિ કરવી તે પ્રતિક્રમણ છે. વિભાવદશામાંથી પાછા હટીને નિરૂપાધિ દશામાં આવવું તે પ્રતિક્રમણ છે, મનની ચંચલતાથી પાછા હટીને સ્થિરતામાં પ્રવેશ કરવો તે પ્રતિક્રમણ છે. આર્તધ્યાન અને રૌદ્રધ્યાથી પાછા હટીને પક્ષપાત દ્રષ્ટિમાંથી અપક્ષપાત દ્રષ્ટિમાં આવવા પ્રયત્ન કરવો. આત્માના ધર્મધ્યાનાદિમાં રમવું તે પ્રતિક્રમણ છે, ભય-ખેદ અને દ્વેષના વિચારોથી પાછા હટીને શુદ્ધીપયોગમાં રમવું તે પ્રતિક્રમણ છે. એમ સાપેક્ષપણે વિચારવું.

૪૩મી પુણ્યતિથીએ શ્રધ્ધાંજલી

સ્વ. વ્યાલચંદ કલ્યાણજી પારેખ

હે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા, સદ્ગત આત્માને શાશ્વત સુખ અને પરમ શાંતિ અર્પે
એવી અમારા સહપરિવારની પ્રાર્થના....

આપનો મિલનસાર સ્વભાવ, નિર્મળ હૃદય, ધર્મપ્રેમ, વિવેક શક્તિ અને દરેક કુટુંબીજનોને તથા ગ્રામવાસીઓને ઉપયોગી થવાની સદ્ભાવના નિરંતર યાદ રહેશે. આપનું આદર્શમય જીવન અમોને હંમેશા પ્રેરણા આપતું રહેશે. પ્રેમ, સ્નેહ અને સંસ્કાર વડે આપે અમારા જીવનનું ઘડતર કર્યું એ આપના ઉપકાર કદી ભૂલી શકીશું નહિં, આપની અમી દ્રષ્ટી અમારા પર વરસતી રહે

શ્રી પારેખ વ્યાલચંદ કલ્યાણજી પરિવાર

પુત્ર તથા પુત્રવધુ : રમણીકલાલ - મંગળાબેન, પ્રાણલાલ - રમીલાબેન, અરવિંદભાઈ-મૃદુલાબેન,
ધીરજલાલ - ઉષાબેન, ચંદ્રકાંત - હંસાબેન, જગદીશ - સોનલબેન

દિકરી-જમાઈ : સરોજબેન - રસીકલાલ

પૌત્ર - પૌત્રવધુ : નીલેશ - ભાવના, રાજેશ - જલ્પા, નીરવ - ખ્યાતિ, સચિન - રીના,
પરાગ - શ્રધ્ધા, તેજસ - અલ્પા, જીમિત

પૌત્રી-જમાઈ : તરુણા-મુકેશકુમાર, નીલ્પા - નિકુંજકુમાર, હેતલ - દેવાંગકુમાર, વિશાખા - પલ્લવકુમાર, વૈશાલી - ચિરાગકુમાર, અલ્કા - ચિરાગકુમાર, સપના - વિરલકુમાર, ભાવના - પ્રશાંતકુમાર

દોહિત્ર - દોહિત્રવધુ : સંજય - પારૂલ, હેમાંશુ - એકતા

દોહિત્રી - જમાઈ : સંગીતા - કિરણકુમાર, વિલ્પા - હિતેશકુમાર

પ્રપૌત્ર - પ્રપૌત્રી : સંકેત, ધ્વનિ, જોલીન, રિધ્ધિ, હર્ષિલ, ભવ્ય, પ્રીત, વિહાન, વિરતી, વંદિત, જનય

૨૫, હંસ લક્ષ્મી સોસાયટી, બીજે માળે, રામ રતન ત્રિવેદી રોડ, મુલુંડ (વેસ્ટ),

મુંબઈ - ૪૦૦૦ ૮૦ ફોન : ઘર - ૦૨૨ ૨૫૬૭૭૬૦૨,

મો. : ૦૯૯૨૦૯૧૮૬૪૦ - ૦૯૯૩૦૫૮૬૬૦૩

Kayami - Aug

મોક્ષનો અર્થ શું છે ?

- આચાર્ય પદ્મસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ધર્મ આપણે કરીએ છીએ, કાર્ય આપણે કરીએ છીએ. પરમાત્માએ પહેલેથી જ કહ્યું છે કે કાર્ય કરતા રહો. કોઈ પણ વસ્તુની ઇચ્છાથી લાલસાથી આપ કાર્ય કરશો તો એ ખોટું છે. કાર્ય કરતા રહો, કર્મમાં વિશ્વાસ રાખો, ફળની આશા રાખશો નહિ, ફળ તો એની મેળે મળી રહેશે. કોઈ પણ કાર્યનું પરિણામ તો ઉભું થવાનું જ છે. પરંતુ ઇચ્છિત લાલસાથી ઝંખનાથી કાર્ય કરવું એ ગલત રસ્તો છે. ધર્મનો ઉપયોગ આત્મા માટે, પરોપકારની ભાવના માટે કરવાનો છે. મોક્ષ તો એની મેળે મળવાવાળી ચીજ છે. જીવનની પૂર્ણતા એ જ મોક્ષ છે. અંતે તો ધર્મનો માર્ગ એ જ મોક્ષનો માર્ગ છે.

દીવો બળે છે અને જાય સુધી બળે છે ત્યાં સુધી એ કાર્યરત છે. પરંતુ એ કાર્યનું શું પરિણામ આવશે તેનો તે કદી વિચાર કરતો નથી. તેનું કાર્ય બળવાનું છે. અને જ્યારે દીવો બુઝાઈ જાય છે ત્યારે પ્રકાશ અદૃશ્ય થઈ જાય છે તો આ પ્રકાશ ગયો ક્યાં? આપ કહો કે આ પ્રકાશ ક્યાં અદૃશ્ય થઈ ગયો? આ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો પછી

જ હું કહું કે તમે ક્યાં જવાના છો? જે રીતે પ્રકાશ વિલીન થઈ જાય છે, લુપ્ત થઈ જાય છે, નિર્વાણ પ્રાપ્ત કરી લે છે ત્યારે તેનું કોઈ અસ્તિત્વ રહેતું નથી, પુનરાગમન થતું નથી. એ પ્રકાશ પછી દીપકના કોઈપણ પ્રકારના બંધનમાં ફરી આવતો નથી, એનું કાર્ય, કારણ અને કર્મ નષ્ટ થઈ જાય છે. આવી જ આત્માની સ્થિતિ છે, પરિપૂર્ણ સ્થિતિ. જ્યાં કોઈ બંધન નહિ, કર્મ નહિ, ઇચ્છા નહિ, તૃષ્ણા નહિ, લોભ-લાલચ નહિ, સંસારમાં ફરી આગમન નહિ, કોઈ કાર્ય નહિ, કર્તા નહિ, કારણ નહિ, કાંઈ પણ નહિ.

આવી સ્થિતિમાં આત્માનો જ્યારે પ્રવેશ થઈ જાય તેને મોક્ષ માનવામાં આવે છે. આ નિરંજન, નિરાકાર, જ્યોતિ સ્વરૂપ છે. એક જ્યોતિમાં પચાસ જ્યોતિનો સમાવેશ થઈ જાય છે. આવી જ રીતે એક આત્મામાં અનંત આત્માઓના સમાવેશ થઈ જાય છે. આને જ નિર્વાણ અથવા મોક્ષ કહેવામાં આવ્યું છે. આ પરિસ્થિતિ પ્રાપ્ત થતાં હંમેશા ત્યાં કોઈ ઇચ્છા નથી રહેતી. બધા દુઃખનું મૂળ ઇચ્છા અને તૃષ્ણા છે. આ મૂળ વસ્તુ જ ખતમ થઈ જાય છે પછી અતૃપ્તિ રહેતી નથી. જ્યાં ઇચ્છા નથી રહેતી, અતૃપ્તિ નથી રહેતી તે નિર્વાણ છે. દીપક પોતાના કાર્યને પૂર્ણ કરીને બુઝાઈ જાય છે.

ત્યારે તે નિર્વાણ થઈ જાય છે. તેને આપણે ફરીથી જાણી શકતા નથી, જોઈ શકતા નથી. એ પ્રકાશ ગયો ક્યાં? માલુમ નથી પડતું કે એ પ્રકાશ ક્યાં ચાલ્યો ગયો, કેવી રીતે ચાલ્યો ગયો. પદાર્થ કદી નાશ પામતો નથી. વિજ્ઞાનની ભાષામાં કહીએ તો કોઈ પણ પરમાણું કદી નાશ પામતો નથી. પરમાણુને કાયમી માનવામાં આવ્યો છે. તેનું સ્વરૂપ બદલાય છે પરંતુ તેનો નાશ થતો નથી. એ પ્રકાશ અને પરમાણું છે પરંતુ આપણે તેને જોઈ શકતા નથી. તેનું શુદ્ધિકરણ થઈ ગયું. તે પદાર્થ તેની મૂળ સ્થિતિમાં ચાલ્યો ગયો.

હવે એ સ્થિતિમાં કોઈ પરિવર્તન નહિ આવે. હવે તે કોઈ બંધનમાં આવશે નહિ. તો આત્માની પોતાની એવી સ્વયંસ્થિતિની પ્રાપ્તિએ નિર્વાણ છે. પોતાની પરમ સ્થિતિ એક વખત પ્રાપ્ત થઈ જાય, પછી આ સંસારમાં આવવાનું કોઈ પ્રયોજન રહેતું નથી. મમત્વા, ઇચ્છા, તૃષ્ણાનું કોઈ આકર્ષણ રહેતું નથી. ઇચ્છાઓમાંથી મુક્તિ એ નિર્વાણનો માર્ગ છે.

ધર્મની જરૂરિયાતમાં પહેલો પ્રશ્ન ધર્મના પરિણામ અંગે પૂછવામાં આવ્યો છે. બીજો પ્રશ્ન મોક્ષ શું છે? અને ત્રીજો પ્રશ્ન એ થયો છે કે ધર્મની વ્યાખ્યા શું છે? મેં આપને કહ્યું છે કે તેની અલગ અલગ વ્યાખ્યાઓ છે. લોકો પોતપોતાની રીતે તેને અપનાવી લીધી છે. લાંબા સમયથી ચાલી આવતી વસ્તુઓમાં વિકૃતિ આવી જાય છે. આ વિકૃતિઓને દૂર કરીને તેમાં સંસ્કારનું સિંચન કરવું અને તેના મૂળ સ્વરૂપને જાગૃત કરવું એ ધર્મ છે. ભગવાન મહાવીરે ધર્મના વિશુદ્ધ સ્વરૂપમાં આત્મા પર ભાર મૂક્યો છે. વિકૃતિઓ સંસારમાંથી ઊભી થાય છે. આ બધી વાતોને યથાર્થરૂપમાં સમજાવવા માટે મહાન આચાર્યોએ અલગ-અલગ માધ્યમો અપનાવ્યા હતા.

બાળક સ્કુલમાં જતું નથી ત્યારે આપ તેને સમજાવો છો. પરા અર્થમાં તેને પટાવો છો. તમને તેના પ્રત્યે પ્રેમ છે એટલે ચોકલેટ પીપરમેન્ટનું પ્રલોભન આપો છો. આ પ્રલોભનથી તે સ્કુલમાં જાય છે. અબુધ બાળકને ખબર નથી હોતી કે તેના સ્કુલમાં જવાથી તેનું કલ્યાણ સઘાશે કે નહિ. પરંતુ સ્કુલમાં જવાનું થાય ત્યારે તમારા પર નારાજ તો જરૂર થશે પરંતુ પ્રલોભનના આકર્ષણથી તે સ્કુલમાં જાય છે. તેને મનમાં થાય છે કે નહિ જાઉં તો ચાર આના મળશે

નહિ, હું જઇશ તો મને કાંઈક મળશે. આ બાળકો જેને ભવિષ્યને જાણવા માટેની કોઈ દૃષ્ટિ નથી, બુદ્ધિની પરિપક્વતા નથી, બૌદ્ધિક વિકાસ નથી. પ્રલોભનથી બાળક ન માને તો તમે કઠોર બનો છો, તેને થપ્પડ લગાવી દો છો. ભયથી તે સ્કુલમાં જવા તૈયાર થાય છે. અભ્યાસ માટેની તેની સમજ નથી, તેનાથી શું ફાયદો છે તેનું તેને ભાન નથી. પ્રાથમિક શિક્ષણમાંથી તે માધ્યમિકમાં આવશે ત્યારે થોડી સમજ ઊભી થશે અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં તે પ્રવેશ કરશે ત્યારે અભ્યાસમાં સ્વયં રૂચિ ઊભી થશે. પોતાનું ભવિષ્ય તે સારી પેઠે સમજશે. આ સમયે પ્રલોભન કે ભયની જરૂરત રહેશે નહિ. એ પ્રેમના માધ્યમથી પૂર્ણ બની જશે.

ઘણા લોકો એવા હોય છે તેઓ પૂછે છે. મહારાજ સાહેબ, ઉપાશ્રયમાં તો આવું વ્યાખ્યાન પણ સાંભળું દેરાસરમાં પણ જાઉં પણ આમાં મળશે શું? એ તો બતાવો. હું તમને કહું છું ભગવાનની ભક્તિ કરો જરૂર મળશે. આત્મશાંતિ મળશે, આંતરિક સુખ મળશે. જો લોકો કાંઈ કરતા નથી તેના કરતા જે લોકો કાંઈક થોડું પણ કરે છે તે ઇચ્છવા યોગ્ય છે. હું તમને કહું કે આમાંથી કાંઈક મળશે અને તમે કરો તે તો એક પ્રકારનું પ્રલોભન છે. આ સાચો રસ્તો નથી હું હંમેશા કહું છું પરમાત્માની ભક્તિ કરો, પરમાત્મા શું નથી આપતો? જ્યાં સુધી લોકો આ બાબતને સમજે નહિ ત્યાં સુધી પ્રલોભન આ માટેનું માધ્ય બને છે સદવિચારથી પ્રાપ્ત કરી શકાય એવી આ બાબત છે. કોઈ પણ કાર્યમાં સફળતામાં પણ ઇશ્વરનું સાનિધ્ય જરૂરી છે. ઇશ્વરની કૃપાને હંમેશા યાદ રાખવી જોઈએ, નહિતર માણસમાં અહંકાર અને વિકાર ઉભો થાય. પોતાના પ્રયત્ન અને પ્રાપ્તિથી કાર્ય સફળ થાય તો પણ તેની પાછળની ઇશ્વરની કૃપાને ભૂલવી જોઈએ નહિ.

પ્રલોભન એક માધ્યમ છે તે બીજું માધ્યમ છે ભય. ભય વગર પ્રીતિ નહિ. જે લોકો પ્રલોભનથી માનતા નથી તેમને હું કહું છું કે ભાઈઓ આનાથી તેને મોટી સજા થશે. જો તમે આમ નહિ કરો તો તેનું પરિણામ ભયંકર આવશે. ભયથી તમે ભાગો છો પરંતુ આ સાચો રાહ નથી. ધર્મને તમે સાચી રીતે સમજશો અને જીવનમાં ઉતારશો એટલે આ બધા પોકળ માધ્યમોની જરૂરત રહેશે નહિ. ધર્મને સમજવા માટે પ્રેમ એક બળવતર માધ્યમ છે. આ માધ્યમ પૂર્ણતા તરફ લઈ જઈ શકે છે. તેનાથી જીવનની બધી સમસ્યાનું સમાધાન થઈ જાય છે. એનાથી એક એવી સ્થિતિ ઊભી થાય છે. કે સ્વયં તમે ઇશ્વરના દ્વાર પર ઉભા રહી જાઓ છો. આ માટે પ્રયત્નો કરવા પડતા નથી આપણે પ્રેમના માધ્યમથી પરમાત્મા સુધી જવાનું છે પરંતુ આ પ્રેમની ગલી એકદમ સાંકડી છે.

તુલસીદાસે કહ્યું છે કે “પ્રેમ ગલી જતિ સાંકરી તામે દો ન સમાહિં” પરમાત્માના દ્વાર પર જવા માટેની ગલી ખૂબ જ સાંકડી છે તેમાં તમે એકલા જઈ શકશો. તમારી સાથે ધન, દૌલત, પરિવાર, સંસાર એ બધું આવી શકશે નહિ. આ બધું છોડીને તમારે એકલા જવું

પડશે. તો જ તમે પરમાત્માનું સાનિધ્ય માણી શકશો. આવી પરિસ્થિતિમાં તમે પરમાત્માની પાસે જશો અને પરમાત્મા બનીને પાછા આવશો. પરંતુ ત્યાં કાંઈ પણ લઈને જવાનું નથી.

કોઈ પણ પ્રશ્નનું સમાધાન સ્વયં દ્વારા જ પ્રાપ્ત થઈ શકે એ માટે મનને સાફ કરવું પડે. મગજની અંદર અનેક પ્રશ્નો ગુંચવાયેલા હોય, મન ચારે બાજુ દરેક વસ્તુમાં ભટકતું હોય ત્યારે કોઈ પણ પ્રશ્નનું સમાધાન થઈ શકે નહિ. પહેલાં દિમાગને ખાલી કરવું પડે. અહીં આપણે બે ટ્રેક પર ચાલી શકીએ નહિ. મન સંસારના વિકારોમાં ભટકતું હોય અને સાથે સાથે ઇશ્વરને પામવાની મહેચ્છા હોય એ બે કેમ બની શકે ?

કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે જગતની ભીડમાંથી આપણે મુક્ત બનવાનું છે. મનની અંદરના આ બધા ધમસાણામાંથી આપણે અલગ, અલિપ્ત બનવાનું છે, આ બધી વસ્તુને સમજવવા માટે હું એક માધ્યમ છું. પૂર્ણતા તો તમને સ્વયંમાંથી પ્રાપ્ત થશે.

કેટલાક લોકો પૂછે છે ધર્મ એક છે કે અનેક? દેવ અને પરમાત્મામાં કાંઈ ભિન્નતા છે કે ?

પ્રથમ તો દેવ અને પરમાત્મા શું છે તે સમજાવું. દેવ એક કેટેગરી છે, યોનિ છે. એ ફરીથી જન્મ ધારણ કરી શકે છે. એમનું ફરીથી આગમન થઈ શકે છે. તેમાં રાગ, દ્વેષ, ઇચ્છા અને તૃષ્ણા છે સાથે સાથે આશીર્વાદ વરદાન, શાપ એ બધું પણ હોય છે. તેઓ આપણાથી વધુ શક્તિશાળી છે. માનવ યોનિની જેમ દેવયોનિ માનવામાં આવી છે.

જ્યારે પરમાત્મા પરિપૂર્ણ છે તેમાં અપૂર્ણતાને સ્થાન નથી. જે પરિપૂર્ણ છે તે પરમાત્મા. જેઓ અપૂર્ણ છે પરંતુ જેમની પાસે પુણ્ય અધિક છે તેઓ દેવ છે. આપણે પરમાત્માની ઉપાસના કરીએ છીએ. આપણે સંસારના પરિભ્રમણમાંથી મુક્ત બનવાનું છે. ધર્મના મારફત આપણે આત્માને ધારણ કરવાનો છે. ધર્મના માધ્યમથી આપણે ધ્યેય સુધી પહોંચવાનું છે. દેવયોનિ અલગ છે પરંતુ પરમાત્મા તો દેવોના દેવ મહાદેવ છે. જેઓએ મોક્ષ ધારણ કરેલો છે તેઓનું હવે આ સંસારમાં આગમન નથી. તેઓએ પૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે. એમના વિચારમાંથી આપણે પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરવાનો છે.

દુનિયામાં જુદા જુદા ધર્મો છે. અલગ અલગ પંથો છે. એક જ વસ્તુ છે પરંતુ તેને જુદા જુદા નામોથી ઓળખવામાં આવે છે. પદાર્થ એક છે પરંતુ પરિચય અનેક. અલગ અલગ ધર્મો છે પ્રીસ્તી ધર્મ છે. ઇસ્લામ પણ છે. જૈન છે, બૌદ્ધ અને હિન્દુ અને એવા બીજા ઘણા ધર્મો છે. અલગ અલગ દર્શનો છે. ધર્મની ઘણી અલગ અલગ વિચારધારોઓ છે. આપણે મુંબઈ જવું હોય તો વિમાનમાં જઈ શકીએ ટ્રેનમાં જઈ શકીએ. હેલિકોપ્ટર દ્વારા પણ જઈ શકાય, મોટર સાયકલ, સાયકલ અને બળદગાડીમાં પણ ત્યાં સુધી પહોંચી શકાય. એક જ સ્થળે પહોંચવાનું છે પરંતુ અલગ અલગ માધ્યમો

દ્વારા આપણું લક્ષ એક છે સાધનો જુદા જુદા.

ભગવાન મહાવીરે આ માટેનો શોર્ટ કટ બતાવ્યો છે. સુપરસોનિક જેટ જેવો આ રસ્તો છે. સંપૂર્ણ ત્યાગ કરીને, વિચારોથી મુક્ત બનીને તમે મોક્ષ માર્ગમાં ચાલ્યા જાવ. સંસારમાં તમે ભટકવા માટે આવ્યા નથી, લક્ષ પ્રાપ્ત કરવા માટે આવ્યા છો. આ સંસાર, માનવ જન્મ રખડવા માટે નથી. પરમાત્માએ કહ્યું છે કે સંસારમાં તમે યાત્રી બનીને આવ્યા છો તમારે યાત્રાનું લક્ષ પ્રાપ્ત કરી લેવાનું છે લક્ષ વગરનો વિહાર એ ભટકવાનું છે. લક્ષ સાથેનો વિહાર એ યાત્રા છે.

જુદા જુદા ધર્મો છે. જુદી જુદી વિચારધારોઓ, તમે જે ડેરીમાંથી દૂધ લાવો છો તે દૂધ સફેદ હોય છે. દૂધ દેવાવાળી ગાય કાળી, સફેદ, લાલ અને પીળી પણ હોય છે પરંતુ દૂધ તો એક જ રંગનું હોય છે ધર્મની ઉપર ભલે જુદા જુદા લેબલો લગાવવામાં આવે પરંતુ છેવટે તો બધાનું લક્ષ એક જ છે. ધર્મ તો એક જ છે પરંતુ તેના પરિચય અને માધ્યમો અલગ છે. લક્ષ એક જ છે પરંતુસ્તાઓ જુદા જુદા. ખ્રીસ્તી, ઇસ્લામ, હિંદુ જૈન, બૌદ્ધ વગેરે જુદા જુદા ધર્મો છે. લેબલો છે. લેબલોની સાથે આપણે મતલબ નથી અંદર માલ કેવો છે તેનું જ મહત્વ છે. તે આત્માને માટે ઉપયોગી છે કે નહિ. એમાં મોક્ષ દેવાની તાકાત છે કે નહિ? તે મારા આત્માને શુદ્ધ કરી શકશે કે નહિ. આ દૂધ પાણીની મીલાવટવાળું તો નથી ને? ધર્મમાં પણ અત્યારે ભેળ-સેળ શરૂ થઈ ગઈ છે. કેટલાક કહેવાતા અવતારી પુરુષો ધર્મનો ધંધો લઈને બેસી ગયા છે તે તમને શાંતિ આપી શકવાના નથી. કારણ કે તેમાં સત્વ નથી. તમને એમ લાગશે કે દૂધ પીધું છે પરંતુ તેનાથી તાકાત ઉભી નહિ થઈ શકે. કેટલીક વખત બહુત સહેલો અને સરળ રસ્તો અપનાવી લેવામાં આવે છે પરંતુ આ બહુ ઉપકારી નથી. આપને માત્ર સંતોષ થશે કે મેં બહુ મોટો ધર્મ કરી નાખ્યો પરંતુ તેનો અર્થ સરસે નહિ. આપણે તો દૂધની પરિક્ષા કરવાની છે કે તે ચોખ્ખું છે કે ભેળસેળવાળું. અંદર કોઈ મિલાવટ તો નથી ને? આટલી જાણકારી જો હાંસલ થઈ જાય તો પ્રશ્નનું સમાધાન એની મેળે થઈ જશે. ધર્મ એક છે પરંતુ તેનો પરિચય જુદી જુદી દૃષ્ટિથી કરવામાં આવેલો છે. ચોખાના એક દાણાને દબાવવાથી બધા ચોખાનો પરિચય થઈ જાય છે. એક આતમાના ધર્મનો પરિચય સ્વયંમાં થઈ જાય તો બધા ધર્મોમાં જે સત્ય છે તે ગ્રહણ થઈ જાય, અને પરમસત્યને પામી શકાય.

સંત તુલસીદાસ પાસે કેટલાક લોકો આવ્યા અને પૂછ્યું સ્વામીજી ધર્મ કોને કહેવો એ વાત સમજાવો. તુલસીદાસે કહ્યું “ગ્રંથ પંથ જગત કે વાત બતાવત હોય” જેટલા ગ્રંથો અને પંથો છે. શાસ્ત્રોની ભીડ છે એમાં તમે ખોવાઈ જશો તો બહાર નહિ નીકળી શકો. આમાં માત્ર શબ્દોને વળગી રહેવામાં આવે છે. તેના હાર્દને પ્રાણને ભૂલી જવાય છે. આત્મ કલ્યાણ અને મોક્ષના માર્ગે લઈ જાય તે સાચો ધર્મ.

પૂણ્ય

એક વ્યક્તિની હાથની રેખાઓ જોઈને મુનિએ કહ્યું કે ‘ભાઈ, તમારું પુણ્ય ખૂબ પાવરફુલ છે. ગમે તેટલું ઊંધું કરો તો પણ સીધું પડે એવું જોરદાર તમારું પુણ્ય છે.’ પેલાએ વિચાર કર્યો કે મુનિએ કહ્યું તો ઠીક, પણ પારખું કરવું જોઈએ. ખૂબ વિચાર કરીને તેણે એક બહુ મોટું ઊંધું કામ વિચારી લીધું. જેનું પુણ્ય અતિ પાવરફુલ કહેવાયું હતું તેવા આ યુવાન ગામના રાજવીનો મિત્ર હતો. રાજાને તેના પર સારી પ્રીતિ હતી. એની ખુરશી હંમેશા રાજાની બાજુમાં રહેતી. બીજે દિવસે રોજના ક્રમ અનુસાર એ રાજદરબારમાં ગયો. રાજા હજુ આવ્યા નહોતા. રાજ્યાના મંત્રીઓ વગેરે બેઠા હતા. તેમની સાથે આનંદપ્રમોદની થોડી વાતો કરીને તેણે રાજાની બાજુમાંની પોતાની ખુરશીમાં સ્થાન લીધું.

થોડીવાર થઈ, ત્યાં રાજા આવ્યા. બધાએ તેમને ઊભા થઈને માન આપ્યું. રાજાએ સુંદર વસ્ત્રો પહેરેલા હતાં. માથે રાજમુકુટ મૂકેલો અને તેમાં ફૂલનો ગજરો ભરાવેલ હતો. રાજા જેવા નજીક આવ્યો કે પેલા તેના મિત્રે વધુમાં વધુ ઊંધું ગણાવી શકાય તેવું તે કામ મનમાં વિચારી રાખેલ તેને અમલમાં મૂક્યું. એકાએક રાજા સામે ધસી જઈને તેમને એક થપાટ જોરપૂર્વક રાજાના મોં પર ફટકારી. રાજાના માથા પરથી મુકુટ પડી ગયો. રાજાના અંગરક્ષકે તલવાર ખેંચી. જેવો પેલા થપાટ મારનાર પર વાર કરવા જાય ત્યાં રાજાએ તેને રોકી લીધો. ‘હા... હા, એ તો મારો જીવ બચાવનાર છે’ રાજાનું ધ્યાન નીચે પજેલા મુકુટ તરફ હતું. સૌનું ધ્યાન તે તરફ દોરાયું. ‘મુકુટમાંના ફૂલના ગજરામાંથી એક નાનો ઝેરી સાપ નીકળી રહ્યો હતો. મારા મિત્રે મને આજે બચાવ્યો છે - જીવનદાન આપ્યું છે. એટલું જ નહીં, પણ તેણે પોતાની બુદ્ધિની અપ્રતિમ બુદ્ધિકૌશલની પ્રતીતિ પણ કરાવી છે. જો તેણે મારા મુકુટ પર સાપ જોયા પછી મને કહ્યું હોત કે આપના માથા પર સાપ છે તો હું તેને દૂર કરવા હાથ ઉંચો કરત અને એમ કરતાં એ સાપ કદાચ મને કરડત. તેણે પોતાના હાથ વડે તે સાપને પકડી લેવા પ્રયાસ કર્યો હોત તો તે સાપ કદાચ તેને દંશ દેત અને સાથે છંછેડાઈને મારા મોં પર કરડત. આ બેમાંનું એકેય ન બનવા પામે તે માટે તેણે મને થપ્પડ મારી મને જીવનદાન આપેલ છે. હું એનો ઋણી છું. સવાલાખ રૂપિયા હું એને બક્ષીસ આપું છું.’ પેલાને ખાતરી થઈ કે ખરે જ મારું પુણ્ય પાવરફુલ તો છે જ. યાદ રાખજો, પુણ્ય બળવાન હશે ત્યાં સુધી ગમે તેવું ઉંધું કરશો તો પણ સીધું પડવાનું છે અને પુણ્યક્ષય થયે સીધું કરેલ પણ આડું પડશે. પુણ્ય પાંસરા હશે ત્યાં સુધી બધું સીધું ચાલવાનું છે.

... તો સત્કાર્ય ફૂલની માળા બની જશે

- હરિન્દ્ર દવે

ચીનના રાજા વુએ બૌદ્ધ ધર્મનો ખૂબ પ્રચાર કર્યો હતો. એણે સત સહસ્ત્ર મંદિરો બંધાવ્યા હતાં, લાખો સિક્કાઓ ભિક્ષુઓને દાનમાં આપ્યા હતા. ભગવાન બુદ્ધની કૃતિઓના ચીની ભાષામાં અનુવાદો કરાવ્યા હતા. બુદ્ધની લાખો પ્રતિમા ઘડાવી. ઘરે ઘરે એની પૂજા થાય એવી વ્યવસ્થા કરી હતી. બધા જ ભિક્ષુઓ તેની આ માટે પ્રશંસા કરતા.

બોધીધર્મ જ્યારે ભારત છોડી ચીનમાં ગયા, ત્યારે રાજાએ પોતાની આ બધી સિધ્ધિઓનું વિગતે વર્ણન કર્યું અને પછી પૂછ્યું, ‘બોધીધર્મ, મેં આ બધું કર્યું એનો શો બદલો મને મળશે?’

બોધીધર્મ કહ્યું: ‘હવે તેં આ પ્રશ્ન પૂછ્યો, એટલે તને જે કાંઈ મળવાનું હતું એ પણ નહીં મળે, તેં પૂછ્યું અને જે મેળવાનું હતું તે પણ ગુમાવી દીધું.’

રાજાના દુઃખનો પાર ન રહ્યો. એને થયું મેં કર્યું એ બધું જ નકામું ગયું? મેં ધર્મ માટે શું શું નથી કર્યું? મને કંઈ જ નહીં મળે?

બોધીધર્મ રાજાને સમજાવવા કોશિશ કરી. ‘સત્કાર્યના બદલાની આશા રાખવી એ પાપ છે. તે જે કર્યું છે એ ભૂલી નહિ જા, તો તારા જ સત્કાર્યના બોજ હેઠળ કચડાઈ મરીશ. માત્ર પાપનો બોજો જ આપણને કચડે છે એવું નથી. સત્કાર્યનો બોજ પણ એટલો જ ખતરનાક છે. આ સત્કાર્ય તારા ગળા પર પથ્થર બનીને લટકી રહ્યો છે, એને ફેંકી દે, નહીં તો ડુબી જઈશ.’

બોધીધર્મના આ શબ્દો રાજાને રૂચ્યા નહીં. બોધીધર્મીએ રાજાના રાજ્યને તજી ગયા, ફરી કદી એ ચીનમાં પ્રવેશ્યા નહીં.

સત્કાર્યનો બોજો પણ પાપનો બોજા જેટલો ખતરનાક છે એ બોધીધર્મની વાત કેટલી સાચી? કેટલી બધી હદે આપણે એ મનમાં ને મનમાં અનુભવેલી છે? છતાં આપણે આ બોજાથી

છૂટી શકતા નથી. ગળે ઘંટીના પડની માફક આપણા સત્કાર્યો આપણને વળગેલા રહે છે. એ પોતે ડૂબે છે અને આપણને ડુબાડે છે.

રાજા વુને તો ભગવાન માટે પોતે કંઈક કર્યું એનો અહંકાર હતો. પણ આપણે સૌ એકમેક માટે ક્યારેક કંઈક કર્યું હોય એનો બોજો ઉચકીએ કે બીજા પાસે ઉચકાવીને નથી ફરતા? એની સરખામણીમાં બીજાએ આપણા માટે શું કર્યું એનો ક્યારેય વિચાર કરતા જ નથી. કારણ કે બીજાઓ આપણા માટે જે કાંઈ કરે તે આપણો અધિકાર અને એની ફરજ હોય એવું જ આપણે માનીએ છીએ. આપણે જે કાંઈ કરીએ એ ઉપકાર છે. એવા મૃગજળમાં આપણે જીવતા હોઈએ છીએ.

ક્યારેક શાંત મને વિચાર કરું છું ત્યારે થાય છે કે આપણે બીજા માટે જે કાંઈ થોડું કર્યું છે, એ બીજાઓએ આપણા માટે કર્યું છે તેના ધસમસતા પ્રવાહમાં તણાઈ જાય એટલું ક્ષલક છે. આપણે શું કર્યું હોય? જ્યારે આપણા માટે કેટકેટલાં જાણીતા કે અજાણ્યા માણસોની ભલી લાગણીનો પ્રવાહ વહ્યો હોય છે. ક્યારેક કોઈ મિત્ર કે અપરિચિતનો રોષ પણ મળ્યો હોય છે. તો ક્યારેક તદ્દન અણધાર્યા સ્થળેથી આપણે ન ધારેલી મદદ મળી હોય છે. આ બધાની સરખામણીમાં આપણે ક્યારેક કંઈ કર્યું હોય છે ખરું?

રાજા વુના દાખલાને જ લઈએ પોતે ભગવાન માટે આટઆટલું કર્યું એનો બોજો એણે ઉપાડ્યા કર્યો. પણ પોતે આટઆટલું કરી શકે એવા રાજવંશી પરિવારમાં ભગવાને એને જન્મ આપ્યો, ભગવાને એને ધન આપ્યું અને પારાવાર અનુકૂળતાઓ આપી. આ બધું જો એની પાસે ન હોત તો એ કંઈપણ કરી શક્યો હોત ખરો? એ જો પોતે જેને દાન આપ્યું એ ભિક્ષુઓમાંનો જ એક હોત તો એ શું કરી શક્યો હોત? આ અંતિમેથી જ્યારે માણસ વિચાર કરી શકે ત્યારે તેના સત્કાર્યો ગળામાં ઘંટીના પડને બદલે ફૂલની માળા બની જતી હોય છે.

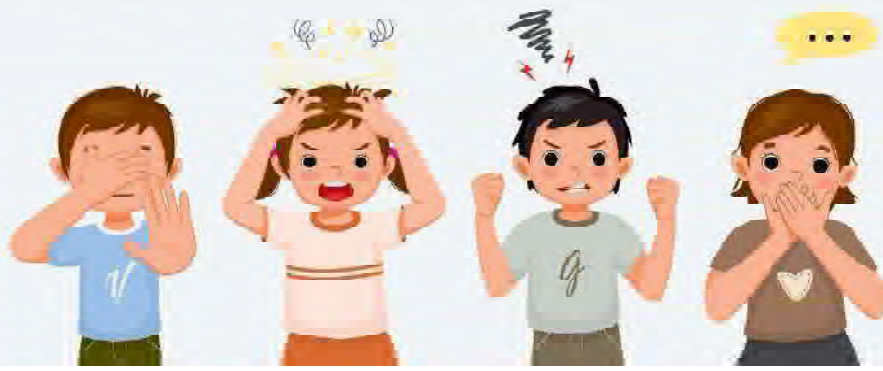
દ્વેષનું મારણ શું ?

- વિનોબા ભાવે

પ્રશ્ન : દ્વેષનું મારણ શું ?

ઉત્તર : દ્વેષ એ મનની પાકી અવસ્થા છે, દ્વેષ અહંકારમૂલક છે. તે એકદમ જતો નથી. ક્રોધ તો, માને પણ બાળક ઉપર આવી જાય પણ તે પ્રેમમય હોય છે. ખૂબ પ્રેમ હોવા છતાં ક્રોધ થઈ જાય એમ બને. તે આ વેશની ચીજ છે. જ્યારે દ્વેષ કંઈક ગણતરીપૂર્વકનો ને અહંકારમૂલક છે. ગીતામાં કહ્યું છે કે અદ્વેષ્ટા સર્વભૂતાનાંમૈત્રઃ

કરુણા એવચ, ગીતાએ આની ઉપર ઘણો ભાર મૂક્યો છે. કોઈના પ્રત્યે દ્વેષ નહીં, સૌ પ્રત્યે નિર્વેર વૃત્તિ હોય. દ્વેષ કરનારને પોતાને જ નુકસાન થાય છે, દ્વેષથી વધતો દ્વેષ રહે છે

સમજ પાકી થાય તો દ્વેષ કરવાનું માણસ છોડશે.

પ્રશ્ન : પોતાના સહકાર્યકરો તરફના દ્વેષને કેમ મટાડવો.

ઉત્તર : સહકાર્યકર્તાનો દ્વેષ થાય તો તે નબળાઈ છે. નબળાઈ છે તો વધારે કામ કરવું જોઈએ. દ્વેષ બરાબર નથી એને બદલે એના કરતાં આગળ વધી જવાની હરીફાઈ કરવી. એના પગ પાછળ તાણ્યા કરવાની ઈચ્છા ઠીક ન કહેવાય. મનમાં જો આવી ભાવના રહેતી હોય તો હું કહીશ કે જાહેરમાં કામ કરવાનું બંધ કરી વ્યક્તિગત કામ કરો. આવી મનઃસ્થિતિમાં તો સાર્વજનિક હિત પણ નહીં સધાય અને સાથીની સાથે શક્તિ અથડાયા કરશે.

પ્રશ્ન : ક્રોધનું મારણ શું ?

ઉત્તર : દ્વેષ એ ભૂરી ચીજ છે જ્યારે ગુસ્સો આટલી બધી ભૂરી ચીજ નથી. ગુસ્સો આવવામાં ઘણાં કારણો હોય છે. ક્યારેક માનસિક કમજોરીને કારણે ગુસ્સો થાય છે. શરીર ખૂબ જ નબળું પડી ગયું હોય અને એમાં માનસિક કમજોરી પણ હોય તો તે અસહ્ય બની જાય છે અને ત્યારે ગુસ્સો આવી જાય; આવો ગુસ્સો દયાને પાત્ર છે. એટલે ગુસ્સો રોકવા કમજોરી કઈ છે એ ખોળી કાઢી એ કમજોરીને દૂર કરવાથી ગુસ્સો મટી જશે.

હું ઘણીવાર કહું છું કે આમળાં ખાશો તો વિટામિન 'સી' મળશે અને શક્તિ પ્રાપ્ત થશે. શરીર સારું થશે તો ક્રોધ પણ ઓછો થઈ જશે. જેને ઊંઘ ઓછી આવે તેઓ અંદરથી ત્રાસી જાય છે અને

એમને ઝટ ગુસ્સો આવી જાય છે એવા લોકોએ ખૂબ ખૂબ ઊંઘવું જોઈએ. ક્યારેક બ્રહ્મચર્યની ઉણપને કારણે પણ ક્રોધ આવે. ઉપરથી એમ ભાસે કે આ ક્રોધ છે પણ હકીકતમાં એ બીજો વિકાર હોય. વિકારો એકમેકને ઘણા મળતા હોય છે. કામનો ક્રોધ થઈ જાય છે અને ક્રોધનો કામ. ક્યારેક આસક્તિના અમુક વિષય પર પ્રહાર થાય છે તોય ગુસ્સો આવે છે. આમ અનેક કારણો હોઈ શકે છે.

એ કારણ શોધવું જોઈએ.

ક્રોધ પણ જરૂરી છે એમ કેટલાકનું કહેવું છે. પેલી સાપની વાત છે ને ? કરડવાની મના હતી. ફૂંકાડો રાખવાની નહીં! આમ ફૂંકાડો રાખવા

માટેય કેટલાક ગુસ્સો કરે છે. બાકી તો કોઈકનો સાદ જ એટલો ઉંચો હોય છે કે એ બોલે ત્યારે ગુસ્સો કરે છે એવો જ ભાસ થાય. આવો સાદ એ કંઈ ગુસ્સો નથી. આમ ક્રોધને ટાળવા સક્ષમતાથી વિચારવું જોઈએ.

મેં એક સરળ ઉપાય શોધ્યો છે. ખિસ્સામાં સાકરના ગાંગડા રાખી મૂકવા. ગુસ્સો આવવા માંડ્યો છે એમ લાગે કે સાકરનો ગાંગડો મોઢામાં મૂકી દેવો. બીજો પણ એક ઉપાય છે. ગુસ્સો આવે ત્યારે એકદમ કશું બોલતા પહેલાં એકથી સો સુધી ગણતરી કરવા માંડવી. આવેગની પહેલી ક્ષણ પસાર થઈ જવા દો. ગુસ્સો આપોઆપ શમી જશે. પણ આ ઉપાયમાં પણ ગુસ્સો આવી રહ્યો છે તેવું ભાન થશે તો જ આગળ વધશો ને ? મુખ્ય ચીજ એ છે કે મને ગુસ્સો આવી રહ્યો છે તેનું ભાન થવું જોઈએ.

આમ, ક્રોધ એક નિર્દોષ રિપુ છે. એમાં વિશેષ ડંખ કે ઝેર નથી. ઝેર હોય છે દ્વેષ અને મત્સરમાં. વરસો સુધી દ્વેષની ભાવના પોતૃાય છે. એની યોજના બને છે. જ્યારે ક્રોધ તો ઊભરો છે, આવેગ છે. એ જંગલના ડુક્કર જેવો છે. એકદમ સીધો હુમલો કરે. સામેનો માણસ છલાંગ મારી એક ફૂટ ખસી જાય તો ડુક્કર ચૂકી જશે. ક્યારેક ક્રોધનો પણ ઉપયોગ થાય છે. પણ એને ક્રોધ નહીં 'તેજ' કહે છે. મહાભારતમાં કહ્યું છે કે તેજ હંમેશા સારું નથી અને ક્ષમા પણ હમેશા સારી નથી.

વાંચ્યું... ગમ્યું... છાપ્યું... આત્મસાધના - ઉપાસના

જીવન એક પ્રકારનો યોગ છે.

યોગની શરૂઆત પ્રાર્થના અને ઉપાસનાથી થાય છે. ઉપાસનાથી સત્કર્મો કરવાની શક્તિ મળે છે. દરેક ધર્મમાં ઉપાસના રહેલી છે.

આ જગતમાં આસ્તીક અને નાસ્તીક એમ બે પ્રકારના મનુષ્યો જીવન જીવી રહ્યા છે. નાસ્તીક પણ એક દિવસ જીવનની નિષ્ફળતા અને નિરાશોઓથી થાકીને જીવનની પૂર્વ સંધ્યાએ અંતકાળની અંતિમ વેળાએ એક અદૃશ્ય શક્તિને નમન કરવાની ઇચ્છા કરે છે. ત્યારે તેનો અહંકાર પીગળવા માંડે છે. જે કર્યું તે નિરર્થક લાગે છે. થાકેલું હારેલું જીવન કોઈ સબળ સહારાની શોધ કરે છે. આમ બહુ ભટકયા પછી સાચો માર્ગ મળે છે. ત્યારે બહુ મોડું થઈ ગયું હોય છે.

ઈશ્વર સ્મરણ ભલે પળભર માટે થાય પરંતુ એ જીવન ભરના વિષાદને ધોઈ નાખવા સમર્થ છે. 'ઉપાસના' એ પ્રીયના સાનીધ્ય સીવાય બીજું કશું નથી. ઉપ-આસને મન પ્રાણથી પ્રીયની. નિકટતાની જ સાધના છે.

ઉપાસનાનો સાચો અર્થ માત્ર ઈશ્વરની પ્રતિમાની સામે બેસીને થોડીપળો કોઈ નામ જપ હવન કે પાઠ નથી. પરંતુ આ જગતના સર્વે સત્કાર્યોમાં ઈશ્વરનો અંશ રહેલો છે. કોઈ અલૌકિક શક્તિની પ્રેરણાથી જ જગતનું આ ઘટમાળ ચાલે છે. જેમાં કોઈનું ભલું થવાનું છે. તેવા સત્કાર્યો જ મનુષ્ય ને સંતોષ ગૌરવ અને શાંતિ આપે છે. અને તે તમામ શુભ કાર્યો જ ઉપાસના છે.

ધર્મ ભલે ગમે તે હોય. મતમતાંતર ગમે તેટલા હોય આચાર-

વિચાર કોઈપણ હોય. બધાનું ધ્યેય એક જ છે. પ્રાર્થના કોય કે નમાજ. પૂજા હોય કે તપશ્ચર્યા બધામાં સત્ય-પ્રેમ, ત્યાગ સરળતા અને નિષ્ઠાના સહજ ગુણો નિરર્થક બને છે.

ઉપાસના કરીને પણ જો તેનું પરિણામ લોક કલ્યાણની ભાવનામાં ન બદલાય. તો એવી ઉપાસના પોતાની જાત સાથે અન બીજાઓની સાથે નરી છેતરપીંડી છે.

ગીતામાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણએ કહ્યું છે. સર્વ ઘમાન પરિત્યજ્ય

મા મેંકમ્ શરણં વ્રજ એટલે 'મનને વશ રાખીને મારામાં તારું ચિત્ત લગાવ' મનની એકાગ્રતામાં આચરણ અને વ્યવહારને પલ્ટી નાખવાની શક્તિ છે. મન નિર્મળ બને છે ત્યારે જ આનંદની અનુભુતી થાય છે. જીવન પ્રત્યે આસપાસના વાતાવરણ

પ્રત્યે દષ્ટિકોણ બદલાતો જાય છે. મુસીબતોમાં ભયને બદલે સુરક્ષાનો અનુભવ થાય છે. વ્યક્તિ તુચ્છ સ્વાર્થ અને મતભેદોથી પર થવા માંડે છે. આવા ઉપાસકની ઉપસ્થિતિ પોતાની આજુ બાજુ એક આદર્શ ભાવનાશીલ મંડળ રચે છે.

ભૌતિક સુખ એ સુખ નથી પરંતુ સુખની અનુભુતી (સુખાનુભુતી) છે. આ અનુભુતૂના વિયોગથી દુઃખ થાય છે. એટલે એના મૂળમાં દુઃખ છે. અક્ષય સુખને પામવું હોય તો ભૌતિક વસ્તુઓને ત્યાગીને આત્મીક આનંદની પ્રાપ્તિનો માર્ગ જ કઠીન છે તે ગ્રહણ કરો અને તે નિર્વિકલ્પ કે જેને વિકલ્પ નથી. તે ગ્રહણ કરો અને નિર્વિકલ્પ કે જેના વિકલ્પ નથી તેવી સમાધિસ્થિત છે. તે સ્થિતિને પામવું તેથી આત્મા જે અનંત કોટી વર્ષોથી જીવન અને મરણના ફેરા ફર્યા કરે છે. તેમાંથી છુટકારો મળે અને મળેલું જીવન ધન્ય બની જાય.

અવૈર વૃત્તિ

- પદ્મનાભ એ. જૈની

એક સમયે ભગવાન બુદ્ધ કપિલવસ્તુ નગરીમાં વિહાર કરતાં હતાં. તે વખતે કપિલવસ્તુમાં શાક્ય લોકો રહેતા હતાં. અને એ નગરીની પાસે જ કોલિયનગરમાં કોલિય લોકો રહેતાં હતાં. કપિલવસ્તુ અને કોલિયનગરની વચ્ચે થઈને રોહિણી નામની નદી વહેતી હતી. શાક્ય અને કોલિય એ બંને જાતિનાં લોકો એ નદીમાંથી પોતાનાં ખેતરો માટે પાણી લેતા હતાં, પણ એક વાર બંને લોકો રોહિણી નદીનો પ્રવાહ પોતાની જ નગરીને માટે ઉપયોગમાં આવે એવો પ્રયત્ન કરવા તત્પર થયાં, તેથી તેઓ નદીનાં પ્રવાહને પોતાના નગર તરફ વાળવા મથવા લાગ્યા. જ્યારે જેઠ મહિનો આવ્યો ત્યારે બંને નગરીનાં કામદારો નદીને કિનારે ભેગાં થયાં. શાક્ય લોકોને ઉદ્દેશીને કોલિય લોકોએ કહ્યું: “અરે શાક્ય લોકો, આ નદીનું પાણી કંઈ તમારા એકલા માટે નથી કે તમે એનો પ્રવાહ તમારાં નગર તરફ વાળવા તૈયાર થયા છો. અમે પણ નદીને તીરે રહીએ છીએ તો એનું પાણી અમને ય શા માટે ન મળે?”

શાક્યોએ સામો પડકાર કરતા કહ્યું: “અરે કોલિય લોકો તમે આ નદીના પ્રવાહને બંધ બાંધીને તમારાં નગર પૂરતો ઉપયોગમાં લેવા તૈયાર થયાં છો તો શું અમે અમારી તિજોરી ખાલી કરીને તમારે ત્યાં અન્નની ભીખ માંગવા આવીએ? શું અમને ખેતરો નથી?, અમને પેટ નથી?”

એ રીતે બાલાચાલી કરતાં કરતાં માટો ઝઘડો થયો. વાતવાતમાં મારામારી શરૂ થઈ ગઈ અને બંને વચ્ચે મોટો કલહ ઉત્પન્ન થયો. એકમેકને તેઓ ગાળો દેવા લાગ્યા, ધીમે ધીમે એ લોકોનો વિખવાદ ઉગ્ર સ્વરૂપ પકડતો ગયો. છેવટે બંને ગામના સૈનિકો અને લોકો નદીના કિનારે આવીને યુદ્ધ કરવા તૈયાર થયા.

ભગવાન બુદ્ધને જ્યારે આ વાતની ખબર પડી ત્યારે તેઓ અસ્વસ્થ થઈ ગયાં, તે દિવસે સવારે મંગળ પ્રભાતમાં ભગવાન વિચારવા લાગ્યા કે, ‘આજે જો હું એ યુદ્ધક્ષેત્ર પર ન જાઉં તો આ બંને જાતિઓ લડી મરશે; બંનેનો વિનાશ થશે.’ તેથી ભગવાન એકલાં જ રોહિણી નદીને તીરે જઈને બેઠાં, રોહિણી શાંત પ્રવાહમાં વહે જતી હતી. તેને જાણે ખબર જ ન હોય કે થોડા વખત પછી એમાં લોહીની નદી ભળવાની છે.

થોડાં વખત પછી બંને પક્ષના શસ્ત્રસજ્જ સૈનિકો રણક્ષેત્ર ભણી આવવા લાગ્યાં. પરંતુ ભગવાનને ત્યાં પ્રશાંત બઠેલા જોઈને તેઓની યુદ્ધ કરવાની મતિ ન ચાલી, પોતાના શસ્ત્રો એક બાજુએ મૂકી દઈ તે સૌ ભગવાનને પ્રણામ કરી ઊભા રહ્યા. ભગવાને રાજાને પૂછ્યું: ‘હે રાજા, આ કલહ શાનો? શા માટે તમે સૌ શસ્ત્રસજ્જ થઈને

આવ્યા છો?’

રાજા યુદ્ધનું કારણ આપતાં શરમાયો તેણે સેનાપતિને આગળ કર્યો, પણ સેનાપતિને પણ શરમ આવી એટલે તેણે એક સૈનિકને આગળ કર્યો પરંતુ સૈનિક પણ શરમાઈને મૂંગો ઉભો રહ્યો, છેવટે એક ખેડૂતે આગળ આવીને ભગવાનને કહ્યું: ‘ભત્તે? રોહિણી નદીના પાણી માટે આ કલહ થયો છે.’

‘આ પાણી ની કિંમત કેટલી હશે?’

‘ભત્તે? પાણીની તે શી કિંમત હોય?’

‘તમે અહીં બધા ભેગા થયા છો એ યોધ્ધાઓની શી કિંમત છે?’

‘ભત્તે? માનવ-પ્રાણ તો અમૂલ્ય છે, પાણી સાથે માનવીની સરખામણી શી રીતે થાય?’

‘તો પછી આવા તુચ્છ પાણી માટે અમૂલ્ય માનવ જીવનનો ભોગ આપવો, આત્મનાશ અને પરનાશ કરવા પ્રવૃત્ત થવું એ તમને શોભે ખરું? આ પગલું તમને યોગ્ય લાગે છે? આમ કરવામાં તમારું કલ્યાણ છે ખરું?’ ભગવાનના વચનો સાંભળી રાજા, સેનાપતિ, લોકો ત્યાં જ સતબ્ધ થઈ ગયા, મૂક થઈ ગયાં.

ભગવાન બોલ્યા: ‘ગ્રામજનો? આજે હું ન હોત તો તમે રોહિણી નદીનાં પાણીને ખાતર લોહીની નદી વહાવી હોત, ખરું ને? તમે લોકો વેરથી કામ લેવા માગો છો, જ્યારે હું અવેરથી કામ લેવા કહું છું, કલેશથી ઉશ્કેરાઈને તમે વાત કરો છો, જ્યારે હું શાંત હૃદયથી વાત કરવા કહું છું. કેવળ પોતાનાં સ્વાર્થથી પ્રેરાઈને તમે કામ કરો છો, જ્યારે હું તમને બીજાનો ખ્યાલ પ્રથમ રાખવા કહું છું.’

‘જો તમે સૌ પણ એવી ઈચ્છા કરો કે અમે સૌ નિર્વેર થઈ, કલેશરહિત થઈ, સહૃદય થઈ સૌ સુખેથી જીવીએ, તો કેટલું મંગળ થાય?’

ભગવાને યુદ્ધ અટકાવ્યું, ઝઘડો પતાવ્યો, દુશ્મનાવટ દૂર કરી. કોઈનો ન થયો જય કે ન થયો પરાજય! બધાનો જીવન-પ્રવાહ રોહિણી નદીની જેમ પ્રશાંતપણે આગળ વહેવાં લાગ્યો.

‘જય વેરં પસવતિ !

દુકખં સેતિ પરાજિતો !!

ઉપસંતો સુખં સેતિ !

હિત્વા જય પરાજયં !!’

(જય વેરને જન્મ આપે છે; પરાજય પામેલો માણસ દુઃખે સૂવે છે, જયપરાજયનો ત્યાગ કરીને શાંત થયેલો માણસ સુખે સૂવે છે.)

સાધુ તો ચલતા ભલા

મનુષ્યના જીવનમાં ધર્મ ખૂબ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. દુનિયાના ઘણા બધા દેશો ઉપર નજર નાંખશો તો જોવા અને જાણવા મળશે કે ધર્મ અને ધાર્મિકતાભર્યા પ્રસંગો માટે અને વખતે પ્રજાજનો બધું ભૂલી જઈને આ અલૌકિક શક્તિ કે જેઓને કૃષ્ણ, અલ્લાહ, ઇસુ વગેરે જુદા જુદા નામે ઓળખવામાં આવે છે. તેમના સાન્નિધ્યમાં તલ્લીન બની જાય છે. આ એ જ પ્રજા ખોટી ઉશ્કેરણી, ધર્મના અધકચરા જ્ઞાનને કારણે, આવેશમાં આવી જઈને સામસામી લઢી ખુનખાર જંગો ખેલે છે. આ અવિચારી કૃત્યોના કારણે બધા ધર્મો સત્ય, દયા, પરોપકાર અને અહિંસા શિખવાડે છે. તેને બાજુએ મૂકી નિર્દોષને હાનિ પહોંચાડવામાં આવે છે. ધર્મના નામે માલ મિલકતોને આગ લગાડવામાં આવે છે. પ્રજાજનોના જાન લેવાય છે. કેટલાય નિરાધાર બને છે.

આપણે હોંશિયાર, સમજુ અને દૂરદર્શી ગણાવતી મનુષ્ય જાતે એ સ્પષ્ટપણે સમજવાની જરૂર છે કે આપ ગમે તે ધર્મ પાળતા હો પણ આવા કુકર્મોમાં ભાગ લેવાથી આપણે ધર્મની કુસેવા કરી રહ્યા છીએ અને ઇશ્વર-અલ્લાહ અને ઇસુથી એટલા જ દૂર જઈ રહ્યા છીએ. આજે ઉત્તર આયરલેન્ડમાં ખ્રિસ્તી ધર્મમાં માનનારા બે જુથો રોમન કેથોલિક અને પ્રોટેસ્ટન્ટ, લેબબેનમાં ખ્રિસ્તી અને મુસલમાનો એક બીજા

સામે લડાઈએ ચઢી, લોહીની નદીઓ વહેવડાવી રહ્યા છે. અને ધર્મના ઓઠા હેઠળ દક્ષિણ આફ્રિકાના પાશવી રાજકર્તાઓ રંગભેદ ચલાવી રહ્યા છે? કોઈ બતાવે તો ખરો કે કયો ધર્મ આવી ખૂના-મરકી શિખવે છે? જગતના જે મુખ્ય ધર્મો હિન્દુ, ખ્રિસ્તી, મુસ્લીમ છે તેઓના પુસ્તકો ગીતા, બાઇબલ ને કુરાનમાં જ્ઞાનનો ભંડાર ભર્યો છે. આપણે નાગરિકોએ સમજવાની જરૂર છે કે આપણી સૌ પ્રથમ જવાબદારી પોતાના કુટુંબ, સમાજ અને દેશ માટેની છે. ધર્મ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે પણ આ સંબંધ તો વ્યક્તિ અને ઇશ્વર વચ્ચેના અંગત છે. આપણા મહાન ધર્મોની આજે આવી દુર્દશા કેમ થઈ રહી છે. આજે આ ધર્મોમાં ઊભી થઈ છે. ગમે તે ધર્મો હોય પણ સૌ કોઈ પોતપોતાના વાડાઓ બાંધી બેસી ગયા છે. ધર્મ એક ધંધો બની ગયો છે.

આજે આપણા કેટલાક ધર્મગુરુઓની જીવનચર્યા અને વર્તણૂક બદલાઈ ગયા છે. પહેલાંના જમાનાના આપણા સાધુસંતો, ફકીર

વગેરે ધર્મનો ઝોળો લઈને જિંદગીના અંતસુધી ફર્યા કરતા હતા. સત્ય, પ્રેમ, અહિંસા, દિન દુઃખિયાની સેવા એ એમનું જીવન હતું. સાદાઈ, સંયમ, સાહસ અને સત્યતા એ એમના જીવનની રહેણી કરણી હતી. આજના ધર્મગુરુઓ મોજમઝા અને અમનચમનમાં પર્યા છે. સ્વામી વિવેકાનંદ, શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહંસ, સ્વામી રામતીર્થ આમ એક એકને ચડે તેવા સેંકડો સંતો અને ફકીરો વિશ્વમાં ધર્મની ધૂપસળી સળગાવી, પ્રેમની જ્યોત પ્રગટાવી હતી. એ લોકોનો જીવનમંત્ર હતો 'સાધુ તો ચલતા ભલા'.

ધર્મમાં વધુ શુદ્ધતા પાછી લાવવાની જવાબદારી ધર્મગુરુઓની સાથે સાથે સામાન્ય પ્રજાની પર તેટલી જ છે. આપણા ભવ્ય ધર્મને લાંછનરૂપ બનાવે તેવા ધર્મગુરુઓથી ચેતતા રહીએ. પછી તે સાધુ સંત રજનીશ હોય કે ભવનિશ હોય તેઓને સાફ સુણાવી દઈએ કે અમારાભવ્ય ધર્મનો અંગત લાભ માટે દૂરઉપયોગ કરનારને અમારો સહકાર મળશે નહીં. ધર્મના નામે અંધશ્રદ્ધા ફેલાવનારાઓથી ચેતતા રહેવાની જરૂર છે. આપણે એક બીજા ધર્મને સમજવા પ્રયત્ન કરીએ અને આપણો પાડોશીધર્મ બજાવી પછી આપણે હિન્દુ, મુસલમાન કે ખ્રિસ્તી હોઈએ, સૌ સાથે હળીમળીને રહીએ. મનુષ્ય જ્યારે ઝંઝાવાત અનુભવતો હોય ત્યારે ધર્મના ખોળે જાય છે.

શાંતિની શોધમાં નિકળેલા મનુષ્ય રૂપી પ્રાણી માટે સર્વ ધર્મ સરખા છે.

માનવજાતને સંહારના માર્ગથી બચાવવા ધર્મ અગત્યનો ભાગ ભજવી શકે છે. જરૂર છે એવા સાધુ, સંત અને ફકીરોની જે સાધુ તો ચલતા ભલાને જીવનમંત્ર તરીકે અપનાવી, સત્ય, દયા, પરોપકાર અને અહિંસાનો સંદેશ લઈને વિશ્વમાં ધુમી વળવા માટે તૈયાર હોય, સાધુ તો ચલતા ભલા, ભલા, ભલા.

જે સમતાના સાગર છે, સમજુ છે, જે આગળ પાછળનો વિચાર કરીને વર્તન કરે છે, ઘણા અનુભવમાંથી પસાર થયેલ છે, જે બીજાની બુદ્ધિ પ્રમાણે ચાલતા ન હોય પણ પોતાની બુદ્ધિ પ્રમાણે ચાલે છે, કાચા કાનના નથી, જે સંસારથી અલિપ્ત છે તેમની નિકટ રહેવાથી જે લાભ થાય છે તે બીજી કોઈ પણ જગ્યાએ થતો નથી.

ધન અને કીર્તિનો મોહ

- વજુ કોટક

આ દુનિયામાં માણસને બે વસ્તુઓનો મોહ વધું જોવામાં આવે છે. પહેલું ધન, બીજી કીર્તિ. કોઈ પણ જયોતિષી પાસે જાઓ ને એને પૂછો કે, 'ભાઈ, તમને શા પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે? તો એ જવાબ આપશે કે, સેંકડે નેવું ટકા માણસો ધન અને કીર્તિ વિશે જ પ્રશ્નો પૂછે છે.' કેટલાક માણસો જિંદગીમાં એકલાં ધનની આશા રાખે છે, કેટલાક કીર્તિની કામના કરતા નજરે ચડે છે. અન મોટા ભાગ ધન ત્યા કીર્તિ બંને ઇચ્છે છે. ઘણા માણસો કીર્તિ માટે એવાં વલખા મારતા નજરે ચડે છે કે આપણને એમની દયા આવે. પોતે મહાન છે, બીજાઓની સેવા કરી રહ્યા છે. અને એમની જિંદગીની પળેપળ પરહિત કાજે ખરચાઈ રહી છે અને એવું બતાવવા માટે આ લોકો આકાશપાતાળ એક કર્યા કરે છે. પણ દુઃખની વાત તો એ છે કે આવા ધાંધલ કરનારાઓને કદી પણ સાચી કીર્તિ નથી મળતી. આવી ધમાલ કરનારા માણસો થોડો સમય બીજાઓની સમક્ષ ચમકે છે. પણ વખત જતાં તરત જ ખબર પડી જાય છે કે આ દીવડાઓના પ્રકાશ પાછળ ઘી નથી પણ ઘાસતેલ ભર્યું છે. શુદ્ધ કીર્તિનો પ્રકાશ સદા સાચા સેવકોને મળે છે. પણ ખૂબીની વાત તો એ છે કે સો ટયના સોના જેવાં આ માણસો કીર્તિની પરવા કરતા જ નથી.

કીર્તિનો સ્વભાવ બહુ જ વિચિત્ર છે જે લોકો કંઈ કામ કરવા નથી માગતા, જરા પણ ઘસાવા ઇચ્છતા નથી અને ફક્ત કીર્તિની પાછળ દોડે છે એવા લોકોને તે હાથતાળી આપતી ફરે છે, પણ જે લોકો કીર્તિના એક નજીવ સ્મિતની પણ પરવા કર્યા વિના સતત સેવાયજ્ઞ ચાલુ રાખે છે એની પાછળ તે પડછાયો બનીને ભમે છે. શાસ્ત્રકારોએ સાચા સંન્યાસીઓને કીર્તિથી સદા દૂર રહેવાની આજ્ઞા કરી છે. કારણ કે, જેમ લક્ષ્મીનું, સત્તાનું અને પોતાની મહત્તાનું ઘેન ચડે છે તેમ કીર્તિનો પણ એક જાતનો નશો ચડે છે. કીર્તિ એ જીવનની મધમધતી સુવાસ છે, પણ કીર્તિનો કમાનાર જો એ સુવાસને પળે પળે સૂંઘ્યા કરે તો એને ઘેન ચડી જાય છે. આ ઘેન ચડ્યા પછી મેળવેલી સિદ્ધિઓ પર એક જ ઘડીમાં પાણી ફરી વળે છે અને તે માણસને શિથિલ બનાવી દે છે.

સાચી વાત તો એ છે કે કીર્તિ એ બહુ જ ભારે ખોરાક છે. પ્રસિદ્ધિ પ્રાપ્ત થયા પછી એને પચાવવી એ કંઈ સહેલી વાત નથી. અને તેથી તો કર્મયોગી પુરૂષ આવા ખોરાકથી દૂર નાસે છે. એ જોશે છે કે યોગસાધનામાં ભારે ખોરાક ન જોઈએ. એક અંગ્રેજ કવિએ કહ્યું છે કે, કીર્તિએ મરેલા માણસનો ખોરાક છે. મૃત્યુ પામેલે મહાપુરૂષો આજે પણ આપણી વચ્ચે જીવતાં હોય એવું લાગ્યા કરે છે. કારણ કે કીર્તિના ખોરાક ઉપર તેઓ હજી રહ્યા છે. મૃત્યુ પામ્યા

પછી પણ જીવતા રહેવાની જો કોઈ જડીબુટ્ટી હોય તો તે કીર્તિ છે.

આ કામ કરીશ તો આટલી આબરું મળશે. આ સંસ્થામાં આટલાં હજાર આપીશ તો મારા નામનો શિલાલેખ લખાશે અને હું અમર બની જઈશ. એવા વિચારોનું ગ્રાજવું લઈને કીર્તિનો સોદાગર જીવનમાં કદી પણ નફો કરી શકતો નથી. બજારમાંથી જેમ તેમ એ કીર્તિ ખરીદવાનો પ્રયત્ન કરે છે. તેમ તેમ કીર્તિના ભાવ બેસતા જાય છે. ને આખરે ઘરમાં ભરેલો માલ ગળામાં રહી જાય છે. બદલી કરવાનો સમય રહેતો નથી ને વાયદો કટ થઈ જાય છે. ઉચ્ચ કોટિના આત્માઓ પોતાના જીવન દરમ્યાન એમના નામની સંસ્થાઓ ખોલતા નથી, પોતાનું નામ આગળ આવે એ હેતુથી કામ કરતા નથી અને લોકો એની વાહ વાહ પોકારશે એ આશાએ પગલા ભરતાં નથી. આવા સંસ્કારી પુરુષો કામની ખાતર જ કામ કર્યે જાય છે. ને જીવનના બજારમાં એમના ભાવ સદા તેજ રહે છે. મંદીના વંટોળિયા એમને દબાવી શકતા નથી. અને કીર્તિના સટોડિયા તેમને હંફાવી શકતા નથી.

આવા નમ્ર પુરૂષો અગરબત્તી જેવું જીવન ગાળે છે. અગરબત્તી જેમ પોતાની જાતને બાળીને વાતાવરણમાં સુગંધ ફેલાવે છે તેમ આ સંત પુરૂષો પોતાની જાતને સેવાયજ્ઞમાં હોમી દઈને શુદ્ધિ લાવે છે. લોકોની 'વાહ વાહ' થી દૂર રહેનારા આવા સાત્ત્વિક સેવકો ઉપર સદા ઇશ્વરના આર્શીવાદ ઉતરે છે. માનવીના જીવનનું માપ કે એની તાકાત મૃત્યુ પામ્યા પછી કેટલી સુવાસ ફેલાઈ છે એના ઉપરથી નીકળે છે.

હા આ દુનિયામાં એવા પણ માણસો હોય છે કે મર્યા પછી પણ એમના શુભ કાર્યોની કોઈને ખબર પડતી નથી. આવા દૈવી આત્માઓ જ્યારે એમના દેહનો ત્યાગ કરે છે ત્યાર ખુદ ખુદા એમને લેવા આવે છે. આવે તેમાં નવાઈ પણ નથી, કારણ કે આ લોકો ખુદાઈ ખિદમતગાર કરીકે જીવન જીવી જાય છે. જીવનને થોડું ઘણું પણ જો સાર્યક બનાવવું હોય તો કીર્તિની ઝંખના છોડીને કામની ઝંખના કરવી જોઈએ. કામ કરવું નથી અને અમે કરીએ છીએ ઘણું એવો ઢંઢેરો પીટનારાનો ઢોલ ત્યા દાંડી થોડા વખતમાં જ તૂટી જાય છે. ને દીવામાં પૂરેલું ઘાસતેલ તરત જ ખૂટી જાય છે.

ભૂતકાળ અને વર્તમાનકાળ

ભૂતકાળમાં તમે જે કહ્યું છે એ પ્રમાણે જ અમે કર્યું છે નથી સમયનું ભાન રાખ્યું કે નથી અમે તમારી સગવડતા તરફ જોયું. તમારા પડતા બોલ ઉઠાવ્યા છે. આ બાબતનું અમને જરા પણ દુઃખ નથી, કારણ કે, તમને આનંદમાં રાખવા માટે અમે કંઈક કરી

છૂટયા છીએ એવો અમારા હૃદયમાં સંતોષ છે.

પણ વર્તમાનકાળમાં જ્યારે અમે દુઃખમાંથી પસાર થઈ રહ્યા છીએ, અમને તમારી હૂફની જરૂર છે, ત્યારે અમારી ઇચ્છા પ્રમાણે કંઈ કરવા જ નથી માગતા. તમે તો ચોખ્ખીચટ ના પાડીને જ ઉભા રહો છો.

સાંભળો ત્યારે, અમે તમારો ભૂતકાળ આનંદથી રંગ્યો છે, જ્યારે તમે અમારો વર્તમાન બગાડીને બંનેનું ભવિષ્ય કાળા રંગે રંગી રહ્યા છો; એ ન ભૂલતા.

બિંબ-પ્રતિબિંબ

મારી પાસે એક મોટો અરીસો હતો અને તેમાં હું મારી જાતને નિહાળતો. મુખ ઉપર કે વસ્ત્રો ઉપર કંઈ ડાઘ હોય તો અરીસામાં જોઈને કાઢી નાખતો. મારો આ નિત્યક્રમ હતો.

એક વખત નિયમ પ્રમાણે અરીસામાં હું જોઈ રહ્યો હતો ત્યાં બહારથી કોઈએ પથ્થર માર્યો અને અરીસાના ટુકડા થઈ ગયા. હું નિરાશ થઈ ગયો. મારું હૃદય ભાંગી ગયું. મને થયું કે હવે શું થશે? હું કેવીરીતે મારા મુખને સ્વચ્છ રાખી શકીશ. ભગ્ન હૃદયે જેવો હું બહાર નીકળવાની તૈયારી કરતો હતો ત્યાં જમીન ઉપર પડેલા દર્પણના ટુકડાઓ બોલી ઉઠ્યા:

‘મુર્ખ, શામાટે દુઃખી થઈને ચાલ્યો જાય છે? તું એક વાર તો અમારી તરફ નજર નાખ.’

મેં પાછું વળી ને ટુકડાઓ તરફ દ્રષ્ટિ ફેંકી અને જોયું તો દરેક ટુકડાઓમાં હું મારું પ્રતિબિંબ જોઈ રહ્યો.

આ દશ્ય જોઈને હું વિચારમાં પડી ગયો. મને શા વિચારો આવ્યા હશે.

એ લખવાની કંઈ જરૂર છે?

જુવાનીને જાળવવાનો જાદુ

અમારી ફૂલવાડીમાં તમારે પ્રવેશ કરવો નથી અને બહાર ઉભા રહીને એના માળી હોવાનો દાવો કરવો છે. કાંટાઓનો તમને ડર લાગે છે અને ગુલાબ ચૂંટવા છે એવી અભિલાષાઓ સેવવી છે. મંદિરનું એક પગથિયું ચડવું નથી ને ટોચ ઉપર બિરાજેલી મૂર્તિના દર્શન પામીને ધન્ય થવું છે. એવી તમારી ઇચ્છા છે.

ક્ષમા કરજો; પણ મારે સત્ય જણાવી દેવું જોઈએ કે જીવનભર તમે જ્યાં ઊભા છો ત્યાં જ ઊભા રહેશો અને આજે જે જુવાનીનું તેજ તમારા ચહેરા ઉપર દેખાય છે ત્યાં થોડા વખતમાં જ જસના પડછાયા પથરાઈ જશે.

જાણો છો? જુવાની એની જ ટકી રહે છે કે જેનામાં આગળ વધવાની સદા તમન્ના રહે છે.

સપાટીની સહેલ અને તળિયાની ટહેલ

કોઈએ કહેલું કે મોતી મેળવવા હોય તો મહાસાગરની દોસ્તી

બાંધવી. એટલે નવા વસ્ત્રો ધારણ કરીને મેં કિનારે ભટકવા માંડ્યું.

વર્ષો સુધી મેં ભટક્યા કર્યું ને અનેક જાતના પથ્થરોના ટુકડા વીણ્યા, પણ ક્યાંય મોતી હાથમાં ન આવ્યું. પછી થયું કે અંદર ઝુંકાવું. પણ મારા કિંમતી વસ્ત્રો ભીના થઈ જશે એવો મને ભય લાગ્યો અને મેં મારો જૂનો ક્રમ ચાલુ રાખ્યો. આખરે દિવસ રાત કિનારે ભટકી ભટકીને થાકી ગયો. વસ્ત્રો પણ ફાટી ગયાં અને હવે મને લાગ્યું કે અંદર ઝુકાવ્યા સિવાય છૂટકો નથી. એક દિવસ ભરતી આવી. મહાસાગર મસ્તીએ ચડ્યો અને મેં ઝુકાવ્યું.

થોડા દિવસ તો સપાટી ઉપર તર્યો. પછી કોઈનો અવાજ મારા કાને આવ્યો, ‘મૂર્ખ, સપાટી ઉપર તરનારાઓને કદી પણ મહામૂલી વસ્તુઓ મળતી નથી.’

હું તળીયે પહોંચ્યો અને હાથમાં એક છીપલી આવી. મોતી મળવાની આશા પ્રગટ થઈ. આનંદ સાથે કિનારે આવ્યો, ત્યાં છીપલીને વાચા આવી. તેણે કહ્યું ‘હું તમારા હાથમાં આવી છું, પણ ઓ મરજીવા! મને ઉઘાડતો નહિ અને મારો ત્યાગ કરતો નહિ.’

માનશો? મારા જેવો સુખી માણસ આ દુનિયામાં આજે કોઈ નથી; કારણ કે, મહાસાગરનો કિનારો છોડીને આજે હું આશાની ગુલાબી ધરતી ઉપર ફરી રહ્યું છું. અહિં તો સદા મને ચારે બાજુ ધૂધવતી ભરતીનું સંગીત સંભળાયા કરે છે.

‘હર હર મહાદેવ! અલ્લા હો અકબર.’

તોફાન ફાટી નીકળ્યું, હરહર મહાદેવ એવો પોકાર પડ્યો અને પસાર થતા એક માણસના પેટમાં છૂરી ભોંકી દેવામાં આવી.

‘અલ્લાહ હો અકબર’ બીજો પોકાર પડ્યો અને બાજુમાંથી પસાર થતો કોઈ વૃદ્ધ લોહીલુહાણ હાલતમાં ધરતી ઉપર ઢળી પડ્યો.

ખૂણે ઊભેલા ખુદાની આંખમાં ઝળઝળીયાં આવી ગયાં. ખુદાનું દુઃખ જોઈને ફિરસતાઓ દોડી આવ્યા. એ લોકોએ જોયું તો ખુદાના શરીરમાં બે ઊંડા જખમ પડ્યા હતા. અને એમાંથી લોહી ચાલ્યું જતું હતું.

વાડીમાં એક આંબાનું ઝાડ હતું બે ભાઈઓએ વર્ષો સુધી એનાં ફળ ખાધાં, પણ પછી બંને વચ્ચે મતભેદ પડ્યો. પહેલો કહે કે, ‘તું વધારે કેરી ઉઠાવી જાય છે.’ બીજો કહે, ‘તું રાત્રે ઉઠીને આંબા ઉપરથી ફળ ચોરી જાય છે.’

આમ, શેતાને બંનેનાં મગજમાં પ્રવેશ કર્યો. પરિણામ એ આવ્યું કે આ મૂર્ખાઓએ સરખે ભાગે ફળ વહેંચી લેવાની વ્યવસ્થા કરવાને બદલે કરવત લઈને ઝાડના થડને જ વચ્ચેથી ચીરી નાખ્યું અને સરખે ભાગે વહેંચી લીધું.

બીજે વર્ષે જ્યારે કેરીની ઋતુ આવી ત્યારે બંને જગ્યાએ કાગડા ઉડતા હતા.

આપણે ઘડિયાળમાં ગોઠવાયેલા બંને કાંટા જેવા છીએ. હું નાનો

છું અને તમે મોટા છો એવો પ્રશ્ન કરવો નકામો છે. એક જ મધ્યબિંદુ સાથે સંકળાઈને આપણે ફરી રહ્યા છીએ, જુદા જુદા છતાં પણ એક મધ્યબિંદુ છોડીને આપણે જુદા પછી જઈશું. તો તમે તમે નહિ રહો, ને હું હું નહિ રહું. આજે તો લોકો આપણી સામે જુએ છે. પણ જુદા પડી ગયા તો ‘આ ઘડિયાળ તદ્દન નકામું છે.’ એમ કહીને આવતી કાલે જરૂર ગટરમાં ફેંકી દેશે. બોલો શું કરવું છે.

તમે પશ્ચિમ તરફ નજર નાખીને બેઠા છો અને હું પૂર્વ તરફ મુખ રાખીને બેઠો છું. આ ક્રિયા કરવાથી આપણે એમ માની બેઠા છીએ કે તમારી અને અમારી સંસ્કૃતિ જુદી છે અને આપણે કદી પણ મેળ ખાય તેમ નથી.

આપણી આ સ્થિતિ જોઈને એક દિવસ પેલા સૂર્યે શું કહેલું તે યાદ છે? તેણે કહેલું કે, ઓ મૂર્ખાઓ, તમે શું જોઈને એકબીજાને જુદા ગણી રહ્યા છો? એવું શા પરથી કહો છો કે તમારો ધર્મ જુદો છે? શું તમે એટલું નથી જાણતા કે, બંને એક જ પ્રકાશને જોઈ રહ્યા છો!

આપ અમારી સમક્ષ આવીને ઊભા છો, પણ અમે બંને અંદર અંદર લડયા કરીએ છીએ. મારો નાનો ભાઈ કહે છે કે, તમારો રંગ લીલો છે અને હું કહું છું કે, ‘ના, તમારો રંગ સફેદ છે!’ આવી રીતે તમે અમને ઘડીકમાં લાલ લાગો છો કે બીજા જ પળે અમને તમારો રંગ ભૂરો જણાય છે. આમ પળે પળે જાતજાતના રંગ દેખાયા કરે છે અને આ રંગભેદને લીધે અંદર અંદર મતભેદ પાડીને બેઠા છીએ. આમાં કંઈ તમારો વાંક નથી. ભૂલ અમારી છે કે અમારી આંખો ઉપર જે ચશ્મા છે, એને જ અનેક જાતના રંગના છાંટા ઉડયા છે.

રસ્તા ઉપર ચાલ્યા જતાં બે માણસોને જોઈને કાગડાએ ગધેડાને કહ્યું, ‘જો આ બંને જાનવરો ચાલ્યા જાય છે. આજે તો સાથે ફરે છે, પણ આગળ જતાં કોઈ પોકાર પાડશે કે, ‘તમારે ધર્મ ભયમાં છે’ તો તરત જ એક પળમાં બંને સામસામા છુરી લઈને ઊભા રહેશે.’

ગધેડાએ શંકા કરી, ‘પણ તું એમને જનાવર શા ઉપરથી ગણે છે?’

કાગડાએ ટૂંકમાં જવાબ આપ્યો, ‘કારણ કે બંને પૂછડાં રાખે છે. એક ટોપી ઉપર રાખે છે, તો બીજો ટોપી નીચે રાખીને ફરે છે.’

ગધેડો આ સાંભળીને ખડખડાટ હસી પડ્યો.

આફ્રિકામાં માણસની એક જાત હોય છે જે માણસને મારીને ખાઈ જાય છે. આપણે સો એકી અવાજે એમને જંગલી તરીકે જાહેર કરીએ છીએ. કારણ કે આપણે પર્યાસ જણા ભેગા થઈને એક માણસને ચૂંથી નાખીએ છીએ પણ ખાતા નથી.

ખરેખર, આપણાં જેવી સંસ્કૃતિ કયાંય થઈ નથી.

માણસ જ્યારે એકલો હોય છે ત્યારે પોતાનું કલ્યાણ કેમ કરવું

એવા વિચાર કરે છે; બે ભેગા થાય છે, ત્યારે ગરમાગરમ ચર્ચાઓ કરે છે. ત્રણ મળે છે ત્યારે જુદા જુદા પક્ષ સ્થાપવાની વાતો કરે છે અને જ્યારે ચાર ભેગા થાય છે ત્યારે એકબીજા ઉપર અત્યાચાર શરૂ કરે છે.

૦ ૦ ૦

પોતાને સાચું લાગતું હોય છતાં પણ જે લોકો બીજાઓની ટીકાથી ડરીને પગલું ભરતા અટકી જાય છે એમને માટે ‘પ્રગતિ’ જેવો શબ્દ તદ્દન નકામો છે.

સેવાના ક્ષેત્રમાં જે લોકોએ કંઈ થોડી ઘણી કમાણી કરી છે. તેઓએ કદિ બીજાઓનાં અભિપ્રાયની રાહ જોઈ નથી. સલાહ લીધી નથી કે કોઈની ટીકાની પરવા કરી નથી. એમ જો આપણે જોવા બેસીએ તો જીવનમાં ડગલે અને પગલે આપણને કહેવાવાળા કોઈને કોઈ મળી જ આવે છે. પણ ખરેખર જો કંઈ કરવું જ હોય તો આપણે આપણું ધાર્યું કરવાની શક્તિ કેળવવી જ જોઈએ. આમ કરવામાં ભલે આપણી ભૂલ થાય. પણ આવી ભૂલો થી જે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે એ પુસ્તકોના વાંચનથી કે બીજાઓના સલાહમાંથી નથી મળતું. રંગ પાકો હોય છે. કહેવાનો અર્થ એ નથી કે અનુભવીઓની સલાહ ન માનવી, પણ સદા અનુભવીઓની જ સલાહ ઉપર જીવનનો નકશો દોરવો એ પણ યોગ્ય નથી; એ તો બુદ્ધિનું સરિયામ લિલામ છે.

જે મહાન સત્તાઓએ આખા જગતને જડમૂળથી હચમચાવી નાખ્યું છે એમના જીવનનો અભ્યાસ કરતાં આપણે જોઈ શકીશું કે તેઓએ કોઈની પણ પરવા કર્યા વિના જ જીવન સાથે જુગાર ખેલ્યો છે. અને પોતાનું બધું ગુમાવીને અનેકગણું મેળવ્યું છે. આવા દઢ નિશ્ચયવાળા જે પુરૂષો હોય છે એમના જ ઇતિહાસ લખાય છે અને એમની જ ચારે બાજુ પ્રતિમાઓ ખડી થાય છે. કોઈ પણ કાર્યની સિધ્ધી માટે લોખંડી નિશ્ચય કર્યા વિના છૂટકો જ નથી. સારાએ જગતની શક્તિ સામે આવી પડે, છતાં પણ પોતે જેને શુભ માન્યું છે એને જે છોડતો નથી તે જ દુનિયામાં કામ કરી જાય છે. આવા પુરૂષો જ પ્રણામને પાત્ર બને છે. અંધકારને માર્ગે ચાલ્યા જતાં આ જગતમાં જે કંઈ થોડો ઘણો પ્રકાશ દેખાય છે તે આવા પુરૂષોને લીધે જ છે. આ દુનિયામાં અણુબોમ્બ બનાવનારનાં બાવલાં નહીં થાય - પછી ભલે ગમે એવી અદ્ભુત શોધ હોય; પણ મરેલી પ્રજામાં અણુબોમ્બ જેવી શક્તિ ઉત્પન્ન કરનારની પૂજા પેઢીઓ સુધી ચાલુ રહેશે.

આપણે શરૂ કરેલાં કાર્ય પાછળ નિર્મળ જળ જેવી શુદ્ધ ભાવના હશે, કોઈ પણ જાતનો સ્વાર્થ નહિ હોય તો પછી ભલે આપણી ભૂલો થતી આવી ભૂલમાંથી જ આપણને પરમ પ્રકાશ મળશે. બીજાઓની ટીકાઓથી ડરીને ઘરમાં જ બેસી રહીશું તો પછી કંઈ જ મળવાનું નથી.

સંસ્થા સમાચાર

શ્રી સોરઠ વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ - મુંબઈ

સમાજને ભેટ

૫૦૦૦/- શ્રી મોહનલાલ પોપટલાલ મહેતા પરિવાર તરફથી
સુરેશકુમાર મોહનલાલ મહેતાના આત્મશ્રેયાર્થે

મુખપત્રને ભેટ

૫૦૦૦/- શ્રી મોહનલાલ પોપટલાલ મહેતા પરિવાર તરફથી
સુરેશકુમાર મોહનલાલ મહેતાના આત્મશ્રેયાર્થે

શ્રી ડો. શાંતિલાલ રતિલાલ કોરડીયા મેડિકલ રાહત યોજના

૫૦૦૦/- શ્રી મોહનલાલ પોપટલાલ મહેતા પરિવાર તરફથી
સુરેશકુમાર મોહનલાલ મહેતાના આત્મશ્રેયાર્થે

○ જે યોગી છે, સંત-સાધુ છે, ચરિત્રમાં અતિ નિર્મળ છે, ઉપશમ ભાવમાં મગ્ન છે તેમની આપણે સેવા કરવી. એવા મહાન સંતોની સેવાથી સંપૂર્ણ લાભ મળે છે.

○ જેણે પોતાની પ્રકૃતિ પર કાબૂ મળેલો છે, જે સદા સમ્યકભાવમાં રહે છે, જે સમભાવી છે, ઉદાર છે, પોતાના શિષ્યો અને બીજાઓ ઉપર સરખી દષ્ટિવાળા હોય એવા મહાન પુરુષોની, બધું ય કાર્ય ગૌણ ગણીને, સેવા કરવાથી મહાન આત્મિક લાભ થાય છે.

અમને નાખો જિંદગીની આગમાં

ફેરવીશું આગને પણ બાગમાં

સર કરીશું સૌ મોરચા

આવવા દો મોતને પણ લાગમાં

અવસાન ગોંધ :

શ્રી સોરઠ વિશાશ્રીમાળી જૈન મરણ

■ સરદાગગઢ નિવાસી હાલ કાંદિવલી ભારતીબેન જયંતીલાલ પારેખ (ઉ.વ.૮૦) ૨૬/૦૭/૨૦૨૪ ના રોજ નવકાર મંત્રનું સ્મરણ કરતા અરિહંતશરણ પામેલ છે. તેઓ સ્વ.શ્રી જયંતીભાઈ અમરચંદ પારેખનાં પત્ની, પિયુષ અને સંજયના માતા, જોલી અને ભાવિકાના સાસુ અને અભિષેક, હિલોની અને ધરા ના દાદી. સસુર પક્ષે અમરચંદ પાનાચંદ પારેખ પરિવાર. પિયર પક્ષે નાગરદાસ ભગવાનજી શાહ પરિવાર.

■ ધોરાજી નિવાસ હાલ મુલુંડ સ્વ. પ્રતાપરાય દુર્લભજી ખાખરાના ધર્મપત્ની પદ્માબેન (મંગળાબેન) ઉંમરવર્ષ ૮૮ સોમવાર તારીખ ૧૫.૭.૨૦૨૪ ના રોજ નવકાર મંત્રનું સ્મરણ કરતાં અરિહંત શરણ પામેલ છે. તેઓ દિનેશ - ઈલા, દીપક-હીના, વિજય-રૂપા તથા કિરણબેન રમેશકુમાર વોરાના માતૃશ્રી તથા પ્રતિક-મીરા, વીનીત-ડોલી, દર્શીત-પ્રિયંકા, ક્રિપશુ-ધવલ, વિરતી, જિનય, હિયાંશ, પરમના દાદી, પિયર પક્ષે લાલચંદ નાગજી કોરડીયાની દીકરી, સ્વ કાંતિભાઈ, સ્વ. ચંદુભાઈ, સ્વ. નગીનભાઈ, સ્વ. હસમુખભાઈ, સ્વ કંચનબેન, સ્વ. સુશીલાબેન, સ્વ. ઈન્દુબેન, સ્વ. પુષ્પાબેનનાબહેન.

■ ઘંટીયા નિવાસી હાલ ડોંબીવલી સ્વ. ચીમનલાલ ખુશાલચંદ ધ્રુવના ધર્મપત્ની હસુમતીબેન તે રૂપા કેતન રામાણી, દર્શના નિમિષ દફતરી, રીમા પરેશ દોશી તેમજ ચિ.હેતલના માતૃશ્રી તા.૨૮-૦૭-૨૦૨૪ના રવિવારે સંથારા રહીત અરિહંતશરણ પામેલ છે.

નવું સરનામું

MAHENDRA ODHWANI

401, Shree Vallabh Apt., Archana Park,
Main Road, University Road,
Near Dholkia School, Rajkot - 360005.

Mob.: 9825110084

0-0-0

Namit Shantilal Bhimani

1902-Ram Krupa,
Near Veer Savarkar Gardan Gate-No-2,
Off Tps Road, Borivali (West)
Mumbai - 400092.

આ યોજનામાં નીચે મુજબના દાતાઓ રહેશે :

૧. પ્લેટિનમ દાતાઓ

(મુખપત્રમાં દર વર્ષે પરિવારનો રંગીન ફોટો ફૂલ પેજ છાપવામાં આવશે)
૨૦૫૦ સુધી ડોનરના નામે સ્કીમનું નામ આપવામાં આવશે.

૫૪,૦૦,૦૦૦/-

૨. ડાયમંડ દાતાઓ

(મુખપત્રમાં દર વર્ષે બે મોટા રંગીન ફોટા છાપવામાં આવશે)

૫,૪૦,૦૦૦/-

૩. ગોલ્ડ દાતાઓ:

(મુખપત્રમાં દર વર્ષે એક પાસપોર્ટ સાઈઝનો રંગીન ફોટો છાપવામાં આવશે)

૫૪,૦૦૦/-

૪. સિલ્વર દાતાઓ

(મુખપત્રમાં એક વર્ષ પાસપોર્ટ સાઈઝનો રંગીન ફોટો છાપવામાં આવશે).

૫,૪૦૦/-

| વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરી શકો છો:

પ્રમુખ

શ્રી કિરીટભાઈ પી મહેતા (૯૮૨૦૨ ૨૯૦૩૬)

કનવિનર

શ્રી ધીરેન ડી વસા (૯૮૨૦૦૧૨૪૫૪)

શ્રી ભરત એન મહેતા (૯૮૨૧૨૬૨૧૪૨)

પેટા કમિટી

શ્રી પરિમલ એમ ભીમાણી, શ્રી આશિષ વી મહેતા, શ્રી યોગેશ વી વોરા

શ્રી પંકજ કે વોરા, શ્રી પ્રેમલ એલ મહેતા, શ્રી પ્રવીણ સી વોરા.

ઑગષ્ટમાસના મુખપત્રના સૌજન્ય ઘાતા

શ્રીમતી વિમળાબેન કાંતિલાલ શાહ

શ્રીમતી વિમળાબહેનનું નિખાલસ અને નિરાભિમાન વ્યક્તિત્વ, લાગણી પ્રધાન, શાંત સૌમ્ય પ્રકૃતિ તેમ જ ધીરજ સહિષ્ણુતા હંમેશા રહેશે.

સમાજની સેવામાં તેમના પતિની કાંતિલાલભાઈને જીવનના દરેક પળે હંમેશા સાથ અને સહકાર આપ્યો છે. તેમનું સમગ્ર જીવન સમર્પણની ભાવનાથી વણાયેલું હતું. તેઓ મીઠા ભાષી હતા શાંત સ્વભાવ, કુટુંબ પરિવાર પ્રત્યે અસીમ સ્નેહની નિર્મળ ગંગા વહેવડાનાર સાચા અર્થમાં ગૃહિણી હતા. પરિવાર તરફથી જે કાંઈ સામાજિક અને ધાર્મિક કાર્યો અને અનુષ્ઠાનો થયાં તેમાં વિમળાબહેનની પ્રેરણા રહેલી હતી. તેમના પરિવારે તેમના હૃદયની ઈચ્છા અને ભાવનાને સાકાર કરવા માટે માનવતા દયા અને કર્ણાના અનેક કાર્યો કર્યાં હતા.

આદર્શ ગૃહિણી, પ્રેમાળ માતા અને પરિવારના મોભી તરીકે તેમણે સૌ પ્રત્યે પ્રેમ અને સ્નેહ વર્ષાવ્યો હતો. પરિવારની સફળતાનો યશ તેમને ફાળે જાય છે તેમ કહેવામાં કશી અતિશયોક્તિ નથી.

તેમના પરિવારના સર્વે સભ્યો જીવનમાં ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ સાધતા રહે તથા ઈશ્વર સર્વેને દીર્ઘાયુસભર જીવન બક્ષે તેવી પ્રાર્થના

શ્રીમતી વિમળાબહેન તેમના જીવનના અંત સુધી પરિવારની દાનની દરિયાદીલ ભાવનાને પોષતા રહ્યાં અને સહકાર આપતા રહ્યા હતાં. પ્રભુ તેમના આત્માને ચિર શાંતિ બક્ષે તેવી સમાજ તરફથી પ્રાર્થના